

Luonnos 22.6.2021

Hallituksen esitys eduskunnalle yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta täydentäviksi kansallisiksi säännöksiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen (PEPP) tarjoamiseen tai jakeluun liittyvistä täydentävistä säännöksistä annettu laki. Uuteen lakiin on tarkoitus sisällyttää tarvittavat säännökset, yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta Suomessa. Ehdotettavissa säännöksissä muun muassa, suljetaan pois ne sektorikohtaiset säännökset, joita ei sovelleta PEPP-tuotetta tarjottaessa. Lisäksi tarkennetaan säännöksiä, jotka koskevat vahingonkorvausvelvollisuutta ja PEPP-tarjoajien ammattipätevyyttä.

Lisäksi Finanssivalvonnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta valvoa PEPP-tuotteen tarjoamista Suomessa sekä Finanssivalvonnan oikeudesta määrätä seuraamusmaksu, jos PEPP tarjoamista koskevia säännöksiä ei noudateta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan xx.yy.20zz.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
1.2.1 EU-säädöksen valmistelu	4
1.2.2 Asian käsittely eduskunnassa	5
1.2.3 Hallituksen esityksen valmistelu	6
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	7
2.1 PEPP-asetuksen tavoitteet	7
2.2 PEPP-asetuksen pääasiallinen sisältö.....	8
2.2.1 Asetuksen kohde, määritelmät, sovellettava lainsäädäntö ja PEPP-sopimus.....	8
2.2.2 PEPP-tuotteen rekisteröinnin hakeminen, rekisteröinti, rekisteröinnin poistaminen ja oikeus tarjota PEPP-tuotetta.....	9
2.2.3 PEPP-tuotteen tarjoaminen ja siirrettävyys jäsenvaltioiden rajojen yli	10
2.2.4 PEPP-tuotteen tarjoamista koskevaa menettelyä ja asiakkaalle annettavia tietoja koskevat vaatimukset	12
2.2.5 Sijoittajansuoja.....	14
2.2.6 Kerryttämismuutosta koskevat säännökset	15
2.2.7 PEPP-säästäjän tekemä sijoitusvaihtoehtojen valinta ja vaihtaminen sekä PEPP-tarjoajan vaihtaminen	16
2.2.8 Maksatusmuutosta koskevat säännökset	18
2.2.9 Valvonta	18
2.2.10 Seuraamukset	20
2.2.11 Loppusäännökset.....	21
2.3 PEPP-asetuksen nojalla annettujen komission asetusten pääasiallinen sisältö	21
2.3.1 Tekninen sääntelystandardi kuluista, palkkioista ja riskien vähentämistekniikoista	22
2.3.2 Tekninen täytäntöönpanostandardi valvontaraportoinnista.....	28
2.3.3 Täydentävät säännökset koskien toimialakohtaista tietojenantovelvollisuutta	33
2.3.4 Täydentävät säännökset koskien merkittävää PEPP-säästäjän suojaa koskevaa ongelmaa taikka uhkaa finanssimarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle ja eheydelle tai koko finanssijärjestelmän tai sen osan vakaudelle	33
3 Nykytila ja sen arviointi.....	34
3.1 Asetuksen kohde, määritelmät, sovellettava lainsäädäntö ja PEPP-sopimus.....	37
3.2 Seuraamukset	37
3.3 Loppusäännökset.....	39
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	39
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	39
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	39
5 Muut toteuttamismuutokset	40
5.1 Muutokset ja niiden vaikutukset.....	40
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	40
6 Lausuntopalaute	40

7 Säännöskohtaiset perustelut	41
7.1 Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamiseen tai jakeluun liittyvistä täydentävistä säännöksistä	41
7.2 Laki Finanssivalvonnasta	47
8 Voimaantulo	48
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	48
9.1 PEPP-tuotteen rekisteröinti tarjoamisen edellytyksenä.....	48
9.2 Seuraamusmaksujen määrääminen	49
LAKIEHDOTUKSET	51
1. Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamiseen tai jakeluun liittyvistä täydentävistä säännöksistä	51
2. Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	54

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ihmisillä on yleinen tarve saavuttaa vanhuuden varalta riittävä taloudellinen turva. Useimmille ihmisille lakisääteiset vanhuuseläkkeet tai ammatilliset eläkkeet muodostavat vanhuusajan toimeentulon perustan. Henkilöt, jotka pystyvät ja haluavat täydentää lakisääteistä tai ammatillista eläketurvaansa, voivat valita suuresta määrästä erilaisista sijoitusvaihtoehtoista. Yksilölliset eläketuotteet ovat yksi vaihtoehto. Yksilöllisten eläketuotteiden markkinat ovat EU:ssa pääosin kansallisten toimijoiden käsissä. Rajat ylittävä tarjonta on vähäistä. Tämä johtuu muun muassa siitä, että eläkesäästämistuotteiden verotus on kansallista, koska luonnollisten henkilöiden verotus ei kuulu EU:n toimivaltaan ja että eläkesäästämistuotteisiin usein liittyy verokannusteita. Näin ollen kansalliset verosäännökset vaikuttavat olennaisesti sopimusehtojen muotoutumiseen ja markkinoilla olevien tuotteiden tarjontaan. Lisäksi eläkesäästämistuotteiden siirtäminen jäsenvaltiosta toiseen on rajoitettu verosäännöksiin, eikä siirtäminen ole jäsenvaltioiden rajat ylittävälle eläkesäästäjälle hallinnollisesti yksinkertaista. Käytännössä vakuutussäästöjen siirrosta kyse on vakuutuksen takaisinostosta. Henkilöllä, joka on työskennellyt useassa jäsenvaltiossa saattaa olla useampi yksilöllinen eläketuote.

1.2 Valmistelu

1.2.1 EU-säädöksen valmistelu

Komission mukaan, yksilöllisten eläkemarkkinoiden pirstaleisuus EU-alueella estää yksilöllisten eläkkeiden tarjoajia hyödyntämästä parhaalla mahdollisella tavalla mahdollisuutta riskien hajauttamiseen, innovointia ja mittakaavaetuja. Tämä vähentää eläkesäästämistuotteiden valikoimaa ja houkuttelevuutta sekä johtaa kustannusten kasvamiseen. Se myös vähentää pääomamarkkinoiden likviditeettiä ja syvyyttä.

Komission mukaan, joissakin olemassa olevissa yksilöllisissä eläketuotteissa ja niiden tarjoamiseen liittyvissä menettelytavoissa on puutteita. Puutteet liittyvät esimerkiksi tuotteiden tarjoamista koskeviin menettelyihin, palveluntarjoajien sijoituspolitiikkaan, palveluntarjoajien vaihtamiseen tai säästöjen siirrettävyyteen. Yksilöllisten eläketuotteiden tarjonnan ja niiden sopimusehtojen puutteista seuraa, ettei yksilöllisten eläketuotteiden hinta ole tasapuolisesti kohtuullinen kaikkialla EU:ssa. Komission mukaan eläkesäästäjät tarvitsevat nykyistä suuremman valikoiman turvallisia yksilöllisiä eläketuotteita.

Edellä kuvatut pääasialliset tavoitteet ja näkökulmat huomioon ottaen komissio on antanut 20.6.2019 asetuksen yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta (engl. Pan-European Personal Pension, PEPP) (EU) 2019/1238. Asetuksen rinnalla komissio on antanut yksilöllisten eläketuotteiden, mukaan luettuna PEPP-tuote, verokohtelua koskevan suosituksen. Komissio (C(2017)4393) ja Euroopan parlamentti [2018/2002(INI), hyväksytty täysistunnossa 4.4.2019] ovat kannustaneet jäsenvaltioita myöntämään muun muassa PEPP-tuotteille verohelpotuksia.

Komission ehdotuksen tavoitteet liittyvät siihen, että eläkesäästäjät voisivat valita säästämismuotonsa nykyistä monipuolisemmasta valikoimasta ja että eläkesopimuksia voitaisiin tarjota ja siirtää yhdestä jäsenvaltiosta rajojen yli toisiin jäsenvaltioihin tiettyjen yhteisten EU-säännösten mukaisesti. Komissio on samalla pyrkinyt siihen, että eläkesäästäjien varoja ohjattaisiin käteis- ja muilta lyhyen aikavälin tileiltä pitkällä aikavälillä paremman tuottomahdollisuuden

tarjoaviin sijoituskohteisiin rahoitusmarkkinoilla. Siten ehdotuksella tuettaisiin myös pääomamarkkinaunionin tavoitteita.

Tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus antaa PEPP-tuotetta täydentävät kansalliset säännökset, ja tämän esityksen tavoitteet ovat siten lähtökohtaisesti yhtenevät PEPP-asetuksen tavoitteiden kanssa. Koska kysymys on lähtökohtaisesti suoraan sovellettavasta EU-lainsäädännöstä, hallituksen esityksessä annettaisiin vain välttämättömät kansalliset säännökset, jotka ovat tarpeen asetuksen soveltamiseksi Suomessa.

1.2.2 Asian käsittely eduskunnassa

PEPP-asetusta koskevaa luonnosta on käsitelty eduskunnassa valtioneuvoston U-kirjelmän 55/2017 vp pohjalta.

Valtioneuvoston mukaan eläkesäästämismuotojen tarjonnan monipuolistuminen ja lisääntyminen sekä tästä seuraava kilpailun lisääntyminen ja pääomamarkkinaunionin kehittäminen ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Valtioneuvosto on pitänyt tärkeänä, ettei hanke johda kannustuksiin varhaisesta eläkkeelle siirtymisestä, mikä olisi vastoin Suomen hallituksen tavoitetta pidentää työuria. Lisäeläke tulisi olla lakisääteistä eläkettä täydentävä, eikä milteenkään osin sitä korvaava tuote.

Valtioneuvosto on korostanut tarvetta varmistaa tasapuoliset kilpailuedellytykset toimijoille, joilla olisi asetuksen mukaan oikeus tarjota PEPP-tuotteita. Esimerkiksi asetusehdotukseen sisältyvä ehdotus PEPP-tuotteen tarjoajan oikeudesta tarjota turvaa myös biometristen riskien varalta on ollut valtioneuvoston hyväksyttävissä vain, jos turvaa tarjottaessa on noudatettava vakuutusten myöntämiseen liittyviä vakavaraisuussäännöksiä silloinkin, kun tarjoajana on muu kuin vakuutuslaitos.

Valtioneuvosto on pitänyt myös tärkeänä korkeaa asiakkaansuojaa, kuten eläkesäästäjälle joustava mahdollisuus elämäntilanteensa mukaan vaihtaa palvelun tarjoajaa.

Komission suositusten osalta, valtioneuvosto on pitänyt lähtökohtaisesti ymmärrettävänä, että jäsenvaltioiden olisi myönnettävä PEPP-tuotteille samankaltainen verokohtelu kuin vastaaville kansallisille eläkesäästötuotteille. Valtioneuvosto katsoo, että kansallisen toimivallan alaan jäävänä asiana verotuksen toimeenpanoa ei tule milteenkään osin kytkeä tähän asetukseen tai sen nojalla annettavaan muuhun sääntelyyn.

Eduskunnan talousvaliokunta on lausunnossaan 44/2017 vp pitänyt valtioneuvoston kantaa perusteltuna ja yhtynyt siihen nostaen lausunnossaan esille eräitä ehdotuksen sisältämiä huolta herättäviä elementtejä. Komission ehdotuksen päälinjoihin ja yksityiskohtiin liittyviä huolia on liittynyt tavoitteisiin, oikeudellisiin epävarmuustekijöihin, sovellettavaan lainsäädäntöön ja riidantarkkaisuun, kilpailuun ja pääomien optimaaliseen allokoitumiseen, sijoituksiin, säästöjen nostamiseen ja valvontaan.

Valiokunta on muistuttanut, että eläketurvaa tulee kehittää edistämällä kaikkia eläketurvaan vaikuttavia osatekijöitä; pistemäinen sääntely tai valikoituihin instrumentteihin kohdennettu poikkeuksellinen verokohtelu voi johtaa eläketurvan kerryttämisen osioptimointiin järjestelmän kokonaisuuden kustannuksella ja sijoitustuotteiden epätasapuolisiin kilpailun lähtökohtiin. Talousvaliokunta on katsonut, että vaikka PEPP-ehdotuksen lähtökohdat ja tavoitteet ovat kannatettavia, ehdotuksen yksityiskohdat voivat viedä eläkesäästämisen ehtoja suuntaan, joka ei ole vähittäissijoittajan kannalta erityisen suotuista.

Talousvaliokunnan mukaan komission ehdotus on jättänyt runsaasti epäselvyyksiä ehdotetun sääntelyn ja muun sektorikohtaisen sääntelyn keskinäisestä suhteesta. Talousvaliokunta on korostanut ehdotuksen hyväksyttävyyden edellyttävän huomattavasti käsillä ollutta komission ehdotusta selkeämpää sääntelyä, jotta esimerkiksi palveluntarjoajien velvollisuudet sekä säästäjien tiedonsaanti ja tuotteiden vertailtavuus kohentuisivat.

Talousvaliokunnan mukaan, yleiseurooppalaisiin eläketuotteisiin tulisi soveltaa sen maan lakia, missä eläkesäästäjällä on kotipaikka. Samoin riidanratkaisupaikan tulee määräytyä kuluttajan asuinpaikan mukaan.

Talousvaliokunta on katsonut sijoitusvaihtoehtojen vaihtamisen ja PEPP-tarjoajan vaihtamisen sallimista korkeintaan viiden vuoden välein jääneen perustelematta ja haittaavan pääomien optimaalista allokoitumista, kun pääomat joutuvat sidotuiksi mahdollisesti huonoiksi osoittautuneisiin sijoituskohteisiin näin pitkäksi aikaa. Talousvaliokunta on katsonut, että palveluntarjoajaa tai sijoitusvaihtoehtoa tulisi voida vaihtaa vuosittain. Talousvaliokunnan mukaan viiden vuoden aikarajat ovat kaiken kaikkiaan ristiriidassa sijoitusten likvidisyysvaatimusten kanssa.

Talousvaliokunnan mukaan pieni sijoitusvaihtoehtojen valikoima voi käytännössä johtaa eläkesäästäjille tarjottavien tuotteiden muotoutumiseen geneerisiksi paketeiksi.

Talousvaliokunta on muistuttanut, että eläkesäästäjät eivät ole yhtenäinen ryhmä, jonka kyky arvioida ja halu ottaa sijoitustuotteisiin liittyvää riskiä olisi vastaavasti yhtenäinen. Palveluntarjoajiin kohdistuvilla täsmällisillä tiedonanto- ja muilla velvoitteilla tulee turvata, että sijoittaja on päätöstä tehdessään tietoinen tuotteen riskeistä, onko pääoma turvattu ja perustuuko säästöjen ulosmaksaminen tai nostaminen suoraan sijoitettuun pääomaan ja sen tuottoon vai johonkin muuhun sitoumukseen.

Talousvaliokunnan mukaan komission ehdotuksen keskeisen osan, eli yleiseurooppalaisen säästämistuotteen säästöjen nostamisen, tulisi olla yhtenäisesti säännelty.

Talousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että PEPP-tuotteen hallinnoijat ovat finanssialan toimijoita, joilla on oman kotimaansa valvontaviranomaisen myöntämä toimilupa, joten PEPP-tuotteen hyväksyttäminen eri viranomaisella (Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisella) voi johtaa tarpeettoman monikerroksiseen prosessiin. Erityisesti pienten ja keskikokoisten toimijoiden kannalta kotivaltion lupaviranomainen voisi olla tarkoituksenmukaisempi taho lupaviranomaiseksi.

Suuri valiokunta hyväksyi eduskunnan kannan SuVEK 107/2017 vp. Suuri valiokunta on yhtynyt talousvaliokunnan lausunnon mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

1.2.3 Hallituksen esityksen valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö on aloittanut hallituksen esityksen valmistelun vuoden 2020 alussa. Esitystä on valmisteltu virkatyönä, yhdessä valtiovarainministeriön, oikeusministeriön, Finanssivalvonnan, Finanssialan keskusliiton ja FINEN asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on ollut saada aikaan vähimmäissäännökset PEPP-asetuksen asianmukaiseksi soveltamiseksi Suomessa.

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (jäljempänä myös EIOPA) on julkistanut tekniset neuvonsa komissiolle elokuussa 2020. Raportti sisältää ehdotukset alemman asteisiksi EU-säännöksiksi, joiden sisältö esitellään tarkemmin jäljempänä (ks. jakso 2.3). EIOPA:n tavoitteena on ollut laatia neuvonsa siten, että PEPP-säästäjille tarjottava PEPP-tuote on yksinkertainen,

läpinäkyvä, kustannustehokas ja luotettava eläkesäästämisen vaihtoehto. EIOPA:n mukaan lausuntokierroksella ja kuluttajien testausvaiheessa laaja joukko sidosryhmiä kannatti ehdotuksia, erityisesti mitä tulee periaateluonteisiin tietojenantoa koskeviin velvollisuuksiin, joissa korostetaan eläkesäästämiseen liittyvien riskien ja totuudenmukaista esittämistä sekä eläkesäästäjän taloudellisen tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia säästötavoitteita. EIOPA:n mukaan lausuntokierroksella kuitenkin rahoitus- ja vakuutustoimialan toimijat ilmaisivat, etteivät ne usko PEPP-perustuotteen tarjoamiin liiketoimintamahdollisuuksiin ottaen huomioon esimerkiksi säädetyt neuvontavelvollisuudet ja asiakkailta perittävien palkkioiden enimmäismäärät. EIOPA:n mukaan palkkioiden enimmäismäärä voi toiminnan alkuvaiheessa vaikuttaa alaiselta, mutta PEPP-tuotteen elinkaaren aikana on mahdollista, että tuote on palvelujen tarjoajille kannattava. EIOPA:n mukaan digitalisaation ja sähköisten tarjoamistapojen mahdollisuuksia olisi edelleen tarkasteltava (EIOPA:n kirje komissiolle 14.8.2020, EIOPA-20/499).

[Lausuntokierros, ml. lainsäädännön arviointineuvosto]

[Jatkovalmistelu]

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

2.1 PEPP-asetuksen tavoitteet

PEPP-asetuksella ei korvata eikä yhdenmukaisteta voimassa olevia kansallisia lakisääteisiä, vapaaehtoisia kollektiivisia tai yksilöllisiä eläkejärjestelmiä, vaan tavoitteena on luoda eläketuote, joka täydentäisi tarjontaa ja olisi tarkoituksenmukainen sellaisille eläkesäästäjille, jotka työskentelevät eri jäsenvaltioissa työuriensa aikana. Eläketuote olisi nykyisiä tuotteita avoimempi kilpailulle myös sopimuksen tekemisen jälkeen. Edistämällä eläkesäästötuotteiden kehittämistä, voidaan osaltaan vastata väestörakenteen ikääntymisen aiheuttamaan haasteeseen ja tarjota uusi merkittävä yksityisen pääoman lähde pitkän aikavälin sijoituksia varten.

PEPP-asetuksella on tarkoitus varmistaa asianmukainen kuluttajansuoja määrittelemällä PEPP-tuotteen olennaiset ominaisuudet. Sääntelyllä pyritään lisäämään kuluttajien valinnanvaraa eri palveluntarjoajien välillä. Kuluttajien on oltava tietoisia tuotteen keskeisistä ominaisuuksista, kuten kustannuksista, sijoitusvaihtoehdoista, EU:n laajuudesta siirrettävyydestä ja palveluntarjoajan vaihdettavuudesta.

PEPP-asetuksen säännösten tarkoitus on varmistaa eri palveluntarjoajien tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n laajuudesta. Säännöksiin sisältyy kuitenkin tiettyjä joustamismahdollisuuksia, jotta eri palveluntarjoajat voivat räätälöidä PEPP-tuotteita omien liiketoimintamalliensa mukaisesti. PEPP-tuote, myös sitä koskeva neuvonta, voidaan tarjota verkon kautta, eikä se edellytä sivuliikkeiden verkostoa, mikä helpottaa markkinoille pääsyä. EU:n laajuista toimilupaa koskevien sääntöjen (nk. passporting-säännöt) ansiosta palveluntarjoajat pääsisivät muille kansallisille markkinoille.

2.2 PEPP-asetuksen pääasiallinen sisältö

2.2.1 Asetuksen kohde, määritelmät, sovellettava lainsäädäntö ja PEPP-sopimus

PEPP-asetuksen 1 artiklan mukaan asetuksessa vahvistetaan yhdenmukaiset säännöt, joita sovelletaan unionissa nimityksellä ”yleiseurooppalainen yksilöllinen eläketuote” eli ”PEPP” jael-tujen yksilöllisten eläketuotteiden rekisteröintiin, kehittämiseen, jakeluun ja valvontaan.

PEPP-asetuksen 2 artiklaan on sisällytetty asetuksessa käytettävät määritelmät. Niistä täyden-tävien kansallisten säännösten kannalta keskeisiä ovat muun muassa PEPP-tuotteen (2 kohta), PEPP-tarjoajan (15 kohta), PEPP-jakelijan (16 kohta) ja toimivaltaisen kansallisen viranomai-sen (18 kohta) määritelmät.

Artiklan 2 artiklan 2 kohdan mukaan ”yleiseurooppalaisella yksilöllisellä eläketuotteella” tai ”PEPP-tuotteella” tarkoitetaan pitkän aikavälin yksilöllistä eläkesäästötuotetta, jonka tarjoaa 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksyttävä rahoitusalan yritys PEPP-sopimuksen nojalla ja jonka PEPP-säästäjä hankkii tai riippumaton PEPP-säästäjien yhdistys hankkii jäsentensä puo-lesta eläkkeelle siirtymistä varten, jossa ei ole mahdollisuutta tai jossa on hyvin rajoitetut mah-dollisuudet ennenaikaiseen lunastukseen ja joka on rekisteröity tämän asetuksen mukaisesti. Artiklan 15 kohdan mukaan ”PEPP-tarjoajalla” tarkoitetaan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusalan yritystä, joka on hyväksytty PEPP-tuotteen kehittämistä ja jakelua varten. Artiklan 16 kohdan mukaan ”PEPP-jakelijalla” tarkoitetaan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoitus-alan yritystä, joka on hyväksytty jakelemaan PEPP-tuotteita, joita se ei ole kehittänyt, sijoitus-neuvontaa tarjoavaa sijoituspalveluyritystä tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa määriteltyä vakuutusedustajaa. Artiklan 18 kohdan mukaan ”toimivaltaisilla viranomaisilla” tarkoitetaan kansallisia viranomaisia, jotka jä-senvaltio on nimennyt valvomaan PEPP-tarjoajia tai tapauksen mukaan PEPP-jakelijoita taikka suorittamaan tässä asetuksessa säädettyjä tehtäviä.

Asetuksen 3 artiklan mukaan PEPP-tuotteiden rekisteröintiin, kehittämiseen, jakeluun ja val-vontaan sovelletaan PEPP-asetusta. Niiden asioiden osalta, joita ei ole säännelty tässä asetuk-sessa, sovelletaan asiaa koskevaa alakohtaista unionin lainsäädäntöä, vastaavat delegoidut sää-dökset ja täytäntöönpanosäädökset mukaan luettuina. Lisäksi täydentävien kansallisten sään-nösten kannalta on keskeistä huomata, että PEPP-tuotteiden rekisteröintiin, kehittämiseen, ja-keluun ja valvontaan sovelletaan jäsenvaltioiden lainsäädäntöä, joka on annettu asiaa koskevan alakohtaisen unionin lainsäädännön sekä nimenomaisesti PEPP-tuotetta koskevien toimenpitei-den täytäntöönpanemiseksi, ja PEPP-tuotteisiin sovellettavaa muuta kansallista lainsäädäntöä. Kuhunkin PEPP-tarjoajaan sovelletaan 3 artiklassa tarkoitettulla tavalla muodostuvaa toimiala-kohtaista lainsäädäntöä.

Asetuksen 4 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti PEPP-sopimuksessa olevista erityisistä tie-doista, jotka kunkin PEPP-tarjoajan on annettava PEPP-tuotteesta. Tällaisia ovat esimerkiksi tiedot sijoitusvaihtoehdon muuttamisen edellytyksistä, mahdollisten biometristen riskien katta-misesta, PEPP-eläke-etuuksista ja maksusuoritusten muodoista, PEPP-tilin siirto- ja vaihtopal-veluista (4 artiklan 2 kohdan c—g kohta). Erityiset tiedot täydentävät niitä yleisiä EU-säännöksiä ja kansallisia säännöksiä, jotka koskevat PEPP-tarjoajan osalta säädetyn alakohtaisen unionin lainsäädännön täytäntöönpanoa ja joissa säädetään tuotteesta tai palvelusta annettavista tie-doista.

2.2.2 PEPP-tuotteen rekisteröinnin hakeminen, rekisteröinti, rekisteröinnin poistaminen ja oikeus tarjota PEPP-tuotetta

Edellyttäen, että PEPP-tuote on hakemuksesta rekisteröity Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen ylläpitämään julkiseen keskusrekisteriin (5 artikla), luvan PEPP-toiminnan harjoittamiseen voivat saada seuraavat toimiluvan tai rekisteröinnin saaneet yritykset (6 artiklan 1 kohta ja 10 artikla):

- a) direktiivin 2013/36/EU mukaisesti toimiluvan saaneet luottolaitokset;
- b) direktiivin 2009/138/EY mukaisesti toimiluvan saaneet vakuutusyritykset, jotka harjoittavat henkivakuutuksen ensivakuutustoimintaa direktiivin 2009/138/EY 2 artiklan 3 kohdan ja liitteen II mukaisesti;
- c) direktiivin (EU) 2016/2341 mukaisesti hyväksytyt tai rekisteröidyt ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavat laitokset (lisäeläkelaitokset), joilla on kansallisen lainsäädännön nojalla lupa tarjota myös yksilöllisiä eläketuotteita ja joiden tällaista toimintaa valvotaan. Tässä tapauksessa kaikki PEPP-tuotteiden tarjoamista koskevaa liiketoimintaa vastaavat varat ja vastuut on pidettävä erillään muista toiminnoista ilman mahdollisuutta siirtää niitä laitoksen muuhun eläkeliikeytoimintaan;
- d) direktiivin 2014/65/EU mukaisesti toimiluvan saaneet sijoituspalveluyritykset, jotka tarjoavat salkunhoitoa;
- e) direktiivin 2009/65/EY mukaisesti toimiluvan saaneet sijoitusyhtiöt tai rahastoyhtiöt;
- f) direktiivin 2011/61/EU mukaisesti toimiluvan saaneet unioniin sijoittautuneet vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajat.

PEPP-asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetään yksityiskohtaisesti rekisteröintihakemuksessa olevista tiedoista. Hakemus on toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle. Artiklan 3—6 kohdassa säädetään toimivaltaisessa viranomaisessa noudatettavasta menettelystä sekä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle toimitettavista tiedoista, asiakirjoista ja päätöksestä. Toimivaltaiset viranomaiset ovat vastuussa rekisteröintipäätöksen tekemisestä (6 artiklan 4 kohta ja 5 kohdan toinen alakohta). Lisäksi, jos toimivaltaiset viranomaiset epäävät rekisteröinnin, niiden on annettava perusteltu päätös, johon on voitava hakea muutosta (6 artiklan 5 kohdan kolmas alakohta).

PEPP-asetuksen 8 artiklassa säädetään PEPP-tuotteen rekisteristä poistamista koskevista edellytyksistä ja siinä noudatettavista menettelyistä. Artiklan 1 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on annettava päätös PEPP-tuotteen poistamisesta rekisteristä, kun:

- a) PEPP-tarjoaja nimenomaisesti luopuu rekisteröinnistä;
- b) PEPP-tarjoaja on saanut rekisteröinnin virheellisten tietojen perusteella tai muilla sääntöjenvastaisilla keinoilla;
- c) PEPP-tarjoaja on rikkonut vakavasti ja järjestelmällisesti tätä asetusta; tai
- d) PEPP-tarjoaja tai PEPP-tuote ei täytä enää niitä edellytyksiä, joiden perusteella rekisteröinti on myönnetty

Artiklan 2 kohdan mukaan päätöksestä on ilmoitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle ja PEPP-tarjoajalle. Artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen poistaa PEPP-tuotteen rekisteristä ja ilmoittaa asiasta toimivaltaisille viranomaisille. Artiklan 4 kohdan mukaan, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava asiasta PEPP-tarjoajalle viiden työpäivän kuluessa siitä, kun ne ovat vastaanottaneet Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselta PEPP-tuotteen rekisteristä poistamista koskevan ilmoituksen, johon sisältyy myös rekisteristä poistamisen päivämäärä. Artiklan 5 kohdan mukaan PEPP-tarjoaja ei enää saa tarjota eikä PEPP-jakelija jaella PEPP-tuotetta siitä päivästä, jona PEPP-tuote poistetaan 13 artiklassa tarkoitetusta julkisesta keskusrekisteristä. PEPP-asetuksessa ei kuitenkaan lainkaan säädetä, kuka tai mikä ilmoittaa PEPP-tuotteen rekisteröinnin poistamisesta PEPP-jakelijalle.

PEPP-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan nojalla 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen rahoitusalan yritykset voivat jaella PEPP-tuotteita, jotka ne ovat kehittäneet. Ne voivat myös jaella PEPP-tuotteita, joita ne eivät ole kehittäneet, edellyttäen, että ne noudattavat asiaankuuluvaa alakohtaista lainsäädäntöä, jonka mukaisesti ne voivat jaella tuotteita, joita ne eivät ole kehittäneet. PEPP-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan nojalla rekisteröityneet vakuutusdustajat ja sijoituspalveluyritykset, jotka ovat saaneet toimiluvan sijoitusneuvonnan tarjoamista varten, voivat jaella PEPP-tuotteita, joita ne eivät ole kehittäneet.

PEPP-asetuksen 11 artiklan mukaan PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on noudatettava tätä asetusta samoin kuin niihin 6 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen säädösten mukaisesti sovellettavaa asianmukaista vakavaraisuusjärjestelyä.

2.2.3 PEPP-tuotteen tarjoaminen ja siirrettävyys jäsenvaltioiden rajojen yli

PEPP-tarjoajat voivat tarjota ja PEPP-jakelijat voivat jaella PEPP-tuotteita vastaanottavan jäsenvaltion alueella palvelujen tarjoamisen vapauden tai sijoittautumisvapauden nojalla, kunhan ne noudattavat asiaa koskevia sääntöjä ja menettelyjä, ja ilmoitettuaan aikomuksestaan avata kyseistä vastaanottavaa jäsenvaltiota varten alatiili (14 ja 21 artikla). Alatilin avulla PEPP-säästäjä voi seurata kyseisen jäsenvaltion alueelta tulevia ja meneviä maksuja.

Lisäeläkelaitosten ja unioniin sijoittautuneiden vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajien palvelujen tarjoamisen vapauden käyttämisestä säädetään erikseen 15 artiklassa. Artiklan 1 kohdassa säädetään tiedoista, jotka on toimitettava kotijäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Artiklan 2–4 kohdassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten välillä noudatettavasta menettelystä. Jos kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset kieltäytyvät toimittamasta tietoja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, kieltäytyminen tai vastaamatta jättäminen on voitava saattaa PEPP-tarjoajan kotijäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi (15 artiklan 2 kohdan toinen alakohta).

Asetuksen 16 artiklassa säädetään kotijäsenvaltion ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten välisestä tehtävienjaosta. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on perusteet uskoa, että PEPP-tuotetta jaellaan sen alueella tai kyseistä jäsenvaltiota varten on avattu alatiili 3 artiklassa tarkoitetuista sovellettavista säännöistä johtuvien velvoitteiden vastaisesti, niiden on ilmoitettava havaintonsa PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan kotijäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Artiklan 2 kohdan mukaan kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on arvioitava 1 kohdan mukaisesti saamansa tiedot. Sen jälkeen kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on tarvittaessa toteutettava viipymättä aiheelliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi. Niistä on ilmoitettava vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille. Artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten toimivaltuuksista toteuttaa aiheelliset

toimenpiteet tilanteessa, jossa kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten toteuttamat toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi tai niitä ei ole toteutettu ja PEPP-tarjoaja tai PEPP-jakelija edelleenkin jakelee PEPP-tuotetta tavalla, joka selvästi vahingoittaa vastaanottavan jäsenvaltion PEPP-säästäjien etuja tai haittaa yksilöllisten eläketuotteiden markkinoiden moitteetonta toimintaa kyseisessä jäsenvaltiossa. Artiklan 4 kohdan mukaan vastaanottavilla jäsenvaltioilla on lisäksi valtuudet toteuttaa aiheellisia ja syrjimättömiä toimenpiteitä ehkäistäkseen säännösten vastaisen toiminnan alueellaan tai rangaistakseen siitä, kun välittömät toimet ovat ehdottoman tarpeellisia vastaanottavan jäsenvaltion kuluttajien oikeuksien suojelemiseksi ja kun kotijäsenvaltion vastaavat toimenpiteet ovat riittämättömät tai niitä ei ole toteutettu tai kun säännösten vastainen toiminta on vastoin yleistä etua suojaavia kansallisia säännöksiä, jos se on ehdottoman tarpeellista. Tällaisissa tilanteissa vastaanottavalla jäsenvaltiolla on oltava mahdollisuus estää PEPP-tarjoajaa tai PEPP-jakelijaa jatkamasta uutta liiketoimintaansa alueellaan. Artiklan 5 kohdan mukaan kaikki toimenpiteet on perusteltava ja niistä on ilmoitettava PEPP-tarjoajalle tai PEPP-jakelijalle ja kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle.

PEPP-asetuksen 17–19 artiklassa säädetään PEPP-tuotteen käytettävyyden sallimisesta toisessa jäsenvaltiossa. PEPP-asetuksen soveltamisen alkamisen jälkeisenä siirtymäaikana PEPP-tuotteen tarjoaminen voidaan aloittaa vain yhdessä jäsenvaltiossa. Kun PEPP-asetuksen soveltamisen aloittamisen jälkeinen siirtymäaika on kulunut, PEPP-tuotteen tarjoaja on velvollinen tarjoamaan PEPP-tuotteelle alatilä vähintään yhdessä muussakin jäsenvaltiossa eli yhteensä vähintään kahdessa jäsenvaltiossa (18 artiklan 3 kohta). Toiminta toisessa jäsenvaltiossa tapahtuu PEPP-tarjoajan siirrettävyysspalvelun ja PEPP-alatilien avulla. Ehdottaessaan PEPP-tuotetta PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on annettava potentiaalisille PEPP-säästäjille tietoja siirrettävyysspalvelusta ja siitä, mitkä kansalliset alatilit ovat välittömästi saatavilla (18 artiklan 2 kohta). PEPP-säästäjillä on oikeus käyttää siirrettävyysspalvelua, joka antaa heille oikeuden jatkaa maksamista olemassa olevalle PEPP-tililleen, kun he vaihtavat asuinpaikkaa toiseen jäsenvaltioon (17 artiklan 1 kohta). Vastaavasti PEPP-tarjoajilla on velvollisuus tarjota tällaista siirrettävyysspalvelua sitä pyytävälle PEPP-säästäjälle (18 artiklan 1 kohta). PEPP-alatilin on vastattava niitä oikeudellisia vaatimuksia ja ehtoja, jotka on määritelty kansallisella tasolla PEPP-tuotteelle PEPP-säästäjän uudessa asuinjäsenvaltiossa. Kaikki PEPP-tilillä olevat liiketoimet on kirjattava vastaavalle alatilille. Alatilille suoritettuihin maksuihin ja alatililtä tehtyihin nostoihin voidaan soveltaa erillisiä sopimusehtoja (19 artiklan 1 kohta).

PEPP-asetuksen 20 artiklassa säädetään PEPP-säästäjän asuinpaikan vaihtamista koskevista tilanteista. PEPP-säästäjä voi jatkaa maksujen suorittamista viimeksi avatulle alatilille (20 artiklan 3 kohta). Jos PEPP-tarjoajalle on ilmoitettu siitä, että PEPP-säästäjä on vaihtanut asuinpaikkaa toiseen jäsenvaltioon, PEPP-tarjoajan on ilmoitettava viipymättä tämän jälkeen PEPP-säästäjälle mahdollisuudesta avata uusi altili ja avaamista koskevasta määräajasta (20 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta). Artiklassa säädetään myös PEPP-säästäjän ja PEPP-tarjoajan velvollisuudesta ilmoittaa toisilleen tietoja, jos uusi altili avataan (20 artiklan 1 kohdan toinen alakohta, 2 ja 4 kohta). Uusi altili avataan muuttamalla voimassa olevaa PEPP-säästäjän ja PEPP-tarjoajan välistä PEPP-sopimusta sopimukseen sovellettavan lain mukaisesti. Avaamispäivä on määritettävä sopimuksessa (20 artiklan 6 kohta).

Jos kuitenkin PEPP-tarjoajalla ei ole käytettävissä uutta alatilä, PEPP-tarjoajan on ilmoitettava PEPP-säästäjälle oikeudesta vaihtaa PEPP-tarjoajaa viipymättä ja veloituksetta tai mahdollisuudesta jatkaa säästämistä käyttäen viimeksi avattua alatilä (20 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta ja 5 kohdan b alakohta).

PEPP-asetuksen 21 artiklassa säädetään PEPP-tarjoajan uuden alatilijärjestelmän avaamisesta toiseen jäsenvaltioon. PEPP-tarjoajan, joka haluaa avata ensimmäistä kertaa uuden alatilin vas-

taanottavaa jäsenvaltiota varten, on ilmoitettava asiasta kotijäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille (21 artiklan 1 kohta). Ilmoitukseen on sisällytettävä keskeiset tiedot ja asiakirjat, jotka koskevat PEPP-vakiosopimusehtoja, avaintietoasiakirjaa, etuusotetta ja mahdollista järjestylyyn osallistuvaa kumppani-tarjoajaa (21 artiklan 2 kohta). Artiklan 3–5 kohdassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten välillä noudatettavasta menettelystä.

2.2.4 PEPP-tuotteen tarjoamista koskevaa menettelyä ja asiakkaalle annettavia tietoja koskevat vaatimukset

PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on toimittava rehellisesti, tasapuolisesti ja ammattimaisesti PEPP-asiakkaidensa etujen mukaisesti (22 artikla).

PEPP-tarjoajien on pidettävä yllä, käytettävä ja arvioitava säännöllisesti uudelleen menettelyä, jonka mukaisesti kukin PEPP-tuote tai olemassa olevan PEPP-tuotteen merkittävät muutokset hyväksytään ennen sen jakelua PEPP-asiakkaille (25 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja neljäs alakohta). PEPP-tuotteelle tarkoitetut yksilöidyt kohdemarkkinat on määritettävä ja kaikki tällaisten kohdemarkkinoiden kannalta merkitykselliset riskit on arvioitava. Suunnitellun jakelu-strategian on vastattava yksilöityjä kohdemarkkinoita. Lisäksi on toteutettava kohtuullisia toimia sen varmistamiseksi, että PEPP-tuotetta jaellaan yksilöidyille kohdemarkkinoille (25 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta). PEPP-tarjoajien on asetettava PEPP-jakelijoiden saataville kaikki aiheelliset tiedot PEPP-tuotteesta ja tuotteiden hyväksymismenettelystä, mukaan luettuina PEPP-tuotteen yksilöidyt kohdemarkkinat. Vastaavasti PEPP-jakelijoilla on oltava käytössä asianmukaiset järjestelyt mainittujen tietojen vastaanottamiseksi ja kunkin PEPP-tuotteen ominaisuuksien ja yksilöityjen kohdemarkkinoiden ymmärtämiseksi (25 artiklan 1 kohdan viides ja kuudes alakohta).

PEPP-asetuksen tietojen antamista koskevien säännösten peruslähdekohta on, että PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on noudatettava toimialakohtaisia tarjoamista koskevia säännöksiä siten kuin kansallisesti ja suoraan sovellettavassa EU-lainsäädännössä säädetään. Esimerkiksi vakuutusyrityksinä ja vakuutusedustajina toimivien PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on noudatettava vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin (EU) 2016/97 V ja VI luvussa vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tarjoamisesta annettua sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä ja suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Vastaavasti sijoituspalveluyritysten on noudatettava direktiivin 2014/65/EU nojalla rahoitusvälineiden markkinoinnista ja jakelusta annettua sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä ja suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Kaikkien muiden PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on noudatettava direktiivin 2014/65/EU nojalla rahoitusvälineiden markkinointia ja jakelua annettua kansallista lainsäädäntöä, jolla pannaan täytäntöön rahoitusvälineiden markkinoinnista ja jakelusta koskevan direktiivin säännöt, sekä suoraan sovellettavaa EU-lainsäädäntöä. Kansalliset säännökset perustuvat laajalti EU-direktiivien säännöksiin. Sekä vakuutusmuotoista että sijoituspalvelumuotoista markkinointia ja jakelua koskien asetuksessa on eräitä vähäisiä poikkeuksia direktiivien säännösten täysimittaisesta soveltamisesta (23 artikla). Tämä johtuu pääsääntöisesti siitä, että asetuksessa on direktiivejä vastaavat säännökset ja asetuksella pyritään yhdenmukaistamaan menettelyjä. Tiedot ja asiakirjat on toimitettava veloitusetta pysyvällä välineellä joko sähköisesti tai asiakkaan pyynnöstä muulla pysyvällä välineellä, esimerkiksi paperimuotoisena (24 artikla).

Ennen sopimuksen tekemistä PEPP-tarjoajan on toimitettava asiakkaalle PEPP-avaintietoasiakirja, jonka laatimisesta, verkkosivustolla julkistamisesta, esitystavasta, kielestä ja sisällystöstä säädetään yksityiskohtaisesti PEPP-asetuksen 26–28 artiklassa, sen säännöllisestä päivityksestä 30 artiklassa ja toimittamisesta asiakkaille 33 artiklassa. PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on toimitettava potentiaalisille PEPP-säästäjille tai heidän kirjallisesti valtuuttamalleen luonnolliselle henkilölle kaikki 26 artiklan mukaisesti laaditut PEPP-avaintietoasiakirjat, kun se

antaa PEPP-tuotteesta neuvontaa tai tarjoaa PEPP-tuotetta myytäväksi, hyvissä ajoin ennen kuin kyseiseen PEPP-tuotteeseen liittyvä sopimus tai tarjous sitoo kyseisiä PEPP-säästäjiä (33 artiklan 1 ja 2 kohta). Palveluntarjoajan on huolehdittava siitä, että asiakirjan tiedot ovat ajantasaisia (30 artiklan 1 kohta). PEPP-asetuksen perusteella komissiolle siirretään valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja, joissa täsmennetään eräiden tietojen yksityiskohtia ja niiden esitystapaa (28 artiklan 5 kohta), PEPP-avaintietoasiakirjan uudelleen-tarkastelun ja tarkistamisen edellytyksiä (30 artiklan 2 kohta) sekä edellytyksiä, jotka täyttämällä noudatetaan 33 artiklan 1 kohdan mukaista vaatimusta PEPP-avaintietoasiakirjan toimitamisesta (33 artiklan 3 kohta).

PEPP-asetuksen täydentävien kansallisten säännösten kannalta on merkityksellistä, että PEPP-avaintietoasiakirja on laadittava siinä jäsenvaltion osassa, jossa PEPP-tuotetta jaellaan, käytettävillä virallisilla kielillä tai ainakin yhdellä siellä käytettävistä virallisista kielistä taikka muulla kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten hyväksymällä kielellä tai, jos se on laadittu eri kielellä, se on käännettävä jollekin näistä kielistä (27 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta). PEPP-avaintietoasiakirja on laadittava ainakin samoilla virallisilla kielillä, joilla PEPP-tuotetta markkinoidaan jäsenvaltiossa (27 artiklan 2 kohta). PEPP-avaintietoasiakirja on myös asetettava pyynnöstä näkövammaisten PEPP-säästäjien saataville sopivassa muodossa (27 artiklan 3 kohta).

Markkinointiaineisto, joka sisältää PEPP-tuotteeseen liittyviä erityisiä tietoja, ei saa sisältää mainintoja, jotka ovat ristiriidassa PEPP-avaintietoasiakirjaan sisältyvien tietojen kanssa tai vähentävät PEPP-avaintietoasiakirjan merkitystä. Markkinointiaineistossa on oltava tieto siitä, että saatavilla on PEPP-avaintietoasiakirja, ja siitä, miten ja mistä sen voi saada, mukaan lukien PEPP-tarjoajan verkkosivusto (29 artikla).

Ennen PEPP-sopimuksen tekemistä PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on selvitettävä asiakkaan tarpeet ja vaatimukset (34 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta). Lisäksi PEPP-asetuksen nojalla muiden kuin vakuutusyritysten, vakuutusedustajien ja sijoituspalveluyritysten on PEPP-tarjoajina tai PEPP-jakelijoina toimiessaan pyydettävä potentiaalista PEPP-säästäjää toimittamaan tarjotun tai pyydetyn PEPP-tuotteen kannalta merkityksellisestä tietoa sijoitusalan tietämyksestään ja kokemuksestaan, taloudellisesta tilanteestaan, myös tappionsietokyvystään, sekä sijoitustavoitteistaan ja riskinsietokyvystään, jotta PEPP-tarjoaja tai PEPP-jakelija voi suositella potentiaaliselle PEPP-säästäjälle yhtä tai useampaa, tälle soveltuvaa ja etenkin tämän riskinsietokykyä ja tappionkantokykyä vastaavaa PEPP-tuotetta (34 artiklan 4 kohta). Vakuutusyritysten, vakuutusedustajien ja sijoituspalveluyritysten osalta näin on säädetty jo aikaisemmin toimialakohtaisissa direktiiveissä, jotka on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä.

PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on annettava puolueetonta tietoa PEPP-tuotteesta ymmärrettävässä muodossa, jotta PEPP-säästäjä voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen. Ehdotetun PEPP-sopimuksen on vastattava PEPP-säästäjän eläkkeeseen liittyviä tarpeita ja vaatimuksia ottaen huomioon PEPP-säästäjälle jo kertyneet eläkeoikeudet (34 artiklan 1 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta). PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on annettava potentiaaliselle PEPP-säästäjälle neuvontaa ennen PEPP-sopimuksen tekemistä ja annettava tälle henkilökohtainen suositus, jossa selitetään, miksi tietty PEPP-tuote, sekä tapauksen mukaan tietty sijoitusvaihtoehto, vastaisi parhaiten PEPP-säästäjän tarpeita ja vaatimuksia. PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan on myös toimitettava potentiaaliselle PEPP-säästäjälle yksilöllisiä ennusteita suositellun tuotteen tuottamasta eläkkeestä, jotka perustuvat päivään, jona maksatusvaihe voi aikaisintaan alkaa. Lisäksi on toimitettava vastuuvapauslauseke, jossa todetaan, että kyseiset eläke-ennusteet saattavat poiketa saatujen PEPP-etuuksien lopullisesta arvosta. Jos eläke-ennusteet perustuvat talousskenaarioihin, tietoihin on sisällyttävä myös ennusteen kannalta paras mahdollinen skenaario ja epäedullinen skenaario ottaen huomioon PEPP-sopimuksen erityisluonne (34 artiklan

2 kohdan ensimmäinen ja toinen alakohta). Jos tarjotaan PEPP-perustuote ilman, että siihen kuuluu ainakin pääomatakuu, on kerrottava kirjallisesti pääomatakuun sisältävien tuotteiden olemassaolosta ja niiden suosittelun syistä. Lisäksi on kerrottava kirjallisesti kaikista lisäriskeistä, joita ilman pääomatakuuta tarjottaviin PEPP-tuotteisiin voi liittyä verrattuna pääomatakuun sisältävään PEPP-perustuotteeseen (34 artiklan 3 kohta).

PEPP-tuotteisiin liittyvää neuvontaa antavilla luonnollisilla henkilöillä on oltava riittävä tietämys ja pätevyys tämän asetuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi. Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet (34 artiklan 6 kohta).

Sopimuksen voimassaolon aikana PEPP-tarjoajan on laadittava ja toimitettava kullekin PEPP-säästäjälle vähintään vuosittain PEPP-etuusote, jonka sisältämistä tiedoista säädetään yksityiskohtaisesti 35–39 artiklassa. Perustietojen ohella PEPP-etuusotteen sisältämiä tietoja ovat muun muassa PEPP-tilille suoritettujen maksujen, tililtä vähennettyjen kulujen, säästösumman kehityksen ja eläke-ennusteiden (36 artiklan 1 kohdan d–f ja i alakohta) lisäksi keskeiset tiedot kansallisen sosiaali-, työ- ja vero-oikeuden erityispiirteistä (35 artiklan 1 kohta). Jos PEPP-tiliin sisältyy useampi kuin yksi alatili, PEPP-etuusotteen tiedot on esitettävä kaikkien sopimukseen kuuluvien alatilien osalta (36 artiklan 1 kohdan k alakohta). PEPP-säästäjille on annettava eräitä tietoja myös eläkkeelle siirtymistä edeltävässä vaiheessa ja PEPP-edunsaajille maksatusvaiheessa (38 artikla). PEPP-säästäjän tai PEPP-edunsaajan tai heidän edustajansa pyynnöstä PEPP-tarjoajan on annettava 37 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut lisätiedot sekä eläke-ennusteiden tuottamisessa käytettyjen olettamien lisätiedot (39 artikla).

PEPP-asetuksen perusteella komissiolle siirretään valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja etuusotteen sisältöä koskevista eläke-ennusteista (36 artiklan 2 kohta) ja tietojen esitystavasta (37 artiklan 2 kohta). Lisäksi jäsenvaltioille on annettu mahdollisuus vaatia PEPP-tarjoajia toimittamaan PEPP-säästäjille täydentäviä eläke-ennusteita, joita koskevat oletamat määritetään kunkin jäsenvaltion vahvistamien sääntöjen mukaisesti, jotta PEPP-tuotteiden vertailu kansallisiin tuotteisiin olisi mahdollista (37 artiklan 3 kohta).

PEPP-asetuksen 40 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti toimivaltaiselle viranomaiselle toimitettavista tiedoista. Näiden tietojen lisäksi on annettava asiaankuuluvan alakohtaisen lainsäädännön nojalla annettavia tietoja. Lisäksi artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti tietojensaantia koskevista toimivaltuuksista, jotka toimivaltaisella viranomaisella tulee olla tämän asetuksen mukaisen toiminnan valvomiseksi ja varmistamiseksi. Täydentävien kansallisten säännösten kannalta on syytä huomata, että jos PEPP-maksut ja PEPP-etuudet oikeuttavat etuihin tai kannustimiin, PEPP-tarjoajan on asiaa koskevan **kansallisen lainsäädännön mukaisesti** toimitettava asiaankuuluvalla kansallisella viranomaisella tapauksen mukaan kaikki tiedot, joita tarvitaan tällaisiin maksuihin ja etuuksiin liittyvien etujen ja kannustimien myöntämiseen tai hyödyntämiseen (40 artiklan 8 kohta). Lisäksi komissiolle on siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään tätä asetusta määrittämällä valvontaviranomaisten toimivaltuuksia koskevan 40 artiklan 1–5 kohdassa tarkoitetut lisätiedot, jotta varmistetaan valvontaa koskevan raportoinnin riittävä yhdenmukaisuus. Komissiolle on lisäksi siirretty valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja valvontaa koskevien raporttien muodosta (40 artiklan 9 kohta).

2.2.5 Sijoittajansuoja

Lisäeläkelaitokset, sijoitus- tai rahastoyhtiöt tai EU-alueelle sijoittautuneet vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen on nimettävä yksi tai useampi säilytysyhteisö PEPP-tuotteiden tarjoamista kos-

kevaa liiketoimintaa vastaavien varojen säilyttämistä ja valvontatehtäviä varten. Säilytysyhteisön nimeämiseen, sen varojensäilytystehtävien hoitamiseen, säilytysyhteisön vastuuseen ja sen valvontatehtäviin sovelletaan vastaavasti direktiivin 2009/65/EY IV lukua (48 artikla).

PEPP-asetuksen 50 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti asiakkaiden ja esimerkiksi kuluttajajärjestöjen tekemien valitusten käsittelystä. PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on otettava käyttöön ja sovellettava asianmukaisia ja vaikuttavia menettelyjä PEPP-asiakkaiden tästä asetuksesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien valitusten ratkaisemiseksi kaikissa jäsenvaltioissa, joissa PEPP-tarjoaja tai PEPP-jakelija tarjoaa palvelujaan. Niiden on oltava käytettävissä kunkin jäsenvaltion virallisella kielellä PEPP-asiakkaan valinnan mukaan tai muulla kielellä, jos PEPP-tarjoaja tai PEPP-jakelija ja PEPP-asiakas ovat näin sopineet (50 artiklan 1 ja 2 kohta). PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on myös määräajassa pyrittävä kaikin mahdollisin keinoin vastaamaan pysyvällä välineellä PEPP-asiakkaiden valituksiin ja niissä esitettyihin seikkoihin (50 artiklan 3 kohta). Toimivaltaisten viranomaisten on perustettava menettelyjä, joiden avulla PEPP-asiakkaat ja muut asianomaiset osapuolet, mukaan luettuina kuluttajajärjestöt, voivat tehdä valituksia toimivaltaisille viranomaisille tätä asetusta koskevista PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden väitetyistä rikkomisista. Kaikissa tapauksissa on varmistettava, että valituksen tekijät saavat vastauksen valitukseensa (50 artiklan 6 kohta). Valittaja voi tehdä valituksensa oman asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisten viranomaisten kautta riippumatta siitä, missä rikkominen tapahtui, jos tapaus koskee useampaa kuin yhtä jäsenvaltiota (50 artiklan 7 kohta).

PEPP-asetuksen 51 artiklassa säädetään tuomioistuinten ulkopuolisista riidanratkaisumenettelyistä. PEPP-asiakkaiden ja PEPP-tarjoajien tai PEPP-jakelijoiden välisten tästä asetuksesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien riitojen ratkaisua varten on perustettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU mukainen asianmukainen, riippumaton, puolueeton, avoin ja tehokas vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely hyödyntäen tapauksen mukaan olemassa olevia toimivaltaisia elimiä. Tällaisten vaihtoehtoisten riitojenratkaisumenettelyjen on oltava sovellettavissa PEPP-tarjoajiin tai PEPP-jakelijoihin, joita kohtaan menettely on käynnistetty, ja asianomaisen vaihtoehtoisen riitojenratkaisuelimen toimivallan on ulotuttava näihin PEPP-tarjoajiin tai PEPP-jakelijoihin. Riitojenratkaisuelinten on tehtävä tuloksekasta yhteistyötä tästä asetuksesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien valtioiden rajat ylittävien riitojen ratkaisemiseksi (51 artiklan 1 ja 2 kohta).

PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on annettava selvästi, kattavasti ja helposti saatavilla olevalla tavalla PEPP-säästäjille tietoja valitusmenettelystä sekä ilmoitettava tälle vähintään yhdestä vaihtoehtoisesta riidanratkaisuelimestä, joka on toimivaltainen käsittelemään PEPP-asiakkaiden tästä asetuksesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyviä riitoja (50 artiklan 4 ja 5 kohta).

2.2.6 Kerryttämisvaihetta koskevat säännökset

PEPP-asetuksen 41 artiklassa säädetään PEPP-tarjoajien sijoittamista koskevista säännöksistä. Artiklassa korostetaan varovaisuusperiaatteen mukaista sijoittamista yleisin ja yksityiskohtaisin säännöksin. PEPP-tuotetta vastaavat varat (säästövarat) on hajautettava riittävästi. Varat on sijoitettava kaikkien asiakkaiden pitkän aikavälin edun mukaisesti, ja mahdollisessa eturistiriitatilanteessa etusija on annettava asiakkaiden edun mukaiselle sijoitusvaihtoehdolle. Sijoittamisessa on otettava huomioon sijoitusriskit sekä ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät, jotka saavat tarkemman sisältönsä 2 artiklan 33 kohdan määritelmästä (41 artiklan 1 kohta). PEPP-tarjoajaan sovelletaan lisäksi alakohtaisessa lainsäädännössä olevia tiukempia sääntöjä (41 artiklan 2 kohta).

PEPP-tarjoajan on tarjottava PEPP-säästäjälle yhtä PEPP-perustuotetta, joka vastaa varovaista sijoittamista, mutta se voi myös tarjota enintään viisi muuta sijoitusvaihtoehtoa. PEPP-tarjoajien on perustettava kaikki sijoitusvaihtoehdot sellaiseen takuuseen tai riskien vähentämistekniikkaan, jolla varmistetaan PEPP-säästäjien riittävä suojelu. Takuiden antamiseen sovelletaan PEPP-tarjoajaan sovellettavaa asiaankuuluvaa alakohtaista lainsäädäntöä (42 artiklan 1–4 kohta). Lisäeläkelaitokset, salkunhoitoa tarjoavat sijoituspalveluyritykset, sijoitus- tai rahastoyhtiöt tai EU-alueelle sijoittautuneet vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen voivat tarjota takuun sisältäviä PEPP-tuotteita vain yhteistyössä sellaisten luottolaitosten tai vakuutusyritysten kanssa, jotka voivat antaa tällaisia takuita niihin sovellettavan alakohtaisen lainsäädännön mukaisesti. Kyseiset luottolaitokset tai vakuutusyritykset ovat yksin vastuussa takuusta (42 artiklan 5 kohta).

PEPP-tarjoajat voivat tarjota PEPP-tuotteita, joihin voi sisältyä biometrinen riskien kattaminen. Biometrinen riskien kattamiseen sovelletaan PEPP-tarjoajaan sovellettavaa asiaankuuluvaa alakohtaista lainsäädäntöä, ja alatilien välillä voi olla eroja (49 artiklan 1 ja 2 kohta). Luottolaitokset, lisäeläkelaitokset, salkunhoitoa tarjoavat sijoituspalveluyritykset, sijoitus- tai rahastoyhtiöt tai EU-alueelle sijoittautuneet vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajat voivat tarjota tällaisia PEPP-tuotteita vain yhteistyössä sellaisten vakuutusyritysten kanssa, jotka voivat niihin sovellettavan alakohtaisen lainsäädännön mukaisesti kattaa tällaisia riskejä. Vakuutusyrityksellä on täysi vastuu biometrinen riskien kattamisesta (49 artiklan 3 kohta).

Perusvaihtoehdossa PEPP-tarjoajan on valittava sijoituskohteet ja annettava pääomatakuu tai käytettävä riskien vähentämistekniikkaa siten, että sijoitettu pääoma saadaan suurella todennäköisyydellä palautettua PEPP-säästäjälle (45 artiklan 1 kohta). Perusmuotoisen PEPP-säästämistuotteen kulut ja palkkiot on rajoitettu enintään yhteen prosenttiin vuodessa säästövaroista. (45 artiklan 2 kohta). PEPP-asetuksen perusteella komissiolle siirretään valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja, joissa täsmennetään 2 kohdassa tarkoitettujen kulujen ja palkkioiden tyypit (45 artiklan 3 kohta), ja valta antaa delegoituja säädöksiä, joilla muutetaan tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettua prosenttiosuutta komission suorittamien uudelleentarkastelujen perusteella (45 artiklan 4 kohta). Riskien vähentämistekniikoista säädetään tarkemmin 46 artiklassa, jonka nojalla komissiolle siirretään valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja, joissa täsmennetään vähimmäiskriteerit, jotka riskien vähentämistekniikoiden on täytettävä (46 artiklan 3 kohta).

Lisäksi jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisten alatilien kerryttämisvaiheeseen liittyvät ehdot, ellei niitä ole täsmennetty PEPP-asetuksessa. Tällaisiin ehtoihin voivat sisältyä erityisesti ikäraajat kerryttämisvaiheen aloittamiselle, kerryttämisvaiheen vähimmäiskesto, maksujen enimmäis- ja vähimmäismäärä ja niiden jatkuvuus (47 artiklan 1 ja 2 kohta). On kuitenkin huomattava, että PEPP-säästäminen ei ole kytketty veroetuihin tai verokannustimiin. PEPP-säästäminen on mahdollista myös ilman verokannustimia. Tällöin kuluttajan valinnan kannalta keskeistä lienee se, onko PEPP-tuotteen kulut pienemmät kuin vastaavissa muissa tuotteissa. Jäsenvaltiot eivät lähtökohtaisesti voi kieltää PEPP-tuotetta, mihin ei liity kansallisia verokannusteita.

2.2.7 PEPP-säästäjän tekemä sijoitusvaihtoehdon valinta ja vaihtaminen sekä PEPP-tarjoajan vaihtaminen

Kun PEPP-säästäjä on saanut merkitykselliset tiedot ja neuvontaa ja haluaa ostaa PEPP-tuotteen, tämän on valittava sijoitusvaihtoehto PEPP-sopimuksen tekemisen yhteydessä (43 artikla). Jos PEPP-tarjoaja tarjoaa vaihtoehtoisia sijoitusvaihtoehtoja, PEPP-säästäjän on mahdollista vaihtaa maksutta sijoitusvaihtoehtoa viimeistään viiden vuoden kuluttua PEPP-sopimuksen tekemisestä tai edellisestä sijoitusvaihtoehdon muuttamisesta. PEPP-tarjoaja voi sallia PEPP-

säästäjän vaihtaa sijoitusvaihtoehtoa tätä useammin (44 artiklan 1 ja 2 kohta). Vastaavat perustavanlaatuiset säännökset koskevat PEPP-tarjoajan vaihtamista (52 artiklan 3 kohta) toiseen PEPP-tarjoajaan.

PEPP-asetus ei velvoita PEPP-tarjoajaa suostumaan PEPP-tuotteen vaihtamiseen erilaiseen pitkäaikaissäästämisen tuotteeseen, mutta asetus ei myöskään ainakaan nimenomaisesti kiellä sitä, etteikö PEPP-tuotetta voisi vaihtaa kansalliseen pitkäaikaiseen sijoitustuotteeseen kuten PS-tiliin tai eläkevakuutukseen. Vakuutuksenottajalla on vakuutus sopimuslain 13 b §:n nojalla oikeus siirtää eläkevakuutuksen takaisinostoarvo.

Jos PEPP-säästäjä haluaa vaihtaa PEPP-tarjoajaa, niiden on annettava vaihtopalvelusta asetuksen 56 artiklassa tarkoitetut varsin yksityiskohtaiset tiedot. PEPP-säästäjä voi pyytää vaihtoa PEPP-tarjoajaan, joka on sijoittautunut samaan jäsenvaltioon (kotimainen vaihto) tai eri jäsenvaltioon (rajat ylittävä vaihto). PEPP-säästäjä voi käyttää oikeuttaan vaihtaa palveluntarjoajaa PEPP-tuotteen kerryttämisvaiheen ja maksatusvaiheen aikana (52 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta). Tiettyjä maksatusvaiheissa olevia elinikäisiä annuiteettituotteita (elinkorko) lukuun ottamatta PEPP-tarjoajien on tarjottava PEPP-säästäjän pyynnöstä vaihtopalvelua. PEPP-tarjoajaa vaihdettaessa kertyneet säästövarat siirretään rahamääräisenä vastaanottavan PEPP-tarjoajan avaamalle uudelle PEPP-tilille (52 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta ja 2 kohta). Myös apportun siirtäminen on mahdollista yksilöllistä salkunhoitoa PEPP-säästäjien lukuun harjoittavien PEPP-tarjoajien välillä, jos vastaanottava PEPP-tarjoaja antaa siihen kirjallisen suostumuksensa (52 artiklan 4 kohta). Kaikkiin aiemman PEPP-tilin alatileihin liittyvät tiedot siirretään kokonaisuudessaan vastaanottavalle PEPP-tarjoajalle (52 artiklan 1 kohdan toinen alakohta). Vaihtopalvelun käynnistämistä koskeva pyyntö tehdään vastaanottavalle PEPP-tarjoajalle (53 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltiot voivat edellyttää, että PEPP-säästäjä esittää pyynnön kirjallisena ja että PEPP-säästäjälle annetaan jäljennös hyväksytystä pyynnöstä (53 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta). Kun 53 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan, PEPP-säästäjän pyyntö on laadittava sen jäsenvaltion virallisella kielellä, jossa vaihtopalvelu käynnistetään, tai millä tahansa muulla osapuolten sopimalla kielellä, on tulkittavissa, että laatiminen viittaa kirjalliseen esittämiseen, eikä pelkkä suullinen esittäminen ilman kirjallista vahvistusta siksi käytännössä voi tulla kyseeseen. Vaihtopalveluun sisältyvistä siirtävän ja vastaanottavan PEPP-tarjoajan välisistä velvoitteista säädetään muutoin yksityiskohtaisesti 53 artiklassa.

Vaihtopalvelun kustannuksista säädetään yksityiskohtaisesti 54 artiklassa. Siirtävän PEPP-tarjoajan PEPP-tilin sulkemisesta PEPP-säästäjältä veloittamat palkkiot ja maksut saavat olla yhteensä enintään tosiasiallisten hallinnollisten kustannusten suuruiset ja enintään 0,5 prosenttia vastaanottavalle PEPP-tarjoajalle siirrettävistä säästövaroista. Jäsenvaltiot voivat asettaa veloittaville palkkioille ja maksuille ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua prosenttiosuutta pienemmän prosenttiosuuden tai määrätä eri prosenttiosuuden soveltamisesta, kun PEPP-tarjoaja sallii PEPP-säästäjien vaihtaa PEPP-tarjoajaa useammin kuin viiden vuoden välein. Siirtävä PEPP-tarjoaja ei saa veloittaa vastaanottavalta PEPP-tarjoajalta muita palkkioita tai maksuja. Vastaanottava PEPP-tarjoaja voi veloittaa ainoastaan vaihtopalvelun tosiasialliset hallinnolliset ja tapahtumakustannukset (54 artiklan 3 ja 4 kohta).

Lukuun ottamatta epätavallisia ja ennalta arvaamattomia seikkoja, joihin PEPP-tarjoaja ei voi vaikuttaa ja joiden seurauksia se ei kaikkea huolellisuutta noudattamalla olisi voinut välttää, tai kansallisten lakien velvollisuuksien noudattamista, PEPP-tarjoajan on korvattava viipymättä kaikki PEPP-säästäjälle aiheutuneet taloudelliset tappiot, mukaan luettuna palkkiot, maksut ja korot, jotka johtuvat suoraan siitä, että kyseinen vaihtoprosessiin osallistunut PEPP-tarjoaja ei ole noudattanut 53 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan. Tällainen vastuu on määritettävä kansallisella tasolla sovellettavien oikeudellisten vaatimusten mukaisesti (55 artiklan 1–3 kohta).

2.2.8 Maksatusvaihetta koskevat säännökset

Maksatusvaiheessa varat voidaan PEPP-säästäjän valinnan mukaan nostaa kertakorvauksena, annuiteettina (elinkorkona), nostoina useassa erässä tai niiden yhdistelmänä. Maksusuoritusten muodossa voi olla eroja alatilien välillä (58 artiklan 1 ja 2 kohta). Jos PEPP-tarjoaja tarjoaa maksusuorituksia eri muodoissa, PEPP-säästäjän on voitava muuttaa maksutta kunkin avatun alatilin maksusuoritusten muotoa vuotta ennen maksatusvaiheen alkua, maksatusvaiheen alkamisaikaa tai vaihdon hetkellä. PEPP-säästäjän pyynnön saatuaan PEPP-tarjoajan on toimitettava PEPP-säästäjälle selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa tiedot tällaisen muutoksen taloudellisista vaikutuksista PEPP-säästäjän tai PEPP-edunsaajan kannalta, erityisesti vaikutuksesta alatilien mahdollisesti sovellettaviin kansallisiin kannustimiin (59 artikla).

Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä tiettyjen maksusuoritusten muotojen suosimiseksi, mutta tämä ei saa rajoittaa PEPP-säästäjän oikeutta muuttaa maksusuoritusten muotoa edellä mainittuina ajankohtina (58 artiklan 3 kohta ja 59 artiklan 1 kohta). Jäsenvaltiot voivat myös asettaa maksatusvaiheen maksusuorituksille sekä nostoille ehtoja, joiden mukaisesti myönnetty edut ja kannustimet on maksettava niille takaisin (57 artiklan 1 kohta ja 58 artiklan 4 kohta), esimerkiksi kun kyse on verotuksellisesti tuetusta säästämisestä.

Lisäksi jäsenvaltioiden on määritettävä maksatusvaiheeseen ja kansallisten alatilien maksusuorituksiin liittyvät PEPP-ehdot, ellei niitä ole täsmennetty PEPP-asetuksessa. Tällaisiin ehtoihin voivat sisältyä maksatusvaiheen alkamisen vähimmäisikä, enimmäisaika PEPP-järjestelmään liittymiselle ennen eläkeiän saavuttamista sekä ennen maksatusvaiheen alkamisen vähimmäisiän saavuttamista tapahtuvaa lunastusta koskevat ehdot varsinkin, jos kyseessä on erityisen vaikea tilanne. (57 artiklan 1 ja 2 kohta).

Kun nämä ehdot Suomessa lähtökohtaisesti liittyvät verotuskäytäntöön, ja säästämistä voidaan toteuttaa joko verotuetuna tai ilman verotukea, verotuskäytännöt saattavat ohjata PEPP-säästäjien valintoja.

2.2.9 Valvonta

PEPP-asetuksen 61 artiklan 1 kohdan mukaan PEPP-tarjoajan suhteen toimivaltaisten viranomaisten on valvottava jatkuvasti tämän asetuksen noudattamista asiaa koskevien alakohtaisten valvontajärjestelyjen ja -vaatimusten mukaisesti. Niiden on oltava vastuussa myös PEPP-tarjoajan säännöissä ja perustamisasiakirjoissa asetettujen velvollisuuksien noudattamisen valvonnasta sekä sen valvonnasta, että tarjoajan järjestelyt ja organisaatio ovat asianmukaiset PEPP-tuotteen tarjoamisen yhteydessä hoidettavien tehtävien suhteen. Lisäksi artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen sekä ja toimivaltaisten viranomaisten on seurattava tarjottuja tai jaeltuja yksilöllisiä eläketuotteita. Tavoitteena on varmistaa, että vain PEPP-asetuksen nojalla rekisteröidyistä tuotteista käytetään nimitystä ”PEPP-tuote” tai annetaan ymmärtää, että tällaisissa tuotteissa on kyse PEPP-tuotteista. PEPP-asetuksen 62 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että toimivaltaisilla viranomaisilla on kaikki valvonta- ja tutkintavaltuudet, jotka ovat tarpeen niille PEPP-asetuksen nojalla uskottujen tehtävien hoitamiseksi.

PEPP-asetuksen 63 artiklassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten PEPP-tuotetta koskevista toimenpiteistä tilanteissa, joissa kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) toimivaltaisten viranomaisten mukaan on perusteltuja syitä katsoa, että PEPP-tuote aiheuttaa PEPP-säästäjän suojaan liittyviä merkittäviä tai toistuvia ongelmia tai aiheuttaa finanssimarkkinoiden moitteettomaan toimintaan tai koko finanssijärjestelmän tai sen osan vakauteen ja eheyteen kohdistuvan riskin vähintään yhdessä jäsenvaltiossa;

b) toimi on oikeassa suhteessa havaittujen riskien luonteeseen, asianomaisten PEPP-säästäjien kokeneisuuteen sekä vaikutuksiin, joita toimella todennäköisesti on PEPP-säästäjiin, jotka ovat tehneet PEPP-sopimuksen;

c) toimivaltaiset viranomaiset ovat kuulleet asianmukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia viranomaisia, joihin toimella voi olla merkittävä vaikutus; ja

d) toimella ei ole syrjivää vaikutusta toisesta jäsenvaltiosta käsin tarjottuihin palveluihin tai toimintoihin (63 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta).

Edellytysten täyttyessä toimivaltaiset viranomaiset voivat kieltää PEPP-tuotteen markkinoinnin tai jakelun tai rajoittaa sitä jäsenvaltiossaan tai jäsenvaltiostaan käsin (63 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta) taikka asettaa kiellon tai rajoituksen ennen PEPP-tuotteen markkinointia tai jakelua PEPP-säästäjille, asettaa sille ehtoja tai myöntää siitä poikkeuksia (63 artiklan 1 kohdan toinen alakohta). Kiellosta tai rajoituksesta on lähtökohtaisesti toimitettava PEPP-asetuksessa säädettyt yksityiskohtaiset tiedot vähintään kuukautta ennen muille asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle (63 artiklan 2 kohta). Jos 63 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät ja lisäksi on selvää, että kuukauden ennakkoi-lmoitusaika ei ole tarkoituksenmukainen erityisen ongelman tai uhan torjumiseksi, määräaika-inen kiello tai rajoitus voidaan kuitenkin kiireellisissä tapauksissa toteuttaa vähintään vuorokau-den ilmoitusajan turvin (63 artiklan 3 kohta). Toimivaltaisen viranomaisen on julkistettava verk-kosivustollaan yksityiskohtaiset tiedot kiellosta tai rajoituksesta, ja siinä on ilmoitettava tie-donannon julkaisupäivän jälkeinen ajankohta, jona toimenpiteet tulevat voimaan, sekä esitet-tävä näyttö, jonka perusteella viranomainen on saanut varmuuden kaikkien 1 kohdan mukaisten edellytysten täyttymisestä. Kieltoa tai rajoitusta sovelletaan vain tiedonannon julkaisemisen jäl-keen toteutettaviin toimiin (63 artiklan 4 kohta). Toimivaltaisten viranomaisten on peruutettava kiello tai rajoitus, jos 1 kohdan mukaiset edellytykset eivät enää täyty (63 artiklan 5 kohta).

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtävistä ja toimivaltuuksista säädetään yksityis-kohtaisesti 64 ja 65 artiklassa. Lisäksi komissiolle siirretään antaa delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään PEPP-asetusta määrittämällä perusteet ja seikat, jotka EIOPA ottaa huomioon määrittäessään, milloin on olemassa tämän artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettu merkit-tävä PEPP-säästäjän suoja koskeva ongelma ja siten asettaessaan unionissa väliaikaisen kiellon tai rajoituksen tiettyjen PEPP-tuotteiden tai ominaisuuksiltaan määrätynlaisten PEPP-tuotteiden markkinoinnille, jakelulle tai myynnille (65 artiklan 2 ja 9 kohta).

PEPP-asetuksen 66 artiklassa säädetään toimivaltaisten viranomaisten velvollisuudesta myötä-vaikuttaa PEPP-asetuksen johdonmukaiseen soveltamiseen, velvollisuudesta tehdä yhteistyötä keskenään sekä velvollisuudesta vaihtaa kaikkia tarpeellisia tietoja PEPP-asetuksessa säädetty-jen tehtävien suorittamiseksi (66 artiklan 1–4 kohta). PEPP-asetuksen perusteella komissiolle siirretään valta täydentää tätä asetusta hyväksymällä tarkempia teknisiä sääntelystandardeja, yh-teistyön ja tiedonvaihdon yksityiskohdat sekä vaatimukset, joiden mukaisesti edellä tarkoitettut tiedot on esitettävä standardoidussa muodossa niiden vertailun mahdollistamiseksi (66 artiklan 5 kohta).

2.2.10 Seuraamukset

PEPP-asetuksen 67–69 artiklassa säädetään yksityiskohtaisesti seuraamusjärjestelmästä.

Jäsenvaltioiden on säädettävä PEPP-asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista asianmukaista hallinnollisista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta toimivaltaisten viranomaisten valvontavaltuuksia ja jäsenvaltioiden oikeutta säätää ja määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Hallinnollisten seuraamusten ja muiden toimenpiteiden on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia (67 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta). Jäsenvaltiot voivat päättää, että ne eivät anna ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja hallinnollisia seuraamuksia koskevia sääntöjä sellaisten rikkomusten osalta, joihin sovelletaan niiden kansallisen lainsäädännön mukaisia rikosoikeudellisia seuraamuksia (67 artiklan 1 kohdan toinen alakohta). Jäsenvaltioiden on ilmoitettava ensimmäisessä ja toisessa alakohdassa tarkoitettuihin säännöksiin komissiolle ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle viimeistään tämän asetuksen soveltamispäivänä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava niistä koskevat myöhemmät muutokset komissiolle ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle viipymättä (67 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta).

Hallinnollisia seuraamuksia ja muita toimenpiteitä sovelletaan ainakin seuraavissa tilanteissa:

- a) 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rahoitusalan yritys on saanut PEPP-tuotteen rekisteröityä antamalla virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja taikka muutoin 6 ja 7 artiklan vastaisella tavalla;
- b) 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rahoitusalan yritys tarjoaa tai jakelee tuotteita, joista käytetään nimitystä ”PEPP-tuote” tai ”yleiseurooppalainen yksilöllinen eläketuote”, ilman vaadittua rekisteröintiä;
- c) PEPP-tarjoaja ei 18 tai 19 artiklan vastaisesti ole tarjonnut siirrettävyysspalvelua tai se ei ole tarjonnut kyseisestä palvelusta 20 ja 21 artiklan mukaisesti vaadittavia tietoja taikka ei täytä IV luvussa, V luvussa, 48 ja 50 artiklassa ja VII luvussa vahvistettuja vaatimuksia ja velvollisuuksia;
- d) säilytysyhteisö ei ole hoitanut 48 artiklan mukaisia valvontatehtäviään (67 artiklan 2 kohta).

Täydentävien kansallisten säännösten kannalta merkityksellistä on huomata, että muiden hallinnollisten seuraamusten, kuten julkinen lausuma, määräys lopettaa säännösten rikkominen tai sen jatkaminen, tai johdon jäsenen määräaikainen toimintakielto (67 artiklan 3 kohdan a–c alakohta), ohella edellä mainittujen rikkomusten johdosta jäsenvaltioiden on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti annettava toimivaltaisille viranomaisille valtuudet määrätä ainakin alla tiivistetyt taloudelliset hallinnolliset seuraamukset:

- d) oikeushenkilölle hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään 5 000 000 euroa;
- e) oikeushenkilön d alakohdassa tarkoitettu hallinnollinen enimmäissakko voi olla enintään 10 prosenttia hallinto-, johto- tai valvontaelimen hyväksymän viimeisimmän käytettävissä olevan tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen mukaisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta;
- f) luonnolliselle henkilölle hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään 700 000 euroa;

g) hallinnollinen enimmäissakko, joka on vähintään kaksi kertaa niin suuri kuin rikkomisesta saatu hyöty, jos se voidaan määrittää, vaikka se ylittäisi d, e tai f alakohdan mukaiset enimmäismäärät (67 artiklan 3 kohdan d–g alakohta).

PEPP-asetuksen 67 artiklan 4 kohdan mukaan kaikkien hallinnollisia seuraamuksia tai muita toimenpiteitä koskevien päätösten on oltava perusteltuja, ja niihin on oltava oikeus hakea muutosta tuomioistuimessa.

Toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä tiivistä yhteistyötä, jotta varmistetaan toimenpiteiden tehokkuus ja jotta vältetään mahdolliset kaksinkertaiset ja päällekkäiset toimet sovellettaessa hallinnollisia seuraamuksia ja toimenpiteitä rajat ylittävissä tapauksissa (67 artiklan 5 kohta).

Pääsääntöisesti toimivaltaisten viranomaisten on myös julkistettava hallinnollista seuraamusta tai muuta toimenpidettä koskeva päätös ilman aiheetonta viivytystä verkkosivustollaan sen jälkeen, kun hallinnollisen seuraamuksen tai muun toimenpiteen kohteelle on ilmoitettu päätöksestä, ja säilytettävä tiedot vähintään viiden vuoden ajan niiden julkaisemisen jälkeen (69 artiklan 1 ja 5 kohta). Poikkeuksista julkistamisvelvollisuuteen säädetään yksityiskohtaisesti 69 artiklan 3 ja 4 kohdassa.

Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava tietoja myös Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle. Toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava julkistetusta hallinnollisesta seuraamuksesta, muusta toimenpiteestä tai rikosoikeudellisesta seuraamuksesta samanaikaisesti Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle (70 artiklan 4 kohta). Samoin on ilmoitettava kaikista julkistamatta määrätyistä hallinnollisista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä sekä niitä koskevasta mahdollisesta muutoksenhausta ja sen lopputuloksesta (70 artiklan 1 kohta). Toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava vuosittain Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle yhdistetyt tiedot kaikista 67 artiklan mukaisesti määrätyistä hallinnollisista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä (70 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta). Lisäksi, jos jäsenvaltiot ovat päättäneet säätää rikosoikeudellisia seuraamuksia tämän asetuksen rikkomisesta, niiden toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava vuosittain Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle anonymisoidut ja yhdistetyt tiedot kaikista suoritetuista rikostutkinnoista ja määrätyistä rikosoikeudellisista seuraamuksista (70 artiklan 3 kohta).

2.2.11 Loppusäännökset

PEPP-asetuksen 71 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelystä, 72 artiklassa komissiolle siirretyn säädösvallan käyttämisestä, 73 artiklassa PEPP-asetuksen toimivuutta koskevasta uudelleenarvioinnista.

Lisäksi 74 artiklan toisen kohdan mukaan PEPP-asetusta sovelletaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun komission delegoidut säädökset on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

2.3 PEPP-asetuksen nojalla annettujen komission asetusten pääasiallinen sisältö

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen on 14.8.2020 antanut komissiolle tekniset neuvonsa alemman asteiseksi, komission delegoitujen asetusten muodossa annettavaksi sääntelyksi. Neuvot on jaettu kahteen osaan. Ensimmäinen osa muodostuu teknisistä sääntelystandardeista, jotka koskevat PEPP-tarjoajien antamia tietoja sisältävää asiakirjaa, tietojen esittämistapaa, kustannusten ylärajaan asti sisällytettäviä kuluja ja kustannuksia sekä riskien vähentämistekniikoita. PEPP-tietojen ytimekkäällä, selkeällä ja mahdollisimman johdonmukaisella antamisella todetaan olevan korostunut merkitys, jotta PEPP-säästäjä pystyy ymmärtämään PEPP-tuotteita ja vertailemaan niitä keskenään. Erityistä huomiota on kiinnitetty eläkesäästämiseen

liittyviin pitkän aikavälin tavoitteisiin, riskeihin, tuottoihin, kustannuksiin ja laskentamenetelmiin sekä niiden esittämiseen. Huomiota on kiinnitetty tietojen läpinäkyvyyteen myös silloin, kun PEPP-tarjoaja ja -säästäjä käyttävät sähköisiä tietoliikennevälineitä.

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen teknisten neuvojen toinen osa muodostuu teknisistä täytäntöönpanostandardeista, jotka koskevat valvontaraportoinnin muotoa sekä valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa. Riittävän yksityiskohtainen, vakiomuotoinen ja sähköinen raportointi helpottaa riskiperusteisen ja tehokkaan valvonnan toteuttamista. Valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa koskevien säännösten tarkoituksena on tehostaa kunkin valvontaviranomaisen tehtävien hoitamista. Muun muassa valvonnan menetelmistä, käytettävästä kielestä ja menettelyistä sekä tietojenvaihdon yhteyspisteistä ja muista yksityiskohdista olisi sovittava, jotta voidaan varmistaa oikea-aikainen, oikeasuhteinen, johdonmukainen ja tehokas valvonta ja tietojenvaihto eri jäsenvaltioissa.

Komissio on myös laatinut komission delegoidun asetuksen, jossa täydennetään toimialakohtaista tietojenantovelvollisuutta. Tämä komission delegoitu asetus perustuu PEPP-asetuksen 40 artiklan 9 kohdassa säädettyyn toimivaltuuteen.

Lisäksi komissio laatinut komission delegoidun asetuksen, jossa täsmennetään PEPP-asetuksessa tarkoitettuja merkittävän PEPP-säästäjän suojaa koskevan ongelman tai uhan sisältöä. Huoli tai uhka voi liittyä rahoitusmarkkinoiden moitteettomaan toimintaan ja eheyteen sekä EU-alueen rahoitusjärjestelmän tai sen osan vakauteen. Tämä komission delegoitu asetus perustuu PEPP-asetuksen 65 artiklan 9 kohdassa säädettyyn toimivaltuuteen.

2.3.1 Tekninen sääntelystandardi kuluista, palkkioista ja riskien vähentämistekniikoista

Komissio on 18 päivänä joulukuuta 2020 antanut delegoidun asetuksen 2021/473, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1238 täydentämisestä yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen (PEPP) tietoasiakirjoihin, kulukattoon sisältyviin kuluihin ja palkkioihin sekä riskien vähentämistekniikoihin sovellettavia vaatimuksia koskevilla teknisillä sääntelystandardeilla. Asetuksen 1 ja 2 artiklassa säädetään PEPP-avaintietolomakkeen ja -eläkeotteen sähköiseen toimittamiseen liittyvistä vaatimuksista.

Asetuksen 1 artiklassa säädetään muun pysyvän tavan kuin paperin käyttämisestä. Kyse voi olla esimerkiksi verkkosivustosta tai kännykkäsovelluksesta. Tiedot on tällöin esitettävä asiakkaan sähköiseen laitteeseen sopeutetulla tavalla. Asettelun osatekijöiden kokoa voidaan muuttaa, kunhan asettelun, otsikoiden, esittämisen vakiomuotoinen järjestys sekä eri osioiden suhteellinen ilmiasu ja kokoero säilytetään. Fontin ja sen koon on oltava havaittavissa olevia, ymmärrettäviä ja selvästi luettavissa olevia. Jos esittämisessä käytetään ääntä (audio) tai liikkuvaa kuvaa (video), puhenopeuden ja äänen on oltava havaittavissa olevia, ymmärrettäviä ja selvästi kuultavissa olevia tavanomaisen havainnoinnin avulla. Tietojen on oltava identtisiä paperisen PEPP-avaintietoasiakirjan ja -etuusotteen tietojen kanssa. Asetuksen 2 artiklan mukaan sähköisessä muodossa annettavat tiedot voidaan esittää kerroksittain, kunhan se ei vie asiakkaan huomiota pois asiakirjan sisällöstä eikä hämää avaintietoja. Jos PEPP-avaintietoasiakirja tai -etuusote tulostetaan, sen on tulostuttava yhdeksi kokonaisvaltaiseksi asiakirjaksi.

Asetuksen 3–5 artiklassa säädetään tarkemmin PEPP-avaintietolomakkeeseen sisällytettävien tietojen yksityiskohdista sekä 6 artiklassa ja asetuksen liitteessä I tietojen esittämisen vakioasettelusta. Kussakin artiklassa on annettu tarkemmat säännökset tietojen kerrostamisesta silloin, kun tiedot annetaan sähköisessä muodossa.

Asetuksen 3 artikla koskee PEPP-avaintietolomakkeen ”Mikä tuote tämä on?” -kohtaa. Avaintietolomakkeessa on kerrottava PEPP-tarjoajan yritysmuoto ja PEPP-sopimuksen erityispiirteet. Pitkäaikaisen PEPP-eläkkeen tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi on tiivistettävä lyhyellä, selkeällä ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Annettavissa tiedoissa on tunnistettava keskeiset tekijät, joista sijoitustuotot ja eläkkeen määrä muodostuvat, kuten sijoituskohteet tai niiden viitearvot ja tuoton määräytymisen perusteet, sekä PEPP-tarjoajalle maksettavien maksujen määrän ja odotetun säästökauden pituuden vaikutukset asiakkaalle maksettavan eläkkeen määrään. Myös sovellettavien riskienvähentämistekniikoiden periaatteet on selostettava.

Avaintietoasiakirjassa on kerrottava PEPP-tuotteen markkinoinnin kohteena olevien säästäjien ryhmä. PEPP-tarjoajan tulee määrittää tämä kohderyhmä ottaen huomioon PEPP-säästäjien tarpeet, tavoitteet ja ominaisuudet, sijoittamisajan pituutta koskevat mieltymykset, mahdollisuudet kantaa sijoitustappioita, sekä teoreettinen tieto ja aikaisemmat kokemukset PEPP-tuotteista ja rahoitusmarkkinoista yleisesti.

Avaintietoasiakirjassa on eläke-etuuksien osalta määritettävä PEPP-tuotteeseen liittyvät eläke-etuudet sekä kerrottava asiakkaalle ulos maksettavien korvausten muodoista ja mahdollisuudesta vaihtaa korvauksen muotoa. Kohtaan on sisällytettävä selittävä osuus, jossa kerrotaan, että eläke-etuuksien arvo ilmoitetaan avaintietoasiakirjan ”Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada?” -kohdassa.

Jos PEPP-tuotteessa vakuutetaan biometristä riskiä, kohdassa on oltava tätä vakuutusuojaa koskevat tiedot, esimerkiksi korvattavat riskit, suojan synnyttävät olosuhteet ja vakuutusetuuudet. Biometrisen riskin vakuutusmaksu on esitettävä prosentteina vuosittaisesta maksusta tai biometrisen vakuutusmaksun vaikutuksena sijoitustuottoon kerryttämisvaiheen lopussa. Jos vakuutusmaksu maksetaan kerralla, tietojen on sisällettävä vakuutusmaksun määrä. Jos vakuutusmaksu maksetaan useassa erässä eri aikoina, tietojen on sisällettävä maksuerien määrä sekä keskimääräinen biometrinen vakuutusmaksu prosenttiosuutena vuosittaisesta säästömaksusta.

Avaintietoesitteessä on siirrettävyysspalvelun osalta annettava tiedot:

- PEPP-säästäjän oikeudesta käyttää siirrettävyysspalvelua pyynnön perusteella;
- välittömästi käytössä olevista alatileistä;
- Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen julkisesta keskusrekisteristä ja siellä olevista tiedoista, jotka koskevat kansallisten alatilien ehtoja kerryttämis- ja maksatusvaiheessa;
- PEPP-säästäjän oikeudesta jatkaa maksujen suorittamista viimeksi avatulle alatilille tai oikeudesta vaihtaa viipymättä ja veloituksetta PEPP-tarjoajaa vaihtamisrajoituksista riippumatta, jos PEPP-tarjoaja ei voi taata PEPP-säästäjän uutta jäsenvaltiota koskevan alatilin avaamista.

Vaihtopalvelun osalta on annettava tiedot siitä, että PEPP-säästäjällä on oikeus vaihtaa PEPP-tarjoajaa viiden vuoden kuluttua PEPP-sopimuksen tekemisestä tai viiden vuoden kuluttua viimeisimmästä vaihtamisesta. Asiakkaalle on ilmoitettava oikeudesta saada vaihtopalvelusta PEPP-asetuksessa tarkoitetut lisätiedot, jotka ovat saatavilla myös PEPP-tarjoajan verkkosivuilta tai pyynnöstä toimitetaan muulla PEPP-asetuksessa tarkoitetulla tavalla PEPP-säästäjälle.

Sijoitusten vaihtamisen osalta on annettava tiedot siitä, mitä muita sijoitusvaihtoehtoja on tarjolla PEPP-säästäjän valittavaksi. PEPP-säästäjälle on samoin annettava tiedot siitä, että hänellä on oikeus vaihtaa maksutta sijoituskohdetta viiden vuoden kuluttua PEPP-sopimuksen tekemi-

sestä tai viiden vuoden kuluttua viimeisimmästä vaihtamisesta. Jos PEPP-tarjoaja sallii vaihtamisen viiden vuoden määräaikaan aikaisemmin, tästä mahdollisuudesta on ilmoitettava PEPP-säästäjälle. PEPP-säästäjälle on ilmoitettava, onko tällainen viiden vuoden välein maksutonta vaihtamista koskeva tiheämpi vaihtaminen maksuton vai maksullinen. Jos vaihtaminen on maksullinen, on ilmoitettava myös vaihtamiskustannukset.

Säästäjälle on annettava selvitys siitä mitä vaikutuksia valitulla sijoitusvaihtoehdolla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvän hallintotavan tekijöiden huomioon ottamiseen (ESG-tekijät). Kyse on sanallisesta selvityksestä ja jos mahdollista määrällisten tietojen antamisesta siitä, kuinka ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan huomioon ottaminen vaikuttaa todelliseen ja odotettuun PEPP-tarjoajan sijoitustuottoon.

PEPP-avaintietoasiakirjassa on tapauksen mukaan oltava maininta siitä, onko PEPP-säästäjällä harkinta-aika tai peruutusaika, ja tästä aiheutuvista seurauksista, mukaan lukien kaikki harkinta-ajan käyttöön tai sopimukseen peruuttamiseen sovellettavat palkkiot ja seuraamukset. Tietojen on sisällettävä viittaus tietoihin PEPP-tuotteen sijoitusvaihtoehtojen aiemmasta tuotto- tai arvonkehityksestä sellaisena kuin tuotto on jaettu PEPP-säästäjille. Aiempaa tuotto- tai arvonkehitystä koskevien tietojen on oltava saatavilla PEPP-tarjoajan verkkosivustolla.

Asetuksen 4 artikla koskee PEPP-avaintietolomakkeen Mitkä ovat riskit ja mitä tuottoa sijoittaja voi saada? -kohtaa.

Kuvaus PEPP-tuotteen riski-tuottoprofiilista on tiivistettävä lyhyellä, selkeällä ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Yleisen riski-indikaattorin tavoitteet ja tulokset on selitettävä siten, että PEPP-säästäjä voi vakimuotoisella ja vertailukelpoisella tavalla tunnistaa PEPP-tuotteiden erilaiset riski-tuottoprofiilit. On kerrottava, että alhainen riski-tuottoprofiili johtaa yleensä siihen, että PEPP-säästäjä saa maltillisen eläketulon, kun taas korkea riski-tuottoprofiili johtaa yleensä joko korkeampiin tai alempiin eläketuottoihin kuin alhainen riski-tuottoprofiili.

On myös kerrottava, että yleistä riski-indikaattoria on pidettävä vertailuarvona, kun vertaillaan erilaisten PEPP-tuotteiden riski-tuottoprofiilia. Sanallisesti on kuvattava yleisen riski-indikaattorin rajoitteet, kuten riippuvuus sijoituskohteiden todellisesta kehityksestä, säästämisajasta ja sovellettujen riskienvähentämistekniikoiden tehokkuudesta. PEPP-tarjoajan on kuitenkin kerrottava selkeästi, että PEPP-tuotteen riski-indikaattori ei ole vertailukelpoinen vähittäismarkkinoille tarkoitettujen paketoitujen ja vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden (PRIIP-tuote) riski-indikaattorin kanssa.

Sijoitetun pääoman suurimman mahdollisen tappion osalta annettava lisäksi tiedot siitä, että tämä määrä on vakioitu, stokastisesti määritetty, kerääntyneen pääoman määrä, joka maksuvaiheen stressiskenaariossa vastaa jakauman viidettä prosenttipistettä.

Avaintietoesitteessä on kuvattava kolmea erilaista tilannetta, on esitettävä tiedot standardoiduista tuottonäkymistä eli suotuisasta skenaariosta, ennusteen kannalta parhaasta mahdollisesta skenaariosta ja epäsuotuisasta skenaariosta suhteessa ennustettuihin PEPP-eläke-etuuksiin. Ennusteissa on mukana neljä yleispätevää PEPP-säästäjää, joilla on kerryttämisvaiheen loppuun aikaa 40, 30, 20 tai 10 vuotta, ja nämä kerryttävät eläkettään tasaisella maksutasolla. Suotuisa tilanne tarkoittaa jakauman 85. prosenttipistettä, paras ennuste jakauman mediaania ja epäsuotuisa tilanne jakauman 15. prosenttipistettä. Ennustettu kertynyt pääoma kerryttämisvaiheen lopussa sekä ennustettu kuukausittainen eläke-etuus tulee esittää siten, että rahan arvon alentuminen on otettu huomioon. On ilmoitettava kunkin tilanteen nimelliset arvot sekä sanallinen kuvaus nimellisarvon muuttamisesta nykyarvoon, jossa otetaan huomioon ajan kulumisen vuoksi tapahtuva ostovoiman muutos.

Asetuksen 5 artikla koskee PEPP-avaintietolomakkeen ”Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?” -kohtaa. Tiedot on annettava lyhyellä, selkeällä ja helposti ymmärrettävällä tavalla.

Ilmoitettavat tiedot kustannuksista ja maksuista tarkoittavat PEPP-tarjoajalle tai ulkoistetun toiminnan harjoittajalle tosiasiallisesti aiheutuneita suorita tai yleiskustannuksia, jotka veloitetaan PEPP-säästäjältä. Jos PEPP-säästäjältä veloitetaan kustannuksia tai maksuja ennen PEPP-tuotteeseen säästämisen aloittamista, tällaiset aloituskustannukset on ilmoitettava erikseen. Kertaluontoiset ja jatkuvat kustannukset ja maksut on esitettävä vuositason kokonaiskustannuksina rahamääräisesti ja prosenttiosuutena kertyneestä pääomasta. Kustannusten yhteisvaikutus on esitettävä rahamääräisesti siten, että se perustuu PEPP-säästäjän vakiomuotoiseen kuukausittaiseen suoritukseen.

Hallinnolliset kustannukset, sijoituskustannukset, tarjoamiskustannukset sekä pääomatakuun kustannukset on esitettävä erikseen.

Jos PEPP-tarjoaja veloittaa maksuja, jotka liittyvät aloitusvaiheessa PEPP-sopimusta koskevaan neuvonantoon, ennen kuin PEPP-säästäjällä on oikeus vaihtaa PEPP-tarjoajaa, PEPP-tarjoajan on annettava PEPP-säästäjälle tieto näiden maksujen kokonaismäärästä sekä aikavälistä ja tiheydestä, jolla maksuja voidaan veloittaa.

Asetuksen 7–9 artiklassa säädetään tarkemmin PEPP-avaintietolomakkeen tietojen uudelleen tarkastelusta ja korjaamisesta sekä sen toimittamisesta asiakkaalle hyvissä ajoin ennen sopimuksen tekemistä.

PEPP-tarjoajien on tarkasteltava uudelleen PEPP-avaintietolomakkeen tietoja vähintään 12 välein sen julkistamisesta. Samoin tietoja on tarkasteltava uudelleen aina, kun tapahtuu muutos, joka vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa olennaisesti avaintietolomakkeen tietoihin. Tällöin varmistettava, että tiedot säilyvät tarkkoina, reiluina ja selkeinä eivätkä ne ole harhaanjohtavia. Erityisesti on varmistettava, ovatko PEPP-avaintietolomakkeen tiedot ovat yhdenmukaisia muoto- ja sisältövaatimusten kanssa, joista säädetään yleisesti PEPP-asetuksessa ja nimenomaisesti tässä delegoidussa asetuksessa. Samoin on varmistettava, ovatko PEPP-tuotteen riskit ja tuotot muuttuneet siten, että kyse olisi yleisen riski-indikaattorin osoittamalla tavalla PEPP-tuotteen siirtymisestä toiseen riskiluokkaan. PEPP-tarjoajien on luotava ja ylläpidettävä koko PEPP-tuotteen elinkaaren ajan riittäviä menettelyitä, jotta PEPP-säästäjiä voidaan tiedottaa kaikkina aikoina ja viivytyksettä sellaisista olosuhteiden muutoksista, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat PEPP-avaintietolomakkeen tietojen täsmällisyyteen, tasapuolisuuteen tai selkeyteen.

PEPP-tarjoajien on tarvittaessa viipymättä korjattava PEPP-avaintietolomakkeen tietoja. Tapahtuneiden muutosten johdosta on päivitettävä kaikkia asianomaisia avaintietolomakkeen kohtia. PEPP-tarjoajien on julkistettava korjattu PEPP-avaintietolomake viipymättä verkkosivuiltaan sekä tiedotettava PEPP-säästäjiä asiasta.

Henkilö, joka myy PEPP-tuotetta tai antaa siitä neuvoja, on annettava PEPP-avaintietolomake riittävän ajoissa, jotta asiakkaalla on riittävästi aikaa harkita asiakirjan tietoja ennen PEPP-sopimuksen tekemistä. Säännös on voimassa riippumatta siitä, onko asiakkaalle annettu jäähytelyjakso vai ei. Henkilön, joka myy PEPP-tuotetta tai antaa siitä neuvoja, on arvioitava, kuinka paljon aikaa kukin asiakas tarvitsee PEPP-avaintietolomakkeen tietojen arvioimiseksi. Huomiioon on otettava:

- asiakkaan tiedot ja kokemus kyseisestä PEPP-tuotteesta, samankaltaisista PEPP-tuotteista tai samankaltaisista riskeistä;

- PEPP-tuotteen monimutkaisuus, pitkäikäinen luonne ja rajoitettu lunastettavuus takaisin;
- aloitteellisen asiakkaan mahdollisesti ilmaisema kiireellisyys PEPP-sopimuksen tekemiseksi.

Jos PEPP-avaintietolomake on saatavissa sähköisessä muodossa, sen on sijaittava verkkosivuston tai kannettavan puhelimen sovelluksen sellaisessa osassa, josta se on helposti löydettävissä ja saatavilla. Se on myös tarjottava sellaisessa ostoprosessin vaiheessa, että asiakkaalla on riittävä aika harkita PEPP-avaintietoasiakirjan tietoja ennen PEPP-sopimuksen tekemistä.

Asetuksen 10 artiklassa säädetään tarkemmin PEPP-eläkeotteen esitystavasta sekä 11 artiklassa sen sommittelusta ja liitteessä II sen vakioasettelusta. Kummassakin artiklassa on annettu tarkemmat säännökset tietojen kerrostamisesta silloin, kun tiedot annetaan sähköisessä muodossa.

PEPP-eläkeotteen tiedot on annettava lyhyellä, selkeällä ja helposti ymmärrettävällä tavalla. Tiedot on esitettävä tarkoin asetusluonnoksen 10 artiklan 1 kohdassa yksityiskohtaisesti säädettyssä järjestyksessä. Tietojen, oletusten ja laskentamenetelmien on noudatettava liitteen III säännöksiä.

Asetuksen 12 artiklassa säädetään tarkemmin PEPP-perustuotteesta aiheutuvien kulujen ja palkkioiden jaottelusta hallintokuluihin, sijoituskuluihin ja jakelukuluihin.

PEPP-asetuksen 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yhden prosentin ylärajaan asti sisällytettäviä kustannuksia ja maksuja ovat kaikki tosiasialliset, suoraan PEPP-tarjoajalle tai ulkoistetun toiminnan harjoittajalle aiheutuneet maksut ja kustannukset. Näihin luetaan mukaan perus-PEPP-tuotteen säästämiseen ja tarjoamiseen liittyvät asianmukaiset yleiskustannukset ja -maksut. Nämä voivat sisältää esimerkiksi hallinnon järjestämisestä, sijoittamisesta tai tarjoamisesta aiheutuneita kustannuksia ja maksuja.

PEPP-asetuksen mukaista perus-PEPP-tuotetta täydentävistä ominaisuuksista tai vaihtopalvelusta taikka suoraan pääomatakuusta, joka alkaa maksatusvaiheessa, aiheutuvia kustannuksia ja maksuja ei tarvitse sisällyttää kustannusten ylärajaan, vaan niistä voidaan periä maksu. Pääomatakuun osalta perittävät kustannukset on esitettävä nimenomaisesti ja erillisinä PEPP-avaintietolomakkeella ”Mitä kuluja sijoittajalle aiheutuu?” -kohdassa sekä PEPP-eläkeotteella ”Miten PEPP-tuotteeni on muuttunut viime vuoden aikana?” -kohdassa. PEPP-tarjoajan on tarvittaessa kyettävä kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tai EIOPAn pyynnöstä esittämään näyttöä siitä, että kyseiset kulut liittyvät suoraan pääomatakuuseen.

Asetuksen 14–17 artiklassa säädetään tarkemmin riskienvähentämistekniikoista, joiden käyttämisestä on täsmennetty PEPP-tuotteen yhteydessä. PEPP-tarjoajien on arvioitava kokonaisvaltaisesti käytettyjä menetelmiä, lähestymistapoja ja tekniikoita sekä liitteessä III tarkoitettuja tietoja ja olettamuksia.

Jos PEPP-tarjoaja käyttää PEPP-tuotteen sijoitusstrategiansa osana riskienvähentämistekniikoita, niiden käyttämiselle on asetettava tavoite. Tavoitteen on 14 artiklan nojalla oltava yhdenmukainen PEPP-säästäjän tai säästäjien ryhmän eläketavoitteen kanssa. Lisäksi on noudatettava PEPP-asetuksen 47 artiklan 2 kohdassa säädettyjä ehtoja.

PEPP-tarjoajan on suunniteltava riskienvähentämistekniikka siten, että saavutetaan vakaa ja riittävä yksilöllinen PEPP-tuotteen eläketulo ottaen huomioon PEPP-säästäjän tai säästäjien ryhmän odotetun jäljellä olevan kerryttämisvaiheen pituus ja PEPP-säästäjän valitsema eläkkeen ulosmaksutapa. Ottaen huomioon stokastisen mallinnuksen tulokset, riskienvähentämistekni-

kan avulla tulee varmistaa, että odotettu tappio, laskettuna säästäjän säästösuunnitelman mukaisesti suorittamien maksusuoritusten summan ja kerryttämisvaiheen lopussa olevan odotetun kertyneen pääoman erotuksena, ei ole suurempi kuin 20 prosenttia stressiskenaariossa ja vastaa jakauman viidettä prosenttipistettä. Lisäksi riskienvähentämistekniikan avulla tulee pyrkiä ylitämään vuosittainen rahan arvon alentuminen vähintään 80 prosentin todennäköisyydellä 40 vuoden kerryttämisvaiheen aikana.

Jos perus-PEPP-tuotteen osalta, PEPP-tarjoaja ei tarjoa pääomatakuuta, PEPP-tarjoajan on käytettävä sijoitusstrategiaa, jonka avulla varmistetaan maksatusvaiheen alkaessa ja sen aikana pääoman kattaminen vähintään 92,5 prosentin todennäköisyydellä ottaen huomioon stokastisen mallinnuksen tulokset. Tästä voidaan poiketa siten, että todennäköisyytenä voidaan harkita vähintään 80 prosenttia, jos jäljellä olevan kerryttämisvaiheen pituus on enintään 10 vuotta.

Jos suunnitellaan riskienvähentämistekniikkaa PEPP-säästäjien ryhmää varten, PEPP-tarjoajan on varmistettava jokaisen yksittäisen PEPP-säästäjän reilu ja tasapuolinen suoja sekä vähennettävä ryhmän yksittäisten PEPP-säästäjien kannustimia käyttäytyä opportunistisella tavalla.

PEPP-tarjoajan on varmistettava, että sen puolesta toimivien henkilöiden tulospalkkio ja riskienvähentämistekniikoiden toteuttaminen ovat omiaan edistämään riskienvähentämistekniikoiden tavoitteita.

PEPP-tarjoajan on turvattava riskienvähentämistekniikan asianmukaisuus, tehokkuus ja vaikuttavuus nimenomaisen menettelyn ja tuotehallinnan kehikon avulla. Menettelyä on tarkasteltava uudelleen säännöllisesti ja siitä on raportoitava valvojalle.

Jos PEPP-säästäjä vaihtaa sijoitusvaihtoehtoa tai PEPP-tarjoajaa, PEPP-tarjoajan on reilulla tavalla myötävaikutettava lähtevälle PEPP-säästäjälle mahdollisesti kohdennettujen varojen ja sijoitustuottojen siirtämiseen. PEPP-tarjoajan on varmistettava, että kohdennettujen varojen siirtäminen on reilua lähtevää ja jääviä PEPP-säästäjiä kohtaan.

Jos epäsuotuisia taloudellisia olosuhteita ilmenee kolmen vuoden kuluessa ennen PEPP-säästäjän jäljellä olevan kerryttämisvaiheen odotettua päättymistä, PEPP-tarjoajan on pidennettävä elinkaaren viimeistä vaihetta tai laajennettava riskienvähentämistekniikan käyttämistä asianmukaisella lisäajalla, kuitenkin enintään kolmella vuodella, kerryttämisvaiheen odotetusta päättymisestä. Tämä edellyttää PEPP-säästäjän nimenomaista suostumusta. Tämä on toteutettava PEPP-asetuksen 47 artiklassa säädettyjä ehtoja noudattaen.

Jos käytetään riskienvähentämistekniikkaa, jossa sijoitusten kohdentamista sopeutetaan siten, että sijoitusten taloudellisia riskejä vähennetään vastaamaan jäljellä olevaa kestoaikaa, PEPP-tarjoajan on määritettävä osake- ja velkasijoitusten keskimääräinen riskitaso. Samalla on varmistettava PEPP-asetuksen 41 artiklan vaatimusten noudattaminen kaikkien mahdollisten sijoitussalkun pienempien osien osalta, jotta ne vastaavat PEPP-tuotteen elinkaaren vaiheita.

PEPP-tarjoajan on suunniteltava PEPP-tuotteen elinkaaren vaiheet siten, että kauimpana kerryttämisvaiheen odotetusta lopusta olevat PEPP-sijoittajat sijoittavat säästövaransa sovitulla tavalla pitkäaikaisiin sijoituskohteisiin. Tarkoituksena on saavuttaa parempia sijoitustuottoja, kun pääoma sijoitetaan suuremmalla riskillä ja riskiensietokyky pitkällä aikavälillä yleensä on suurempi; tällaisia sijoituskohteita ovat esimerkiksi sijoitukset heikommin rahaksi muutettavissa oleviin sijoituskohteisiin sekä oman pääoman ehtoiset sijoituskohteet. PEPP-tarjoajan on varmistettava, että lähimpänä kerryttämisvaiheen odotettua loppua olevat PEPP-sijoittajat sijoittavat varansa pääosin helposti rahaksi muutettavissa oleviin sijoituskohteisiin sekä korkealaatuisiin ja mielellään kiinteätuottoisiin sijoituskohteisiin.

Jos riskienvähentämistekniikkana käytetään PEPP-säästäjien suorittamista maksuista tai sijoitustuotoista tehtäviä siirtoja henkivakuutusyhtiöiden vastuuelkaan tai muilla palveluntarjoajilla muun tyyppisiä varauksia, joita ei kohdenneta yksilöllisille PEPP-tileille, vaan ovat luonteeltaan kollektiivisia ja, joiden tarkoitus on tasoittaa tileille hyvitetävää tuottoa yli ajan, PEPP-tarjoajan on PEPP-sopimuksessa kerrottava läpinäkyvällä ja ymmärrettävällä tavalla siirtojen perusteet, joiden nojalla kertynyttä pääomaa tai sijoitustuottoja siirretään PEPP-säästäjän tai säästäjien ryhmän tileille tai tileiltä (asetuksen 16 artiklan 1 kohta).

Jotta PEPP-tileille voidaan allokoida sopimuksen mukainen pääoma, käytettäessä riskienvähentämistekniikoita on mahdollista tehdä varauksia. PEPP-tarjoajan voi hyvinä vuosina siirtää korvamerkittyjen sijoituserien pääomaa tai sijoitustuottoa varauksiin edellyttäen, että se tehdään läpinäkyvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Vastaavasti huonoina vuosina PEPP-tarjoajan on siirrettävä varauksista varoja PEPP-säästäjän tai säästäjien ryhmän tileille (asetuksen 16 artiklan 2 kohta).

PEPP-tarjoajan on voitava selvästi tunnistaa ja yksilöidä PEPP-säästäjien hyväksi sijoitetut varat. PEPP-tarjoaja ei voi käydä kauppaa omaan lukuunsa PEPP-säästäjille korvamerkityillä varoilla (asetuksen 16 artiklan 3 kohta).

Uuden PEPP-tuotteen luomista seuraavien kymmenen ensimmäisen vuoden aikana PEPP-tarjoaja voi osallistua varausten luomiseen antamalla lainaa tai tekemällä pääomasijoituksen PEPP-säästäjien varoihin. PEPP-tarjoajan on tällöin määritettävä ja esitettävä PEPP-sopimuksessa avoimella ja ymmärrettävällä tavalla varausten luomiseksi annettua lainaa tai tehtyä sijoitusta sekä voitto-osuuksien jakoa koskevat ehdot sekä enintään kymmenen vuoden aikana tehtävän asteittaisen sijoitusten purkamisen mallinsa.

Jos PEPP-tarjoaja takaa alatileille tai sopimukseen liitetyille säästövaroilta vähimmäistuoton, sen on selvästi kuvattava takuun ominaisuudet rajoituksineen ja kynnyksineen. PEPP-tarjoajan on myös täsmennettävä, koskeeko takuu rahan arvon alentumista vastaan sopeutettuja tuottoja vai nimellisiä tuottoja. Nämä tiedot on esitettävä PEPP-avaintietolomakkeella sekä PEPP-eläkeotteella.

Asetuksen liitteessä I säädetään lisäksi PEPP-avaintietolomakkeen tietojen esitysjärjestyksen vakiomallista, liitteessä II PEPP-eläkeotteen esitysjärjestyksen vakiomallista ja liitteessä III eräistä vakuutusmatemaattisista laskutavoista.

2.3.2 Tekninen täytäntöönpanostandardi valvontaraportoinnista

Asetusluonnoksen 2 artiklassa säädetään valvontaraportoinnin tietojen teknisestä esittämismuodosta (engl. formats and representations), esimerkiksi rahamääräisten arvojen, prosenttiosuuksien, kokonaislukujen sekä positiivisten ja negatiivisten lukujen esittämisestä.

Asetusluonnoksen 3 artiklassa säädetään valuuttaan liittyvistä käsitteistä ja niiden esittämisestä. Raportointivaluutalla tarkoitetaan PEPP-tarjoajan tilinpäätöksen laatimisessa käytettyä valuuttaa, jollei toimivaltainen viranomainen toisin määrää (asetusluonnoksen 3 artiklan 1 kohta). Rahamääräiset tiedot ja kuviot on esitettävä raportointivaluutassa, mikä edellyttää muiden valuuttojen arvojen muuntamista raportointivaluuttaan, jollei asetuseräilyssä toisin säädetä (asetusluonnoksen 3 artiklan 2 kohta). Muussa valuutassa olevien varojen ja vastuiden arvot on muunnettava raportointivaluutaksi sulkemisarvostaan sinä päivänä, joka on raportointiajanjakson viimeisenä päivänä, jolloin kyseessä olevien varojen tai vastuiden sulkemisarvo on saatavilla (asetusluonnoksen 3 artiklan 3 kohta). Tuottojen ja kulujen arvo on muunnettava raportointivaluuttaan käyttäen kirjanpidossa sovellettua muuntamisperustetta (asetusluonnoksen 3

artiklan 4 kohta). Muuntaminen raportointivaluuttaan on laskettava käyttäen valuuttakurssia, joka on saatu samasta lähteestä kuin on käytetty PEPP-tarjoajan tilinpäätöksessä, jollei toimivaltainen viranomaislainen toisin määrää (asetusluonnoksen 3 artiklan 5 kohta).

Jos raportointikautta koskevat, alun perin lähetetyt tiedot ovat muuttuneet olennaisesti tietojen lähettämisen jälkeen, PEPP-tarjoajan on lähetettävä vain muuttuneet tiedot uudelleen toimivaltaiselle viranomaiselle niin pian kuin käytännössä mahdollista. Lähettämisessä on käytettävä asetusluonnoksen liitteenä olevia vakiopohjia (asetusluonnoksen 4 artikla).

PEPP-tarjoajien on vuosittain lähetettävä komission delegoidun asetuksen [(EU) 2020/xx] artiklassa [yy] tarkoitetut tiedot asetusluonnoksen 5 artiklassa ja siinä viitatuissa liitteissä tarkoitettuja raportointipohjia käyttäen. Lähetettävät tiedot koskevat itse lähettämistä, PEPP-tuotetta ja raportointia, PEPP-säästäjiä, varoja, PEPP-tarjoajien hallinnassa olevien yhteissijoituserien läpivalaisua sekä avoimena olevien johdannaissijoitusten kokonaiskuva.

Asetusluonnoksen 6–10 artiklassa säädetään valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa koskevat yleiset säännökset.

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on helpotettava kotivaltion ja vastaanottavan valtion toimivaltaisten viranomaisten välistä säännöllistä tietojenvaihtoa. Jos toimivaltaisten viranomaisten kahdenvälinen tietojenvaihto koskee Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtävien hoitamista, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisella on pidettävä tietoisena kahdenvälisestä tietojenvaihdosta (asetusluonnoksen 6 artiklan 1 kohta).

Jos PEPP-asetusta rikotaan tai on kyse muusta hätätilanteesta, toimivaltaisten viranomaisten ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on tehtävä kohtuulliset toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi ja PEPP-säästäjille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on tunnistettava ja vähennettävä PEPP-säästäjille aiheutuvia haittoja, jotka aiheutuvat PEPP-tuottajien ja -jakelijoiden toimenpiteistä (asetusluonnoksen 6 artiklan 2 kohta).

Jos toimivaltaisilla viranomaisilla on eriävät näkemykset PEPP-asetuksen tai teknisten täytäntöönpanostandardien soveltamisesta, niiden on ensisijaisesti pyrittävä löytämään yhteinen ratkaisu tai viime kädessä pyydyttävä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselta välitystoimintaa (asetusluonnoksen 6 artiklan 3 kohta).

Toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle yhden yhteyspisteen tiedot ja päivitettävä niitä tarvittaessa. Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtävänä on pitää ajantasaista luetteloa yhteyspisteistä ja saattaa luettelo muiden toimivaltaisten viranomaisten saataville (asetusluonnoksen 7 artikla).

Valvontaviranomaisten on lähetettävä toisilleen turvallisella tavalla sähköisesti tietoja ja asiakirjoja, jotka liittyvät PEPP-toiminnan valvontaa koskevaan yhteistyöhön ja tietojenvaihtoon. Vastaanottavan valvontaviranomaisen on vahvistettava viestin saapuminen sähköisesti (asetusluonnoksen 8 artikla).

Valvontaviranomaisten on ilmoitettava tietojenvaihdon kohteena olevat tiedot euroissa, jollei toimivaltaisten viranomaisten välillä toisin sovita (asetusluonnoksen 9 artikla).

Valvontaviranomaisten on käytettävä rahoitusallalla tavanomaisesti käytettävää kieltä taikka muuta toimivaltaisten viranomaisten tai Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen hyväksy-

mää kieltä. Toimivaltaisten viranomaisten ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen välisessä tietojenvaihdossa on käytettävä Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen työkieltä (asetusluonnoksen 10 artikla).

Asetusluonnoksen 12—15 artiklassa säädetään valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa koskevat säännökset, siltä osin kuin kyse on PEPP-tuotteen rekisteröinnistä ja sen poistamisesta.

Toimivaltaisten viranomaisten on toimitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle PEPP-asetuksen 6 artiklan 5 kohdassa tarkoitettut rekisteröintitiedot käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä V tarkoitettua vakiopohjaa (asetusluonnoksen 12 artiklan 1 kohta). Kun PEPP-tuote on rekisteröity julkiseen keskusrekisteriin, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on ilmoitettava asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille asiasta käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä VI tarkoitettua vakiopohjaa (asetusluonnoksen 12 artiklan 4 kohta).

Jos rekisteröintitiedot ovat muuttuneet, toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä vain muuttuneet tiedot Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle. Lähettämisessä on käytettävä asetustuonnoksen liitteessä V tarkoitettua vakiopohjaa. Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on pikaisesti tiedotettava muille toimivaltaisille viranomaisille, jos tiedot vaikuttavat toimintaan toisessa jäsenvaltiossa (asetusluonnoksen 12 artiklan 2 ja 3 kohta).

Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava uuden alatilin avaamisesta vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle käyttäen asetustuonnoksen liitteenä IX olevaa vakiopohjaa. Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuitattava tietojen ja asiakirjojen vastaanottaminen käyttäen asetustuonnoksen liitteenä X olevaa vakiopohjaa (asetustuonnoksen 13 artiklan 1 kohta). Jos alatiliiä koskevat tiedot ovat muuttuneet, kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä vain muuttuneet tiedot vastaanottavan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle käyttäen asetustuonnoksen liitteenä IX olevaa vakiopohjaa (asetustuonnoksen 13 artiklan 2 kohta).

Toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle linkit kansallisiin lakeihin, asetuksiin ja määräyksiin, jotka koskevat kerryttämis- ja maksatusvaiheen ehtoja. Näihin on sisällyttävä tapauksen mukaan tiedot kansallisesti säädettyjen etujen ja kannustimien hakemiseen liittyvistä lisämenettelyistä. Lähettämisessä on käytettävä asetustuonnoksen liitteenä XIV olevaa vakiopohjaa (asetustuonnoksen 14 artikla).

Toimivaltaisen viranomaisen on toimitettava Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle tieto päätöksestään poistaa PEPP-tuotteen rekisteröinti käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä VII tarkoitettua vakiopohjaa (asetustuonnoksen 15 artiklan 1 kohta). Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on poistettava PEPP-tuote julkisesta keskusrekisteristä ja ilmoitettava asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille asiasta käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä VIII tarkoitettua vakiopohjaa (asetustuonnoksen 15 artiklan 2 kohta).

Asetustuonnoksen 16 ja 17 artiklassa säädetään valvontaviranomaisten jatkuvasta yhteistyöstä ja säännöllisestä tietojenvaihdosta. Asetustuonnoksen 18—20 artiklassa säädetään tilanteen mukaan tehtävästä yhteistyöstä, tietojenvaihdosta ja niihin liittyvistä menettelyistä.

Toimivaltaisten viranomaisten ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on tehtävä yhteistyötä ainakin seuraavilla osa-alueilla: valvonta, tarkastukset ja tutkinnat, PEPP-asetusta koskevien rikkomusten tunnistaminen ja korjaaminen, valituksia koskevat tiedot, PEPP-tuotteen

osalta niiden tarjoajia ja jakelijoita koskevat suunnitellut valvontatoimenpiteet sekä PEPP-säästäjille aiheutuvien haittojen ehkäiseminen (asetusluonnoksen 16 artiklan 1 kohta).

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on vuosittain annettava vastaanottavan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle valvontatiedot, jotka koskevat kyseisessä valtiossa tarjottuja PEPP-tuotteita, sekä kyseistä jäsenvaltiota koskevan PEPP-valvontakertomuksen osuus (asetusluonnoksen 16 artiklan 2 kohta). Toimivaltaisen viranomaisen ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on pyynnöstä vaihdettava muitakin PEPP-tuotteeseen liittyviä ja saatavilla olevia tietoja, jotka ovat olennaisia niiden tehtävien suorittamiseksi mutta jotka eivät liity säännölliseen tietojenvaihtoon (asetusluonnoksen 16 artiklan 3 kohta).

Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on pikaisesti annettava vastaanottavan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki tiedot valvontamenettelyissä tekemistään löydöksistä, jotka koskevat PEPP-tuotteen rajat ylittävästä myynnistä tai alatileistä aiheutuvia riskejä. Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava tiedot tapauksista, joista vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on osoittanut huolensa (asetusluonnoksen 16 artiklan 4 kohta).

Vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on pikaisesti annettava kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot huolenaiheista, jos sillä on aihetta epäillä, että PEPP-tarjoajan toiminta saattaa vaikuttaa kyseisen tarjoajan taloudelliseen tilanteeseen tai kuluttajien suojaan toisissa jäsenvaltioissa (asetusluonnoksen 16 artiklan 5 kohta).

Kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä yhteistyötä vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa ymmärtääkseen, onko PEPP-tarjoajilla selkeä kuva kohde-markkinoista ja riskeistä, joita PEPP-tuote voi kohdata vastaanottavilla alueilla. Lisäksi valvojien on pyrittävä ymmärtämään, mitä erityisiä riskienhallintavälineitä tai sisäisen valvonnan menettelyitä PEPP-tarjoajalla on käytössä ottaen huomioon suhteellisuusperiaate ja riskiperusteisuus. Yhteistyön tulee keskittyä erityisesti PEPP-säästäjien profiliin, paikallisiin PEPP-kumppanuuksiin ja jakelukumppanuuksiin, valitusten käsittelyyn, vaatimusten noudattamiseen (engl. compliance), kuluttajansuojaan ja muihin PEPP-tarjoajan tai -jakelijan menettelyihin kuten tuotehallintaan ja hallintovaatimuksiin (asetusluonnoksen 16 artiklan 6 kohta).

Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on selvitettävä tai johdettava jokaisesta vastaanottavassa jäsenvaltiossa tarjotusta PEPP-tuotteesta eräitä tietoja. Tiedot asettava kunkin asianomaisen vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen saataville vuosittain. Tällaisia tietoja ovat PEPP-säästäjien lukumäärä; jäsenvaltiot, joissa PEPP-tarjoaja tarjoaa alatilejä; vaihtamista koskevien pyyntöjen ja toteutuneiden vaihtamisten lukumäärä, jos alatileä ei tarjota kyseisessä jäsenvaltiossa. Lisäksi Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on toimitettava asetusluonnoksen 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut muut tiedot käyttäen liitteissä olevia raportointipohjia, joihin säännöksessä viitataan. Lähetettävät tiedot koskevat PEPP-tuotetta ja raportointia, PEPP-säästäjiä, varoja, PEPP-tarjoajien hallinnassa olevien yhteissijoituserien läpivalaisua sekä avoimena olevien johdannaissijoitusten kokonaiskuva (asetusluonnoksen 17 artiklan 1 kohta). Viimeksi mainitut tiedot ovat samat kuin asetusluonnoksen 5 artiklan b–f kohdassa.

Säännöllisen tietojenvaihdon ulkopuolella toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä yhteistyö- tai tietopyyntö toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä XI tarkoitettua vakiopohjaa, johon voidaan liittää muuta tarpeellista pyyntöä tukevaa aineistoa. Jos pyyntö liittyy Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtäviin, pyytävän toimivaltaisen viranomaisen on välitettävä pyyntö myös sille (asetusluonnoksen 18 artiklan 1 kohta).

Jos yhteistyöpyyntö sisältää tietopyynnön, pyytävän toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuksiensa mukaan täsmennettävä haluttujen tietojen yksityiskohtia, esimerkiksi miksi kyseiset tiedot on arvioitu olennaisiksi PEPP-asetuksessa tarkoitettujen tehtävien hoitamisen kannalta, sekä tiedon luottamuksellisuuteen liittyvät näkökulmat, esimerkiksi tiedonkeruussa noudatettava erityinen varovaisuus (asetusluonnoksen 18 artiklan 2 kohta).

Pyytävän toimivaltaisen viranomaisen on otettava kantaa pyynnön kiireellisyyden asteeseen. Jos pyytävällä toimivaltaisella viranomaisella on perustellut syyt pitää pyyntöä kiireellisenä, pyyntö voidaan alustavasti tehdä muullakin tavalla kuin käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä XI tarkoitettua vakiopohjaa edellyttäen, että pyyntö lähetetään sen jälkeen sähköisesti 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset toisin sovi (asetusluonnoksen 18 artiklan 3 kohta).

Säännöllisen tietojenvaihdon ulkopuolella pyynnön saaneen toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä vastaus pyynnön esittäneelle toimivaltaiselle käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä XII tarkoitettua vakiopohjaa. Vastauksessaan pyynnön saaneen toimivaltaisen viranomaisen on epäselvissä tilanteissa pyydettävä lisäselvitystä; tehtävä toimivaltansa puitteissa kohtuulliset toimenpiteet toimiakseen yhteistyössä tai toimittaakseen pyydetty tiedot; panna pyyntö toimeen siten, että tarvittavat määräykset voidaan antaa ajoissa; tai toimittaa mahdolliset olennaiset lisätiedot omasta aloitteestaan. Jos vastaus liittyy Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtäviin, pyynnön saaneen toimivaltaisen viranomaisen on välitettävä vastaus myös sille (asetusluonnoksen 19 artiklan 1 kohta).

Jos toimivaltainen viranomainen ei voi toteuttaa pyydettyjä toimenpiteitä määräajassa johtuen pyynnön monimutkaisuudesta tai pyydettyjen tietojen paljoudesta, sen on pikaisesti ilmoitettava pyytävälle toimivaltaiselle viranomaiselle lykkäyksen perustelut ja arvioitu vastauspäivä, toimitettava saatavilla olevat tiedot käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä XII tarkoitettua vakiopohjaa ja toimitettava kaikki puuttuvat tiedot niin pian kuin mahdollista, tarvittaessa suullisesti, jotta tarpeelliset toimenpiteet voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisesti (asetusluonnoksen 19 artiklan 2 kohta).

Kun kyse on PEPP-tuotteen tarjoamisesta palveluiden tarjoamisen vapauden tai sijoittautumisoikeuden perusteella, toimivaltaisen viranomaisen ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on pikaisesti ilmoitettava asianomaisille toimivaltaisille viranomaisille PEPP-tarjoajan tai -jakelijan tekemästä epäilystä tai toteutuneesta rikkomuksesta käyttäen teknisten sääntelystandardien liitteessä XIII tarkoitettua vakiopohjaa. Ilmoitukseen voidaan liittää muuta tarpeellista ilmoitusta tukevaa aineistoa. Jos ilmoitus liittyy Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen tehtäviin, ilmoitus on välitettävä pikaisesti myös sille (asetusluonnoksen 20 artiklan 1 kohta).

Ilmoituksen tekvän toimivaltaisen viranomaisen ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen on toimitettava ilmoituksen kohteena olevalle toimivaltaiselle viranomaiselle kaikki tarpeelliset tiedot. Näitä ovat esimerkiksi epäilyn tai toteutuneen rikkomuksen tyyppi, luonne, olennaisuus ja kesto, ehdotetut toimenpiteet tai tietojen mahdollinen julkistaminen sekä päätelmien perusteena oleva näyttö. Kun välittömät toimenpiteet ovat tarpeen, rikkomuksesta tiedottaminen ja toimenpiteisiin ryhtyminen voi tapahtua samanaikaisesti.

Ilmoituksen kohteena oleva toimivaltainen viranomainen ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen voivat pyytää ilmoituksen tehneeltä toimivaltaiselta viranomaiselta muita tietoja, jotka ovat tarpeellisia arvioinnin ja toimenpiteiden tekemiseksi (asetusluonnoksen 20 artiklan 1 kohta).

Jos ilmoituksen tehnyt toimivaltainen viranomainen katsoo, että tiedot on lähetettävä kiireellisesti, se voi ilmoittaa asiasta alustavasti myös suullisesti edellyttäen, että tiedot lähetetään sen jälkeen sähköisesti 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jolleivät toimivaltaiset viranomaiset toisin sovi (asetusluonnoksen 20 artiklan 3 kohta).

2.3.3 Täydentävät säännökset koskien toimialakohtaista tietojenantovelvollisuutta

Asetusluonnos sisältää luettelon, joiden tulee sisältyä PEPP-asetuksen 40 artiklan 1 ja 5 kohdassa tarkoitettuihin lisätietoihin. Näitä tietoja ovat:

- kuvaus PEPP-tarjoajan PEPP-tuotetta koskevasta riskienhallintajärjestelmästä;
- kuvaus PEPP-tarjoajan harjoittamasta liiketoiminnasta mukaan lukien kotivaltio ja mahdolliset vastaanottajavaltiot, sijoitusten tyyppi ja niiden hallinto, salkunhoidon aktiivisuus tai passiivisuus, takuiden tarjoaminen tai tarjoamatta jättäminen, riskienvähentämistekniikoiden käyttäminen sekä sijoitettujen pääomien määrien koko ja arvostus;
- tiedot kirjallisista toimintaperiaatteista, jotka PEPP-tarjoajalla on velvollisuus laatia keskeisten riskien hallitsemiseksi;
- tiedot vakavaraisuuslaskennassa noudatettavista arvostusperiaatteista soveltuvien osien;
- kuvaus PEPP-tuotteen tarjoamisesta suoraan tai välillisesti koskevista keskeisistä riskeistä ja niiden suunnitellusta hallinnasta mukaan lukien rahoitus- ja likviditeettiriskit, markkinariskit, luottoriskit, maineriskit sekä ympäristöön, sosiaalisiin seikkoihin ja hallintoon liittyvät riskit;
- tiedot PEPP-tarjoajan pääomarakenteesta mukaan lukien pääomasuhde ja velkaantuneisuuden aste;
- tiedot PEPP-tarjoajan tekemistä sopimuksista mukaan lukien tiedot PEPP-alatilien tarjoamisesta sekä maksatusvaiheen velvollisuuksista PEPP-säästäjiä kohtaan.

2.3.4 Täydentävät säännökset koskien merkittävää PEPP-säästäjän suojaa koskevaa ongelmaa taikka uhkaa finanssimarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle ja eheydelle tai koko finanssijärjestelmän tai sen osan vakaudelle

PEPP-asetuksen 65 artiklan 9 kohdassa tarkoitettuihin perusteisiin ja seikkoihin kuuluvat:

- a) PEPP-tuotteen monimutkaisuuden aste ja suhde PEPP-säästäjän tyyppiin, jolle sitä markkinoidaan ja myydään;
- b) PEPP-tuotteen, toiminnan tai käytännön innovatiivisuusaste;
- c) PEPP-tuotteen tai käytännön vipuvaikutus;
- d) finanssimarkkinoiden moitteettoman toiminnan ja eheyden osalta PEPP-tuotteen koko tai nimellisarvo.

Luettelon sisältämiä kohtia tarkennetaan yksityiskohtaisesti komission delegoidun asetuksen 1–6 artiklassa.

PEPP-asetuksen luettelo ei ole kuitenkaan tyhjentävä. Siksi komission delegoidussa asetuksen 7 artiklassa on säädetty myös siitä, mitä on otettava huomioon sellaisten tekijöiden osalta, jotka liittyvät PEPP-tarjoajan tai -jakelijan erityiseen tilanteeseen tai olosuhteisiin. Näitä ovat taloudellinen tilanne ja vakavaraisuus; taloudelliset toiminnot ja käytännöt; liiketoimintamalli mukaan lukien sen kestävyys ja läpinäkyvyys; jälleenvakuutuksen ja takuujärjestelyjen soveltuvuus PEPP-tuotteen osalta; PEPP-tarjoajan riippuvuus kolmansista osapuolista PEPP-tuotteen keskeisten ominaisuuksien osalta; myyntikäytännöt, kuten viestintä, jakelukanavat, tiedonanto- ja markkinointiaineisto sekä jakelutavat, -tekniikat ja -ketjut.

3 Nykytila ja sen arviointi

Pitkäaikainen eläkesäästäminen voidaan toteuttaa usean eri rahoitusvälineen tai vakuutuksen kautta, joita tarjoavat erilaiset rahoitus-, vakuutus- ja lisäeläkelaitokset. Eläkesäästämistuotteet, samoin kuin niiden tarjoamista koskevat rakenteet, ovat toistaiseksi muotoutuneet kansallisista lähtökohdista. Uusi PEPP-tuote ei vaikuta nykyisiin kansallisiin lakisääteisiin eläkejärjestelmiin ja, ammatillisiin lisäeläkejärjestelmiin ja -tuotteisiin eikä yksilöllisiin eläkevakuutustuotteisiin. PEPP-tuote ei siten korvaa jo markkinoilla olevia tuotteita. PEPP-asetus ei myöskään rajoita finanssialan toimijoiden mahdollisuuksia tuotekehitykseen.

On kuitenkin huomattava, että yleisesti ottaen verosäännöksillä on ollut olennainen merkitys eläketuotteiden muotoutumiselle. PEPP-asetus ei vaikuta kansallisiin verosäännöksiin. Verotuksessa periaate on, että vastaavia tuotteita on kohdeltava syrjimättömästi. Verokannusteet tai niiden puuttuminen vaikuttaa sekä tarjontaan että kysyntään. Suomessa on asetettu tavoitteeksi työurien pidentäminen ja sen myötä muutettu niitä verosäännöksiä, jotka koskevat eläketuotteita, eli lähinnä eläkevakuutuksia ja pitkäaikaissäästämisen tilejä (PS-tilejä). Näihin kohdistuneet veromuutokset ovat käytännössä johtaneet siihen, että kyseisille eläketuotteille ei ole kysyntää, eikä eläkevakuutuksia enää aktiivisesti tarjota kuluttajille. PEPP-asetus perustuu oletta- maan, että omaehtoinen varautuminen eläkeajan toimeentuloon on suotavaa ja että jäsenvaltiot liittäisivät siihen kannusteita.

Kun 2000-luvun alkupuolella eläkevakuutusten uusmyynnin kappaleluku oli yli 40.000 ja parhaimmillaan yli 90.000 vuodessa, veromuutosten jälkeen uusmyynti hiipui. Vuoden 2013 veromuutosten jälkeen, eläkesäästäminen säästämismuotona menetti merkityksensä. Yksi syy tähän lienee se, että säästösummien nostaminen vasta varsin korkeassa iässä ei ole eläkesäästäjien näkökulmasta mielekästä. Eläkevakuutusten uusmyynti on niin vähäistä, että Finanssiala ry on lopettanut sen tilastoinnin vuonna 2016. Eläkevakuutusten uusmyynnin voidaan arvioida olevan alle 1000 kpl uutta sopimusta vuositasona. Vastaava kehitys koskee PS-tilejä. Veromuutosten jälkeen niitä ei juurikaan ole enää solmittu, ja niiden aktiivinen markkinointi on lopetettu. Nämä ovat niin vähäisiä määriä, että yhdenkään henkivakuutusyhtiön tai muun palveluntarjoajan ei liene mielekästä tuoda uutta tuotetta markkinoille, vaikka koko kysyntä kohdistuisi tähän tuotteeseen.

PEPP-tuote on kuori, jonka alle voidaan räätälöidä kombinaatio vakuutus- ja rahoitusalan tuotteita pitkäaikaista eläkesäästämistä varten. PEPP-tuotteen tarjoamista koskeva lainsäädäntökehikko on luotu PEPP-asetuksella. PEPP säästämiseen voi sisältyä kansallisesti määriteltyjä veroetuja tai kannusteita, mutta PEPP-säästäminen on lähtökohdiltaan mahdollista myös ilman erityisiä verokannusteita. Periaatteessa verokannusteiden ei tulisi olla ratkaisevia. Jos tuotteen ominaisuudet ovat kilpailukykyiset, kuluttajien tulisi ostaa tuote myös ilman veroetuja.

On huomattava, että rajat-ylittävä omien tuotteiden tarjoaminen on lähtökohtaisesti mahdollista suurimmalle osalle rahoitus- ja vakuutustoimialalla toimiville yrityksille. Näin ollen PEPP-toi-

minnan aloittaminen ei ole edellytys rajat ylittävälle rahoitus- tai vakuutustuotteen tarjoamiselle, vaan myös muita tuotteita voidaan tarjota joko kiinteästä toimipaikasta käsin tai rajat ylittävästi. PEPP tuotetta on siirtymäajan jälkeen tarjottava vähintään yhdessä toisessa jäsenvaltiossa. Muiden vastaavien tuotteiden osalta tällaista vaatimusta ei ole, vaan tuotteen tarjoaminen voidaan lopettaa, mikäli se ei ole yritykselle kannattavaa.

On mahdollista, että jäsenvaltioissa on sellaisia verotuettuja tai verokannusteita sisältäviä tuotteita, joita ei myydä sellaisille luonnollisille henkilöille, joilla ei ole vakituinen asuinpaikka tai eivät ole verovelvollisia tietyssä valtiossa. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi tietyt kansalliseen lainsäädäntöön perustuvat osakesäästötilit.

PEPP-asetus ei laajenna niiden rahoitus- ja vakuutustoimialan yritysten toimilupia, jotka voivat harjoittaa PEPP-toimintaa. Näin ollen lähtökohtana on pidettävä, että jokainen yritys voi harjoittaa PEPP-toimintaa vain nykyisen toimilupansa puitteissa. Esimerkiksi vakuutusyritysten osalta tämän tarkoittaa vakuutusten tarjoamista ja siihen liittyvää liitännäistoimintaa. Kun Suomessa eläkesäätiöt ja vakuutuskassat eivät voi harjoittaa yksilöllistä henkivakuutustoimintaa, ne eivät myöskään voi harjoittaa PEPP-toimintaa. Tästä johtuu, että suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden tarjoamat PEPP-tuotteet ovat aina lähtökohtaisesti vakuutuksia. Liitännäistoimintana henkivakuutusyhtiöt voivat myydä ja markkinoida esimerkiksi samaan konserniin kuuluvien yritysten tuottamia finanssituotteita ja palveluja.

Tarjoamista ei ole täysin harmonisoitu PEPP-asetuksella. Yleiseen etuun liittyviä kansallisia säännöksiä voidaan edelleen soveltaa. Esimerkiksi vakuutussopimuslain 9 §:ssä säädetään, että jos vakuutuksenantaja tai sen edustaja on vakuutusta markkinoitaessa tai yleensä myös sopimuksen voimassaoloaikana jättänyt vakuutuksenottajalle antamatta tarpeellisia tietoja vakuutuksesta tai antanut hänelle siitä virheellisiä taikka harhaanjohtavia tietoja, vakuutussopimuksen katsotaan olevan voimassa sen sisältöisenä kuin vakuutuksenottajalla oli saamiensa tietojen perusteella ollut aihetta käsittää. Vastaava säännös on vakuutusmeklareiden osalta vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 74 §:n 2 momentissa.

Kun kyse on PEPP-tuotteesta, tuotteen on täytettävä kaikki ne säännökset, jotka koskevat PEPP-tuotetta ja lisäksi kansallisia vastaavia tuotteita ja tarjoamista koskevat lisäkritterit, muutamaa vähäistä poikkeusta lukuun ottamatta. Kun PEPP-tuotetta on tarjottava vähintään kahdessa valtiossa, tarkoittaa tämä, että palveluntarjoajalla tulee olla järjestelmät, joilla pystytään täyttämään vähintään kahdessa valtiossa edellytetyt tietojenantosäännökset. Tämän johdosta PEPP-tuotteen hallinnointi on lähtökohtaisesti aina vähintään yhtä raskasta kuin kansallisen tuotteen hallinnointi. Kun PEPP asetuksesta seuraa lisävaateita, kuluttajansuojan taso on korkea.

Asetuksen 51 artiklan mukaan, PEPP-asiakkaiden ja PEPP-tarjoajien tai PEPP-jakelijoiden välisten asetuksesta johtuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvien riitojen ratkaisua varten on perustettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU mukainen asianmukainen, riippumaton, puolueeton, avoin ja tehokas vaihtoehtoinen riitojenratkaisumenettely hyödyntäen tapauksen mukaan olemassa olevia toimivaltaisia elimiä. Tällaisten vaihtoehtoisten riitojenratkaisumenettelyjen on oltava sovellettavissa PEPP-tarjoajiin tai PEPP-jakelijoihin, joita kohtaan menettely on käynnistetty, ja asianomaisen vaihtoehtoisen riitojenratkaisuelimen toimivallan on ulotuttava näihin PEPP-tarjoajiin tai PEPP-jakelijoihin.

Valitusmenettelystä tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella annettavia yleisiä tietoja, jotka koskevat vakuutuksenantajasta valittamista, on käsitelty esimerkiksi kuluttajansuojalain 2 luvun 8 b §:ssä, vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 32 §:n 3 kohdassa, vakuutuksesta annettavien tietojen toimittamistavasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa sekä lain esitöissä (HE 172/2017 vp, s. 32 ja 55; vrt. PEPP-asetuksen 50 artiklan 4 ja 5 kohta). Lisäksi vastaaminen

joutuisasti asiakkaan vakuutushakemukseen ja tiedusteluihin sopimussuhteen kestäessä sekä sopimuksen päättyessä on vakuutuksentarjoajia velvoittavan hyvän vakuutustavan mukaista. PEPP-asetuksen 50 artiklan 3 kohdassa säädetään valitukseen vastaamisen määräajoista (yleensä enintään 15 työpäivää tai poikkeustilanteissa enintään 35 työpäivää) yksityiskohtaisemmin kuin voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä. PEPP-asetuksen 50 artiklan 5 kohdassa säädetään lisäksi tarkemmin velvollisuudesta ilmoittaa, miten kyseessä olevasta vaihtoehtoisesta riidanratkaisuelimestä ja sen käyttöön liittyvistä edellytyksistä on saatavilla lisätietoja.

Voidaan arvioida, että PEPP-asetuksessa säädetty tietojenantovelvollisuudet ovat riittävät eikä kansallisessa lainsäädännössä ole välttämätöntä tarvetta säätää asiasta tarkemmin.

Finanssivalvonnasta annetun lain 71 a §:n mukaan Finanssivalvonnan on ylläpidettävä järjestelmää, jonka kautta se voi vastaanottaa ilmoituksia finanssimarkkinoita koskeviin säännöksiin liittyvistä väärinkäytösepäilyistä. Tätä Finanssivalvonnan järjestelmää voidaan käyttää myös PEPP-tuotteisiin liittyviin ilmoituksiin. Hallintolain 8 §:n 1 momentin nojalla Finanssivalvonnan on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta (vrt. PEPP-asetuksen 50 artikla 6 kohta).

Suomessa vakuutusalaalla toimivia tuomioistuinten ulkopuolisia riidanratkaisuelimiä, jotka on ilmoitettu kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU nojalla Euroopan komission ylläpitämään luetteloon, ovat ensi sijassa FIN-NET:in jäseninä olevat kuluttajariitalautakunta ja FINE (Vakuutus- ja rahoitusneuvonta sekä Vakuutuslautakunta, Pankkilautakunta ja Arvopaperilautakunta). FIN-NET:in kautta valittaja voi tehdä valituksen oman asuinjäsenvaltionsa toimivaltaisten viranomaisten kautta, jos halutaan tehdä valitus toisessa ETA-valtiossa sijaitsevasta finanssialan palveluntarjoajasta. FIN-NET-järjestelmää voidaan edelleen käyttää, jos sopimus on tehty muuten kuin tietoverkon välityksellä. Verkkovälitteisen riidanratkaisufoorumin (ODR-foorumi) kautta kuluttaja voi saattaa verkossa tehtyä sopimusta koskevan riita-asiansa tuomioistuimen ulkopuolisen riidanratkaisuelimen (ADR-elin) käsiteltäväksi elinkeinonharjoittajan kotimaassa. Kuluttaja voi täyttää sähköisen valituslomakkeen omalla äidinkielellään ja pyytää myös ratkaisun samalla kielellä. ODR-foorumi selvittää toimivaltaisen ADR-elimien, toimittaa vastapuolena olevalle elinkeinonharjoittajalle valituksen, tiedot toimivaltaisista ADR-elimistä sekä tiedon siitä, että osapuolten tulisi sopia siitä, minkä ADR-elimien käsiteltäväksi asia siirretään (vrt. PEPP-asetuksen 51 artiklan 1 kohta).

FINE:ssä asioiden käsittelyn edellytyksenä on se, että osapuolena olevan finanssipalveluntarjoajan kotipaikka on Suomessa taikka sillä on Suomessa tytäryhtiö tai sivuliike ja että se on Finanssiala ry:n jäsen. Muissa tilanteissa edellytyksenä on se, että palveluntarjoaja on tehnyt erillisen sopimuksen FINE:n palvelujen käyttämisestä. Käytännössä lähes kaikki Suomessa toimivat finanssipalvelujen tarjoajat ovat FA:n jäseniä. Kun PEPP-asetus ei laajenna toimilupaakysseisten FA:n jäseninä olevien finanssipalvelujen tuottajien tarjoamat PEPP-tuotteet kuuluvat lähtökohtaisesti FINE:n ratkaistaviksi.

Voidaan arvioida, että nykyiset vaihtoehtoisista riidanratkaisua koskevat toimielimet ja rajat ylittävät tilanteita koskevat valitusmahdollisuudet ovat riittävät eikä kansallisessa lainsäädännössä ole välttämätöntä tarvetta säätää asiasta tarkemmin.

3.1 Asetuksen kohde, määritelmät, sovellettava lainsäädäntö ja PEPP-sopimus

PEPP-tuote on itsenäinen tuote. PEPP-tuotteen tarjoamista koskeva lainsäädäntökehikko on määritelty PEPP-asetuksessa. Asetuksessa on myös PEPP-tarjoamiseen liittyviä lisäsäännöksiä, eli asetuksesta seuraa aiemmin kuvattuja lisävaatimuksia.

PEPP-asetuksella yhdenmukaistetaan joitakin PEPP-tuotteen keskeisiä ominaisuuksia, jotka liittyvät avaintekijöihin, kuten jakeluun, sopimusten vähimmäissisältöön, sijoituspolitiikkaan, palveluntarjoajan vaihtoon taikka rajat ylittävään tarjoamiseen ja siirrettävyyteen. Vakioitu kansallista tarjontaa täydentävä tuote olisi lähtökohtaisesti eläkesäästäjälle yksinkertaisempi, kustannustehokkaampi ja vertailukelpoisempi eri palvelutarjoajien välillä kuin jo markkinoilla olevat muut eläkesäästämisen muodot.

Koska asetus on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä, asetuksen soveltaminen Suomessa edellyttää lähinnä muutamia teknisluonteisia täsmennyksiä.

Kun kyse on vakuutusten tarjoamisesta, sovelletaan direktiivien sektorikohtaisia säännöksiä, siten kuin ne on pantu täytäntöön kansallisesti. Tämä on myös lähtökohta, kun kyse on rahoituspalvelujen ja tuotteiden tarjoamisesta.

Poikkeukset direktiivisäännöksistä on määritelty asetuksen 23 artiklassa, ja siksi on tarpeen sulkea pois ne kansalliset säännökset, joilla 23 artiklassa mainitut direktiivikohdat on pantu täytäntöön.

Voimassa olevaan lainsäädäntöön on tarpeen määritellä, mitkä viranomaiset toimivat PEPP-asetuksessa tarkoitettuina toimivaltaisina viranomaisina. Toimivaltaisina viranomaisina ovat Finanssivalvonta joka valvoo PEPP-tarjoajia ja PEPP-jakelijoita ja verohallinto joka vastaa verotuksen toimeenpanosta Suomessa. Säännös, joka määrittelee Finanssivalvonnan toimivaltaiseksi viranomaiseksi muissa kuin verotuksen toimeenpanoa koskevissa kysymyksissä, on tarpeen lisätä vakuutus- ja rahoitusalan yleislakina olevaan Finanssivalvonnasta annettuun lakiin (878/2008) (vrt. PEPP-asetuksen 2 artiklan 18 kohta ja 61 artikla). Ratkaisulla ei ole tarkoitus kaventaa kuluttajansuojalaissa (78/1978), Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetussa laissa (661/2012) tai kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetussa laissa (566/2020) säädettyä kuluttaja-asiamiehen toimivaltaa kuluttajia koskevissa asioissa.

3.2 Seuraamukset

Vakuutusten tarjoamisesta annetun lain esitöissä on todettu, että Finanssivalvonnan valvontatoimenpiteitä ja hallinnollisia seuraamuksia kokonaisuutena sovelletaan kaikkeen vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin täytäntöön panemiseksi annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen.

Finanssivalvonnan toimivaltuuksiin kuuluvat valvontatoimenpiteet ja hallinnolliset seuraamukset voidaan rikkomuksen vakavuuden mukaan sopeuttaa kulloinkin käsillä olevaan tilanteeseen. Finanssivalvonnalla on riittävä toimivalta suorittaa valvontatoimenpiteitä ja määrätä hallinnollisia seuraamuksia, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia (HE 172/2017 vp, s. 176). Voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä ei ole säädetty vakuutusten tarjoamista koskevien rikkomusten tai laiminlyöntien osalta nimenomaisia rikosoikeudellisia seuraamuksia, eikä tällaisia säännöksiä ole siten ilmoitettu komissiolle tai Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 1 kohdan ensimmäinen, toinen ja kolmas alakohta ja 70 artiklan 3 kohta). Samoin voidaan toimia PEPP-tuotteen rekisteröintiin, kehittämiseen, ja jakeluun sovellettavien säännösten seuraamusjärjestelmän osalta. Rikosoikeudellisten

seuraamuksille ei arvioida olevan tarvetta (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 1 kohdan toinen alakohdan ns. jäsenvaltio-optio ja 70 artiklan 3 kohta).

Vakuutusten tarjoamista koskevien hallinnollisten seuraamusten määräämisestä ja muista tarvittavista valvontatoimenpiteistä on säädetty vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa, erityisesti 10 ja 66–73 §:ssä, ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa, erityisesti sen 3 ja 4 luvuissa. Kunkin säännöksen soveltamisala ilmenee näiden pykälistä itsestään sekä seuraamukset osittain Finanssivalvonnasta annetun lain säännöksistä, toisin sanoen yleistä soveltamisalasäännöstä ei ole. Voimassa olevassa vakuutusala koskevassa lainsäädännössä on lähtökohtaisesti pääosin käsitelty PEPP-asetuksessa tarkoitettut tilanteet, joihin seuraamuksia on sovellettava, lukuun ottamatta siirrettävyysspalveluun tai säilytysyhteisön valvontatehtäviin, PEPP-avaintietoasiakirjaan, etuusotteeseen, biometristä riskiä sisältäviin sopimusjärjestelyihin sekä kerryttämisen ja maksatusvaiheeseen liittyvien rikkomusten tai laiminlyöntien seuraamuksia (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten soveltamisalasäännös). Sanktioitavista teonkuvauksista ja seuraamuksista on säädetty ennustettavasti ja riittävän yksityiskohtaisesti kansallisessa laissa. Jo nykyiset Finanssivalvonnan seuraamusmaksun määräämistä koskevat toimivaltuudet ovat lähes sellaisinaan sovellettavissa myös PEPP-tuotteiden tarjoamiseen tai jakeluun. PEPP-asetuksen mukaiset seuraamusmaksujen määrät vastaavat vakuutusten tarjoamisesta annetun lain ja Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisia määriä. Näitä seuraamuksia voidaan määrätä suoraan PEPP-asetuksen tai tarvittavien täydentävien kansallisten säännösten nojalla.

Julkisesta varoituksesta säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 39 §:ssä (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 3 kohdan a alakohta). Finanssivalvonnan toimivallasta kieltää vakuutusten tarjoaminen säädetään vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 70 §:ssä. Pykälää koskevissa esityksissä on tarkennettu, että samalla voidaan myös varoittaa aloittamasta toimintaa uudelleen tai toistamasta rikkomusta tai laiminlyöntiä (HE 172/2017 vp, s. 181). Kieltoa voidaan tehostaa Finanssivalvonnasta annetun lain 33 a §:ssä tarkoitettulla uhkasakolla (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 3 kohdan b alakohta). Finanssivalvonnasta annetun lain 28 §:ssä säädetään Finanssivalvonnan toimivallasta kieltää enintään viideksi vuodeksi henkilöä toimimasta esimerkiksi vakuutusentarjoajan hallituksen jäsenenä ja varajäsenenä, hallintoneuvoston jäsenenä ja varajäsenenä, toimitusjohtajana ja toimitusjohtajan sijaisena sekä toimitusjohtajan välittömään alaisuuteen kuuluvissa tehtävissä, jotka ovat toimilupavalvottavan ylimpiä johtotehtäviä tai joissa tosiasiallisesti johdetaan sen toimintaa. Tällöin edellytetään, että henkilö on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 3 kohdan c alakohta). Vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 71 §:n 1 momentin 2–4 kohdassa sekä Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n 1 momentissa ja 41 a §:n 4, 7 ja 15 momentissa säädetään seuraamusmaksun määräämisestä, kun on rikottu tai laiminlyöty noudattaa vakuutusten tarjoamisesta annetun lain 68 tai 71 §:n säännöksiä (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 3 kohdan d–g alakohta). Päätöksen perusteleminen säädetään hallintolain 45 §:n 1 momentissa ja muutoksenhausta Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 4 kohta). Finanssivalvonnasta annetun lain 44 a §:ssä säädetään seuraamuksista ja muista päätöksistä ilmoittamisesta Euroopan valvonta- ja lisäeläkeviranomaiselle, sekä lain 50 §:ssä säädetään yhteistyöstä ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa (vrt. PEPP-asetuksen 67 artiklan 5 kohta).

Voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaan Finanssivalvonta määrää hallinnollisia seuraamuksia ja muita toimenpiteitä suoraan Finanssivalvonnasta annetun lain 33, 33 a ja 38–41 a §:n nojalla, yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa lain 3 c §:n 1 momentin, 50 §:n ja 54–65 c §:n nojalla, sekä saattamalla asian tuomioistuimen käsiteltäväksi lain 35 a ja 73 §:n nojalla (vrt. PEPP-asetuksen 68 artiklan 1 kohta). Seuraamusmaksun määräämisessä huomioon

otettavista asioista säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 41 §:n 1 ja 2 momentissa sekä säännöksiä tarkentavissa lain esitöissä (HE 32/2012 vp, s. 279; vrt. PEPP-asetuksen 68 artiklan 2 kohta).

Finanssivalvonnasta annetun lain 43 §:ssä säädetään hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen julkistamisesta sisällöltään PEPP-asetuksen 69 artiklaa vastaavalla tavalla. Finanssivalvonnasta annetun lain 44 a §:ssä säädetään hallinnollisen seuraamuksen ja muun päätöksen toimittamisesta Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle sisällöltään PEPP-asetuksen 70 artiklaa vastaavalla tavalla, siltä osin kuin PEPP-asetuksessa tarkoitettut velvollisuudet koskevat Finanssivalvontaa.

3.3 Loppusäännökset

Henkilötietoja käsitellessään Finanssivalvonnan on toiminnassaan otettava huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) ja kansallinen tietosuojalaki (1050/2018) (vrt. PEPP-asetuksen 71 artikla).

PEPP-asetusta täydentävät kansalliset säännökset tulevat sovellettaviksi asetuksen mukaisesti eli 12 kuukauden kuluttua siitä, kun komission delegoidut säädökset on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä (vrt. PEPP-asetuksen 74 artiklan toinen kohta).

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki, jossa täydennetään ja täsmennetään PEPP-asetuksen ohella sovellettavaksi tulevia säännöksiä.

Uudessa laissa säädettäisiin, miten PEPP-asetuksessa mainittuja kansallisessa lainsäädännössä jo täytäntöön pantuja sektorikohtaisia säännöksiä, kuten tuotehallintajärjestelmiä, tarjoamista ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan PEPP-tarjoajiin ja PEPP-jake-
lioihin.

Finanssivalvonnasta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan Finanssivalvonta toimii PEPP-asetuksen 61 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena, muilta kuin verotuksen toimeenpanoa koskevin osin. Säännöksen nojalla Finanssivalvonnalle tulevat kaikki PEPP-asetuksessa ja kansallisessa lainsäädännössä säädetty PEPP-tuotteiden, -markkinoiden ja toimijoiden valvontaan ja seuraamusten määrittämiseen liittyvät toimivaltuudet ja velvollisuudet. Keskeistä on, että Finanssivalvonta voi määrätä seuraamusmaksun useiden PEPP-asetuksen säännösten vastaisesta toiminnasta tai laiminlyönneistä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

PEPP-tuote on vapaaehtoinen yksilöllinen eläketuote. Sen tarjoamisen aloittaminen on rahoitus- ja vakuutusalan yrityksille vapaaehtoista. Siirtyminen PEPP-tarjoajaksi tarjoamalla nykyisille asiakkaille mahdollisuutta muuntaa nykyiset eläkesäästöt PEPP-eläkesäästöiksi lisäisi yrityksen sääntely- ja hallinnollista taakkaa. Suomalaisten yritysten siirtyminen PEPP-tarjoajaksi ei siten liene laajassa mittakaavassa todennäköistä. Edellä nykytilan kuvauksessa yksilöllisten eläkevaikutusten ja PS-tilien osalta esitetyn perusteluin PEPP-tuotteen tarjoamisen voidaan arvioida

jäävän hyvin vähäiseksi. PEPP-asetuksella tai sitä täydentävillä kansallisilla säännöksillä ei siten arvioida olevan käytännössä yritysvaikutuksia. Kun Suomessa PEPP-toimintaa ei ole tarkoitus sallia lisäeläkesäätiöille tai -kassoille, PEPP-asetuksella tai sitä täydentävillä kansallisilla säännöksillä ole vaikutusta niiden toimintaan. Jos suomalaiset yritykset eivät tarjoa PEPP-tuotteita tai tarjoavat niitä korkeintaan vähäisessä määrin, PEPP-asetuksella tai sitä täydentävillä kansallisilla säännöksillä ei ole myöskään merkittävää vaikutusta kansantalouteen.

Ulkomaiset yritykset voivat tarjota PEPP-tuotteita Suomeen edellyttäen, että ne täyttävät kaikki tarjoamista koskevat edellytykset. Keskeisiä tarjoamista koskevia rajoitteita ovat vaatimus dokumentoinnista suomen tai ruotsin kielellä sekä Suomen verosäännösten huomioon ottaminen. Kun tarjoamiseen liittyy tuotehallintajärjestelmän luominen, jaa tämä edellyttää ainakin jonkin asteista ohjelmointityötä kansallisten erityispiirteiden huomioimiseksi, on arvioitavissa, että PEPP-eläketuotteen myyntivolyymit ovat liian vähäiset, jotta tällaiseen olisi nykyisessä markkinatilanteessa liiketaloudellista perustetta ryhtyä.

Asetuksella on vähäisiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Finanssivalvonnalle ehdotetaan velvollisuutta valvoa PEPP-tuotteiden tarjoamista Suomessa. Kun PEPP-asetuksesta aiheutuu kansallisten säännösten lisäksi erinäisiä muita vaateita, valvonnan voidaan osaltaan katsoa monimutkaistuvan, osin viranomaisten välisen raportoinnin johdosta.

Nykyisen arvion mukaan suomalaiset yritykset eivät ryhdy tarjoamaan PEPP-tuotteita ja rajat yrittävän PEPP-tuotteiden tarjoamisen arvioidaan olevan enintään yksittäistapauksellista. Siten PEPP-asetuksella tai täydentävillä kansallisilla säännöksillä ja niiden soveltamisella ei ole muitakaan merkittäviä vaikutuksia Suomessa lähitulevaisuudessa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Erillisen lain säätämisen sijaan, olisi mahdollista muuttaa sektorikohtaisia säännöksiä. Tällöin sektorikohtaisiin säännöksiin tulisi lisätä PEPP-asetuksen 23 artiklaa vastaavalla tavalla luettelo niistä kansallisista säännöksistä, joita sovelletaan PEPP-tarjoamiseen.

Vastaavasti kansalliseen sektorikohtaiseen lainsäädäntöön olisi tarpeen sisällyttää lisäsäännöksiä PEPP-asetuksen soveltamisesta.

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Mikäli päädyttäisiin muuttamaan kaikkia PEPP-tarjoajia koskevaa sektorikohtaista lainsäädäntöä lainsäädännön määrä lisääntyisi, vaikka sen aineellinen sisältö käytännössä olisi sama. Kun nyt käsillä oleva lainsäädäntö ei todennäköisesti tule ainakaan laajasti sovellettavaksi, sektorikohtaiseen lainsäädäntöön ei liitettäisi säännöksiä, joita ei todennäköisesti sovellettaisi. Näin sektorikohtaiset säännökset säilyisivät niiden soveltajien kannalta relevantimpina.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

PEPP-asetuksen täytäntöönpanotyö on valmisteilla kaikissa jäsenvaltioissa. Tässä vaiheessa ei ole tietoa muissa maissa valmisteilla olevista ratkaisuista. Komissio ei ole järjestänyt täytäntöönpanoa koskevia työkokouksia.

6 Lausuntopalaute

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamiseen tai jakeluun liittyvistä täydentävistä säännöksistä

1 §. Soveltamisala. Pykälässä määritellään lain soveltamisala. Tällä lailla annettaisiin tarkemmat täsmentävät säännökset yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annetun asetuksen soveltamisesta Suomessa.

2 §. Määritelmät. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytetyt käsitteet PEPP-tuote, PEPP-tarjoaja ja PEPP-jakelija. Määritelmissä viitattaisiin PEPP- asetuksen 2 artiklaan.

Asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaan:

”yleiseurooppalaisella yksilöllisellä eläketuotteella” tai ”PEPP-tuotteella” tarkoitetaan pitkän aikavälin yksilöllistä eläkesäästötuotetta, jonka tarjoaa 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksyttävä rahoitusalan yritys PEPP-sopimuksen nojalla ja jonka PEPP- säästäjä hankkii tai riippumaton PEPP-säästäjien yhdistys hankkii jäsentensä puolesta eläkkeelle siirtymistä varten, jossa ei ole mahdollisuutta tai jossa on hyvin rajoitetut mahdollisuudet ennenaikaiseen lunastukseen ja joka on rekisteröity tämän asetuksen mukaisesti.

Asetuksen 2 artiklan 2 kohtaa voi pitää sen 1 kohtaa täydentävänä.

Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa määritellään yksilöllinen eläketuote seuraavasti:

1) ”yksilöllisellä eläketuotteella” tarkoitetaan tuotetta,

a) joka perustuu yksityisen säästäjän ja jonkin yhteisön vapaaehtoiseen sopimukseen ja joka täydentää lakisääteistä eläketuotetta tai ammatillista lisäeläketuotetta;

b) jolla kartutetaan pääomaa pitkällä aikavälillä, jonka nimenomaisena tavoitteena on tuottaa tuloa eläkkeelle siirryttäessä ja jossa tarjotaan rajoitetut mahdollisuudet ennenaikaisiin nostoihin ennen eläkkeelle siirtymistä;

c) joka ei ole lakisääteinen eläketuote eikä ammatillinen lisäeläketuote;

Asetuksen 2 artiklan 15 kohdan mukaan ”PEPP-tarjoajalla” tarkoitetaan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusalan yritystä, joka on hyväksytty PEPP-tuotteen kehittämistä ja jakelua varten,

Asetuksen 2 artiklan 16 kohdan mukaan ”PEPP-jakelijalla” tarkoitetaan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusalan yritystä, joka on hyväksytty jakelemaan PEPP-tuotteita, joita se ei ole kehittänyt, sijoitusneuvontaa tarjoavaa sijoituspalveluyritystä tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/97 2 artiklan 1 kohdan 3 alakohdassa määriteltyä vakuutusedustajaa.

Asetuksen soveltamisen kannalta keskeistä on huomata, miten kyseiset viittausketjujen päässä olevat direktiiveihin perustuvat määritelmät on pantu täytäntöön Suomessa. Käytännössä kyse on myöhempana tässä laissa mainituista yrityksistä ja henkilöistä. Kun kyse on rajat-ylittävästä tarjonnasta, PEPP-tarjoajan on huomioitava vastaanottavassa valtiossa toteutettu asetuksen edellyttämä täytäntöönpano kansallisiin lakeihin.

3 §. Poikkeukset sovellettaviin säännöksiin. PEPP-asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa on viitattu tiettyihin rahoitusalan direktiivien säännöksiin, joita ei sovelleta PEPP-tuotetta tarjottaessa tai jaeltaessa.

Asetuksen 23 artiklan a kohdan mukaan vakuutusyriyten ja tämän asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vakuutusedustajien on noudatettava sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä, jolla pannaan täytäntöön direktiivin (EU) 2016/97 V ja VI luvussa vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden jakelua varten annetut säännöt, lukuun ottamatta kyseisen direktiivin 20, 23 ja 25 artiklaa sekä 30 artiklan 3 kohtaa, sekä suoraan sovellettavaa unionin lainsäädäntöä, joka on annettu kyseisten sääntöjen nojalla tällaisten tuotteiden jakelusta.

Vakuutusten tarjoamisesta annetun direktiivin 20 artikla on pantu täytäntöön vakuutusten tarjoamisesta annetun lain (LVT) 35 §:llä, 36 §:n 1, 2 ja 4 momentilla, 37 §:n 1 ja 2 momentilla, 39 §:n 2 momentilla, vakuutuslainsäädännön (VSL) 4 b §:n 1 momentilla, 5 §:n 1 ja 3 momentilla, 5 b §:n 1 momentilla ja 5 a §:n 2 momentilla sekä Valtioneuvoston asetuksella vahinkovakuutustietoja sisältävän asiakirjan laatimisesta, sen sisältämistä tiedoista, esitystavasta ja asiakkaalle antamisesta (294/2018)

Direktiivin 23 artikla on pantu täytäntöön LVT 39 §:n 1 ja 4 momentilla, 53 §:llä, VSL 5 a §:n 1 momentilla ja 3 momentilla, 6 §:n 1 momentilla, kuluttajasuojalain 6 a luvun 11 §:llä sekä valtioneuvoston asetuksella vakuutuksesta annettavien tietojen toimittamisesta (293/2018).

Direktiivin 25 artikla on pantu täytäntöön LVT 3 §:n 2 momentilla, 42 ja 43 §:llä.

Direktiivin 30 artiklan 3 kohta on pantu täytäntöön LVT 24 §:n 2 momentilla, 25 §:n 3 momentilla, 27 §:n 2 momentilla, 28 §:n 2 momentilla, minkä mukaan toisessa ETA-valtiossa rekisteröidyn vakuutusedustajan tai sivutoimisen vakuutusedustajan on noudatettava Suomen yleistä etua koskevia säännöksiä. Artikla on pantu täytäntöön myös 37 §:n 2 momentilla, jonka mukaan vakuutusmeklarilla tai sivutoimisella vakuutusmeklarilla on neuvontavelvollisuus, jos vakuutuslainsäädännön tehdään sellaisen henkilön kanssa, jonka vakituinen asuinpaikka tai pysyvä liikepaikka on ETA-valtiossa, jonka lain mukaan tällaisen neuvonnan antaminen vakuutusta myytäessä on pakollista, sekä ja VSL 5 b §:n 1 momentilla, jonka mukaan, jos vakuutuslainsäädännön antaa vakuutuksen hakijalle henkilökohtaisen suosituksen tietyn vakuutuksen tai tiettyjen vakuutusten valitsemiseksi, vakuutuslainsäädännön on perusteltava, miksi suositeltu vakuutus tai vakuutukset täyttävät parhaiten vakuutuksen hakijan vakuutuslainsäädännön. Vastaava neuvontavelvollisuus vakuutuslainsäädännön on myös, jos vakuutuslainsäädännön tehdään sellaisen henkilön kanssa, jonka vakituinen asuinpaikka tai toimipaikka on ETA-valtiossa, jonka lain mukaan tällaisen neuvonnan antaminen vakuutusta myytäessä on pakollista.

Kun kyse on vakuutuslainsäädännön tekemisestä sellaisen henkilön kanssa, jonka vakituinen asuinpaikka tai pysyvä liikepaikka on ETA-valtiossa, jonka lain mukaan tällaisen neuvonnan antaminen vakuutusta myytäessä on pakollista, sovelletaan kyseisen valtion lakia eikä Suomen lakia. Tämän johdosta tämän tyyppisten informatiivisuhteisten Suomen lain säännösten soveltaminen ei ole tarpeen sovellettaessa PEPP-asetusta.

Edellä kuvatun johdosta, mainittuja pykälä ja asetuksia ei sovelleta vakuutusmuotoisen Pepp-tarjoamiseen tai jakelemiseen. Kun pykälässä täsmennetään, että kyse on vain tarjoamisesta ja jakelusta, ei vakuutusten tarjoamisesta annetun lain muiden lukujen poissulkeminen ole tarpeen, koska kyseisissä luvuissa säädetään muista asioista.

PEPP-asetus määrittelee 23 artiklan 1 b kohdassa rahoitusvälineiden markkinoista annetun direktiivin sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (2014/65/EU),

direktiivin (jäljempänä MiFID) sovellettavat kohdat. MiFID direktiivistä sovelletaan 16 artiklan 3 kohdan ensimmäistä alakohtaa, 23 artiklaa, 24 artiklaa (poislukien sen 2 kohtaa) ja 25 artiklaa (poislukien artiklan 3 ja 4 kohdat).

Kaikkien muiden PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on PEPP-asetuksen 23 artiklan 1 c kohdan mukaan noudatettava edellä lueteltuja sijoituspalveluyrityksiä koskevia säännöksiä, lukuun ottamatta MiFID direktiivin 25 artiklan 2 kohdan säännöksiä, siten kuin ne on pantu täytäntöön kansallisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 23 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti erityisesti sijoituspalvelulain 1 luvun 15 §:n 5 kohdassa tarkoitettuun sijoitusneuvontaan toimiluvan saaneita sijoituspalveluyrityksiä koskevasta poikkeuksesta, silloin kun ne tarjoavat PEPP-tuotetta. Sijoitusneuvontaa antavaan sijoituspalveluyritykseen sovellettaisiin vastaavasti kuin muihinkin sijoituspalveluyrityksiin lähtökohtaisesti sektorikohtaista sääntelyä kuitenkin rajattuna PEPP-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdissa täsmennetyin jakelua koskevin täsmennyksin. Tuotehallinnan osalta sijoituspalveluyritysten tulisi noudattaa vain MiFID direktiivin 16 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä eli tällaisen sijoituspalveluyrityksen on pidettävä yllä ja käytettävä tehokkaita organisaatio- ja hallintojärjestelyjä, jotta ne voivat ryhtyä kohtuullisiin toimiin eturistiriitojen välttämiseksi. On tärkeä huomata, että PEPP-asetuksen 25 artiklassa säädetään PEPP-tarjoajan tuotehallintavaatimuksista. Nämä vaatimukset eivät kuitenkaan koske PEPP-asetuksen 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja palvelun tarjoajia silloin kun ne toimivat vain PEPP-tuotteen jakelijan roolissa eli tarjoavat PEPP-tuotetta, jota ne eivät ole itse kehittäneet. Tuotehallintavaatimuksista on Suomessa säädetty sijoituspalvelulain 7 luvun 7 §:ssä ja kyseinen 16 artiklan 3 kohdan ensimmäinen alakohta on pantu täytäntöön sijoituspalvelulain 7 luvun 7 §:n 1 momentin ensimmäisessä lauseessa. Muita sovellettavia säännöksiä ovat MiFID 23 artikla (eturistiriidat), joka on pantu kansallisesti täytäntöön SipaL 7 luvun 9 §:llä, MiFID 24 artikla paitsi 24 (2) eli asiakaskohderyhmän huomioiminen valmistajan tuotehallinnassa ja MiFID 25 artiklan säännökset (paitsi 25 (3) ja (4) eli asianmukaisuusarvio ja execution only), jotka on pantu täytäntöön sijoituspalvelulain 10 luvussa poislukien 10 luvun 4, 8–10, 13, 14 ja 16 §:t.

Pykälän 2 momentissa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin ei kuitenkaan sovellettaisi mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 7 §:n 1 3 momentissa säädetään rahoitusvälineen valmistajan tuotehallintavelvoitteesta eikä mitä sijoituspalvelulain 10 luvun 4 §:n 2–4 momentissa säädetään asianmukaisuusarvioinnista taikka ns. execution only -tyyppisestä asiakkaan aloitteesta tapahtuvasta sijoituspalvelun tarjoamisesta. Lainkohdassa tarkoitettua yksilöllisen sijoitusneuvonnan edellytyksenä on aina soveltuvuusarvion tekeminen asiakkaan tavoitteista ja osaamisesta, joka vastaisi PEPP-asetuksen 34 artiklan 4 kohdassa säädettyä selonottovelvollisuutta. Pällekkäisen sääntely on vältetty asetuksessa säätämällä sijoitusneuvontaan toimiluvan saaneelle sijoituspalveluyritykselle poikkeus PEPP-asetuksen 34 artiklan 4 kohdan soveltamisesta.

4 §. *Muihin kuin 3 §:ssä tarkoitettuihin PEPP-tuotteen tarjoajiin sovellettavat erityiset säännökset.* PEPP-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen mukaan, asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusalan yritykset voivat myös jaella PEPP-tuotteita, joita ne eivät ole kehittäneet, edellyttäen, että ne noudattavat asiaankuuluvaa alakohtaista lainsäädäntöä, jonka mukaisesti ne voivat jaella tuotteita, joita ne eivät ole kehittäneet. PEPP-asetuksen 23 artiklassa on säädetty erityyppisiin PEPP-tarjoajiin ja PEPP-jakelijoihin sovellettavista jakelujärjestelyistä. PEPP-asetuksen 23 artiklan (1) c kohdassa on säädetty muihin kuin vakuutusyrityksiin ja muihin kuin (b) alakohdassa tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin sovellettavista säännöksistä, joilla on pantu täytäntöön kansallisesti sijoituspalvelujen markkinat direktiivin (MiFID 2014/65/EU) 16 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa ja 23, 24 ja 25 artiklassa esitetyt rahoitusvälineiden markkinointia ja jakelua koskevat säännöt, lukuun ottamatta 24 artiklan 2

kohtaa ja 25 artiklan 2, 3 ja 4 kohtaa sekä niiden nojalla annettua unionin lainsäädäntöä. PEPP-asetuksen 23 artiklan c alakohdassa luetellut sovellettavat säännökset poikkeavat b alakohdassa luetelluista vain MiFID 25 artiklan alakohtien osalta, joihin tässä yhteydessä on liitetty myös 25 artiklan (2) kohta eli soveltuvuusarvio. Vastavuoroisesti c alakohdan toimijoiden tulee noudattaa myös PEPP-asetuksen 34 artiklan 4 kohtaa, jossa on säädetty soveltuvuusarvioinnista.

Vakuutusyhtiön, vakuutusedustajan tai vakuutusmeklarin toimintaan sovelletaan mitä vakuutusten tarjoamisesta annetussa laissa ja vakuutus sopimuslaissa säädetään, pois lukien 2 §:ssä mainitut kyseisten lakien säännökset. Sen lisäksi sovelletaan PEPP-asetuksen säännöksiä. Tämän johdosta vakuutus pohjaisten PEPP- tuotteiden tarjoamisen tai jakelun osalta ei ole tarvetta lisäsääntelylle.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin, että sen lisäksi, mitä sijoitusrahastolaissa ja laissa vaihtoehtorahastojen hoitajista säädetään, tulee momentissa tarkoitetun PEPP-tuotteen tarjoajan ja jakelijan noudattaa mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 7 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetään tuotehallintajärjestelystä, 9 §:ssä eturistiriitojen hallinnasta ja 10 luvun 1–3, 5–7, 11–12 ja 15 §:ssä säädetään menettelytavoista asiakassuhteessa.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin luottolaitoksiin ja muihin kuin 2 §:ssä tarkoitettuihin sijoituspalveluyrityksiin sovellettavista säännöksistä 1 momenttia vastaavasti. Säädösten sijoittaminen eri momentteihin selkeyttäisi suhdetta muuhun sektorikohtaiseen sovellettavaan sääntelyyn, kun rahastoyhtiöihin ja vaihtoehtorahastojen hoitajiin ei sovellettaisi PEPP-tuotteen tarjoamisessa tai jakelussa sijoituspalvelulakia muilta osin kuin tässä erityisesti säädettyiltä osin.

Pykälä perustuisi PEPP-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan c alakohtaan.

5 §. *PEPP-tuotteesta neuvontaa antavien henkilöiden ammattipätevyyttä ja tietoja koskevat vaatimukset.* Pykälässä säädetäisiin kaikkiin PEPP-tuotetta tarjoaviin luonnollisiin henkilöihin liittyvästä lisäedellytyksestä. Tällaisella luonnollisella henkilöllä tulee olla tarvittavat vähimmäistiedot eläkejärjestelmän rakenteesta ja sen takaamista etuuksista, niissä jäsenvaltioissa, joihin PEPP-tuotetta tarjotaan. Tämä vastaa Suomen osalta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (295/2018) 3 §:n 6 kohdassa säädettyä vaatimusta. Vaatimuksen tarkoituksena on se, että PEPP-tarjoajan tai PEPP-jakelijan puolesta PEPP-tuotteesta neuvontaa antavalla luonnollisella henkilöllä on vähimmäistiedot eläkejärjestelmästä. Jos PEPP-tuotetta ryhdytään tarjoamaan rajat ylittävästi, lähtökohtana on pidettävä, että tarjoamiseen sovelletaan sen maan lainsäädäntöä, johon tuotetta tarjotaan. Kun kyse on rajat ylittävästä tarjonnasta tai uuden alatilin avaamisesta, on pidettävä perusteltuna, että PEPP-tuotteesta neuvoa antavalla luonnollisella henkilöllä on käsitys vastaanottavan jäsenvaltion eläkejärjestelmästä. Ehdotettu säännös on tämän vuoksi laajempi kuin edellä viitattu sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa oleva säännös ja se koskisi kaikkia PEPP-tuotteesta neuvoa antavia luonnollisia henkilöitä.

Sijoituspalvelulain 7 luvun 2 §:n 5 momentin mukaan sijoituspalveluyrityksellä on oltava menettelytavat, joilla se varmistaa, että luonnollisella henkilöllä, joka antaa sijoitusneuvontaa tai tietoa rahoitusvälineistä, sijoituspalveluista taikka oheispalveluista asiakkaille sijoituspalveluyrityksen lukuun, on edellä mainittujen palvelujen antamiseen tarvittava sekä tehtävien laatuun ja laajuuteen nähden riittävät tietämys ja pätevyys.

Pykälä perustuu PEPP-asetuksen 34 artiklan 6 kohtaan, minkä mukaan PEPP-tarjoajien ja PEPP-jakelijoiden on varmistettava ja osoitettava pyynnöstä toimivaltaisille viranomaisille, että PEPP-tuotteisiin liittyvää neuvontaa antavilla luonnollisilla henkilöillä on riittävä tietämys ja pätevyys tämän asetuksen mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi.

Jäsenvaltioiden on julkaistava tällaisen tietämyksen ja pätevyyden arvioimiseksi käytetyt perusteet, jotka siis olisivat vähimmäistiedot eläkejärjestelmän rakenteesta ja sen takaamista etuuksista, niissä jäsenvaltioissa, joihin PEPP-tuotetta tarjotaan.

6 §. *Kerryttämisvaiheen ja maksatusvaiheen ehdoista sopiminen.* PEPP-asetuksen 47 artiklan mukaan, jäsenvaltioiden on määritettävä kansallisten alatilien kerryttämisvaiheeseen liittyvät ehdot, ellei niitä ole täsmennetty asetuksessa. Tällaisiin ehtoihin voivat sisältyä erityisesti ikärajat kerryttämisvaiheen aloittamiselle, kerryttämisvaiheen vähimmäiskesto, maksujen enimmäis- ja vähimmäismäärä ja niiden jatkuvuus.

Asetuksen 57 artiklan mukaan, jäsenvaltioiden on määritettävä maksatusvaiheeseen ja kansallisten alatilien maksusuorituksiin liittyvät PEPP-ehdot, ellei niitä ole täsmennetty asetuksessa. Tällaisissa ehdoissa voidaan muun muassa vahvistaa maksatusvaiheen alkamisen vähimmäisikä, enimmäisaika PEPP-järjestelmään liittymiselle ennen eläkeiän saavuttamista sekä ennen maksatusvaiheen alkamisen vähimmäisiän saavuttamista tapahtuvaa lunastusta koskevat ehdot varsinkin, jos kyseessä on erityisen vaikea tilanne.

Asetuksen 58 artiklan mukaan, PEPP-tarjoajien on annettava PEPP-säästäjille mahdollisuus yhteen tai useampaan seuraavista maksumuodoista: a) elinkorot; b) kertakorvaus; c) nostot useassa erässä; d) edellä esitettyjen muotojen yhdistelmät. PEPP-säästäjät valitsevat maksatusvaiheen maksusuoritusten muodon tehdessään PEPP-sopimuksen ja pyytäessään uuden alatilin avaamista. Maksusuoritusten muodossa voi olla eroja alatilien välillä. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä tiettyjen maksusuoritusten muotojen suosimiseksi, sanotun kuitenkin rajoittamatta 58 artiklan 1 kohdan taikka 57 (maksatusvaiheen ehdot) tai 59 artiklan (maksusuoritusten muotojen muuttaminen) soveltamista. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä kertasuoritusten määrällisiä rajoituksia, jotta voidaan kannustaa edelleen käyttämään muita tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja maksusuoritusten muotoja. Näitä määrällisiä rajoituksia sovelletaan ainoastaan maksusuorituksiin, jotka vastaavat sellaisiin jäsenvaltioihin liittyville PEPP-alatileille kertynyttä pääomaa, joiden lainsäädännössä säädetään kertasuoritusten määrällisistä rajoituksista. Jäsenvaltiot voivat tämentää ehdot, joiden mukaisesti myönnettyt edut ja kannustimet on maksettava niille takaisin.

Asetuksen kansallisten säännösten täytäntöönpanon kannalta on nähty keskeiseksi varmistua siitä, että PEPP-tuotetta ja kansallisia eläkesäästämiseen tarkoitettuja tuotteita kohdellaan tasapuolisesti. Kun kansallisten eläketuotteiden osalta sektorikohtaisissa laeissa ei ole erityisiä säännöksiä siitä, missä vaiheessa eläkesäästäminen voidaan aloittaa ja missä vaiheessa eläkevarat on mahdollista nostaa, ei ole nähty tarkoituksenmukaiseksi rajoittaa myöskään PEPP-tuotteen sopimusehtoja. Yleisperiaate Suomessa on sopimusvapaus, mutta erityislainsäädännössä, kuten vakuutus sopimuslaissa on eräitä kuluttajien suojaksi säädettyjä säännöksiä, jotka rajoittavat tätä sopimusvapautta. Tällaisia säännöksiä ovat esimerkiksi oikeus irtisanoa vakuutus, vakuutuksenottajan oikeus saada vapaakirja tai takaisinostoarvo henkilövakuutuksessa, vakuutuksenottajan oikeus peruuttaa eläkevakuutus tai säästöhenkivakuutus sekä vakuutuksenottajan oikeus siirtää eläkevakuutuksen takaisinostoarvo. Kun PEPP-tuotteen tarjoajaa lähtökohtaisesti sitoo sektorikohtainen lainsäädäntö, ei myöskään ole nähty tarkoituksenmukaiseksi säätää PEPP-tuotteita koskevia helpotuksia tai poikkeuksia, jotka lähtökohtaisesti heikentäisivät asiakkaansuojaa ja tekisi lainsäädännön monimutkaisemmaksi. Samalla kansallisten tuotteiden asemaa saatettaisiin heikentää.

Käytännössä sopimusehdot noudattavat tuloverolain säännöksiä. Vaikka eläkesäästäminen voidaan toteuttaa joko verotuetuna tai siten, ettei tuloverolain verotusta koskevia huojennuksia hyödynnetä, voidaan kuitenkin katsoa, että tuloverolain säännökset asettavat rajoitteita maksa-

tusvaiheen ja eläkesuoritusten osalta, ainakin silloin, kun kyse on verohelpotusten hyödyntämisestä. Yleinen viittaus tuloverolakiin katsottaisiin riittäväksi, jotta voidaan osoittaa, että PEPP-asetuksen 47, 57 ja 58 artiklat on pantu täytäntöön kansallisesti.

PEPP-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan, asianomaisen kansallisen viranomaisen on julkaistava ja pidettävä ajan tasalla kansalliset lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, jotka koskevat 47 artiklassa tarkoitettuja kerryttämismahdollisuuksiin liittyviä ehtoja sekä 57 artiklassa tarkoitettuja maksatusmahdollisuuksiin liittyviä ehtoja, mukaan lukien tapauksen mukaan tiedot mahdollisesti käytössä olevista muista kansallisista menettelyistä kansallisella tasolla vahvistettujen etujen ja kannustimien hakemiseksi. Kaikkien jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten verkkosivustoilla on oltava ajantasainen linkki 1 kohdassa tarkoitettuihin teksteihin. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tekstien on julkaistava ainoastaan tiedoksi, eivätkä ne saa aiheuttaa asianomaisille kansallisille viranomaisille oikeudellisia velvoitteita tai vastuita.

Tuloverolakiin viittaaminen täyttäisi myös 12 artiklan vaatimuksen siitä, että Suomi jäsenvaltiona on julkaissut tiedon siitä, mistä verotusta koskevat eläkesäästämiseen liittyvät kannustimet ovat luettavissa. Puhtaasti informatiivisuonteinen viittaus ei aiheuttaisi asianomaisille kansallisille viranomaisille oikeudellisia velvoitteita tai vastuita, eikä se millään tavalla rajoittaisi verotuksen toimeenpanoa.

7 §. Vahingonkorvausvastuu. PEPP-asetuksessa säädetään PEPP-tarjoajan korvausvastuusta PEPP-säästäjälle aiheutuneesta vahingosta vain artiklassa 31, joka koskee avaintietoasiakirjassa annettuja tietoja sekä artiklassa 55, joka koskee vaihtopalvelun yhteydessä PEPP-säästäjälle aiheutuneita taloudellisia tappioita. Muilta osin PEPP-tarjoajan ja PEPP-jakelijan vastuuseen sovelletaan asiaa koskevaa alakohtaista lainsäädäntöä.

Asetuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan PEPP-tarjoaja ei joudu vastuuseen yksinomaan PEPP-avaintietoasiakirjan perusteella, jollei se ole harhaanjohtava, epätarkka tai ristiriidassa oikeudellisesti sitovien, sopimusta edeltävien asiakirjojen tai sopimusasiakirjojen olennaisten osien tai asetuksen avaintietoasiakirjan sisältöä koskevien vaatimusten kanssa.

Asetuksen 55 artiklan 1 kohdan mukaan PEPP-tarjoajan on korvattava kaikki PEPP-säästäjälle aiheutuneet taloudelliset tappiot, mukaan luettuna palkkiot, maksut ja korot, jotka johtuvat siitä, että vaihtoprosessiin osallistunut kyseinen PEPP-tarjoaja ei ole noudattanut vaihtopalvelua koskevia 53 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan.

Ehdotetun säännöksen mukaan vahingonkorvauslain 2 luvun säännöksiä sovellettaisiin vahingonkorvauksen sovitteluun ja 6 luvun säännöksiä korvausvastuun jakautumiseen kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken, siltä osin, kuin kyse on PEPP-asetuksen 31 ja 55 artiklassa tarkoitetuista tilanteista.

Ehdotettu täsmäytys säännös perustuu asetuksen 31 artiklan 2 kohtaan ja 55 artiklan 3 kohtaan, joiden mukaan vahingonkorvausta voidaan vaatia ja vastuu määritellään kansallisella tasolla sovellettavien oikeudellisten vaatimusten mukaisesti. Säännös on tarpeen, koska mainitut vahingonkorvauslain säännökset eivät muuten tulisi sovellettaviksi sopimussuhteissa eivätkä alakohtaisissa säädöksissä olevat vastaavat säännökset sovellu kyseisissä artikloissa tarkoitettuihin tilanteisiin.

8 §. Lain voimaantulo ja sen soveltaminen. Laki tulee voimaan xx.xx.2022. Lakia sovellettaisiin 22.3.2022 lähtien, kun asetusta ryhdytään soveltamaan.

7.2 Laki Finanssivalvonnasta

6 §. Muut määritelmät. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 kohta, jossa määritellään PEPP-asetus. Pykälän 19 kohdassa tehdään lisäksi tekninen väliimerkin muuttaminen.

40 §. Seuraamusmaksu. Seuraamusmaksu on vakava hallinnollinen seuraamus, jonka soveltamisalaan kuuluvissa rikkomuksissa ja laiminlyönneissä on lähtökohtaisesti kyse erittäin moitittavista teoista ja laiminlyönneistä (HE 32/2012 vp, s. 85). Seuraamusmaksun sijaan voidaan laissa säädetyin perustein poikkeuksellisesti antaa julkinen varoitus, jos lain vastaista menettelyä olisi pidettävä esimerkiksi vähäisenä. Säännös vastaa muita finanssimarkkinoiden sektoreita koskevia säädöksiä. Säännöksestä ilmenee Finanssivalvonnan lähtökohtainen velvollisuus seuraamusmaksun määräämiselle laissa säädetyin edellytyksin. Finanssivalvonta ottaa mahdollisessa seuraamusharkinnassaan huomioon hallintolain 6 §:ssä tarkoitetut hallinnon oikeusperiaatteet sekä Finanssivalvonnasta annetussa laissa säädetyt hallinnollisen seuraamuksen määräämistä ja määräämättä jättämistä koskevat säännökset.

Seuraamusmaksut ovat tarpeellisia oikeasuhtaisten seuraamusten varmistamiseksi. Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista.

Pykälän 2 momentin uudessa [10] kohdassa ehdotetaan säädettäväksi yksityiskohtaisesti Finanssivalvonnan toimivallasta määrätä seuraamusmaksu PEPP-asetuksen 5–7, 18–48, 50 ja 52–56 artiklan vastaisista teoista tai laiminlyönneistä PEPP-tuotetta tarjottaessa. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että PEPP-asetuksen vaatimukset täytetään.

Säännös perustuu PEPP-asetuksen 67 artiklan 2 kohdan a–d alakohtaan. PEPP-asetuksen 67 artiklan 2 kohdan mukaan seuraamusmaksu on määrättävä tapauksen mukaan PEPP-asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle rahoitusalan yritykselle, PEPP-tuottajalle tai säilytysyhteisölle. Seuraamusten enimmäismäärästä säädetään tarkemmin suoraan PEPP-asetuksen 67 artiklan 3 kohdan d–g alakohdassa.

Momentin [9] kohdassa tehdään lisäksi tekninen väliimerkin muuttaminen.

50 u §. Toiminta PEPP-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. PEPP-asetuksen mukaan jäsenvaltion on nimettävä toimivaltainen viranomainen valvomaan PEPP-tarjoajia tai tapauksen mukaan PEPP-jakelijoita taikka suorittamaan tässä asetuksessa säädettyjä tehtäviä (vrt. PEPP-asetuksen 2 artiklan 18 kohta). PEPP-asetuksen 61 artiklan mukaan PEPP-tarjoajan suhteen toimivaltaisten viranomaisten on muun muassa valvottava jatkuvasti tämän asetuksen noudattamista asiaa koskevien alakohtaisten valvontajärjestelyjen ja -vaatimusten mukaisesti. Pykälässä ehdotetaan, että Finanssivalvonta toimii PEPP-asetuksen 61 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

PEPP-asetuksen 40 artiklan 8 kohdan mukaan, jos PEPP-maksut ja PEPP-etuudet oikeuttavat etuihin tai kannustimiin, PEPP-tarjoajan on asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimitettava asiaankuuluvalla kansalliselle viranomaiselle tapauksen mukaan kaikki tiedot, joita tarvitaan tällaisiin maksuihin ja etuuksiin liittyvien etujen ja kannustimien myöntämiseen tai hyödyntämiseen, eli Suomessa verohallinnolle. Finanssivalvonnan valvontavastuun voidaan katsoa rajoittuvan siihen, että tällaiset tiedot annetaan, mutta tietojen paikkansapitävyyttä koskevissa kysymyksissä kyse on viranomaisyhteistyöstä.

PEPP-asetus ei sääntele tuloverotusta, joka kuuluu kansallisen päätäntävällän piiriin. Siksi verotuksen poisrajaaminen ei ole tarpeen.

8 Voimaantulo

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan xx.yy.2022ennen kuin PEPP-asetuksen ja sen nojalla annettujen alemman asteisten säädösten soveltaminen alkaa. Lakeja ryhdyt-täisiin soveltamaan samanaikaisesti kuin PEPP-asetusta.

PEPP-asetusta sovelletaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun 28 artiklan 5 kohdassa, 30 artiklan 2 kohdassa, 33 artiklan 3 kohdassa, 36 artiklan 2 kohdassa, 37 artiklan 2 kohdassa, 45 artiklan 3 kohdassa ja 46 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut delegoidut säädökset on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Mainittujen artiklojen täytäntöönpanoksi annettu asetus on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä 22.3.2021.

Mainittujen EU-säädösten soveltaminen alkaa 22.3.2022.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

9.1 PEPP-tuotteen rekisteröinti tarjoamisen edellytyksenä

PEPP-tuotteen rekisteröintimenettelyä tarkentavat säännökset ovat huomionarvoisia perustuslain 18 §:ssä säädetyn elinkeinovapauden kannalta. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt toimiluvan ja elinkeinovapauden suhdetta muun muassa lausunnoissa PeVL 24/2010 vp, PeVL 33/2005 vp, PeVL 23/2000 vp ja PeVL 35/1998 vp.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään rinnastanut toimijoiden rekisteröitymisvelvollisuuden valtiosääntöoikeudellisesti luvanvaraisuuteen (PeVL 15/2008 vp, PeVL 45/2001 vp ja PeVL 24/2000 vp).

Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista poikkeuksellisesti. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeutta rajoittavalta lailta vaadittavat yleiset edellytykset. Sääntelyn sisällön osalta valiokunta on pitänyt tärkeänä, että säännökset luvan edellytyksistä ja pysyvyydestä antavat riittävän ennustettavuuden viranomais-toiminnasta (PeVL 67/2002 vp ja PeVL 28/2001 vp). Tältä kannalta merkitystä on muun muassa sillä, missä määrin viranomaisen toimivaltuudet määräytyvät sidotun harkinnan tai tarkoituk-senmukaisuusharkinnan mukaisesti (esim. PeVL 32/2010 vp, PeVL 15/2008 vp, PeVL 33/2005 vp ja 66/2002 vp ja PeVL 28/2001 vp). Sanottu on sovellettavissa myös rekisteröintiä koskevaan sääntelyyn.

PEPP-asetuksen II luku sisältää PEPP-tuotteen rekisteröintiä koskevia pakottavia säännöksiä. Keskeisiä ovat PEPP-asetuksen 6 artiklan 2 kohdan vaatimukset, jotka on ilmoitettava Finanssivalvonnalle rekisteröintihakemuksessa. Tiedonantovelvollisuudet rinnastuvat pitkälti rahoitus- ja vakuutusalan toimijoita koskevissa toimilupa- tai rekisteröintimenettelyissä annettaviin tietoihin.

Finanssivalvonta ei voi käyttää rekisteröitäessä tarkoituksenmukaisuusharkintaa, vaan sen on hakemuksesta tehtävä päätös PEPP-tuotteen rekisteröinnistä, jos hakemus täyttää PEPP-asetuk-sessa säädetty edellytykset. Finanssivalvonnan on myös toimitettava tieto Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaiselle sitä varten, että tieto merkitään Euroopan vakuutus- ja lisäeläkevi-ranomaisen ylläpitämään julkiseen keskusrekisteriin. Finanssivalvonnan tekemään rekisteröin-nin hylkäävään päätökseen saa hakea muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta.

PEPP-asetuksen rekisteröintimenettelyä koskevat säännökset perustuvat tarpeeseen suojata PEPP-tuotteen markkinoiden häiriötöntä toimintaa ja edistää luottamusta PEPP-tarjoajiin ja -jakelijoihin. Perustuslakivaliokunta on esimerkiksi luottolaitostoiminnan osalta, että yleisövaarojen laajamittaisen vastaanottamisen vuoksi toiminnan jonkinasteinen viranomaisvalvonta on välttämätöntä rahoitusmarkkinoiden vakauden ja asiakkaiden suojaan liittyvien perusteiden takia (PeVL 24/2002 vp).

PEPP-asetuksen 8 artiklassa säädetään lisäksi rekisteristä poistamisen edellytyksistä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt rekisteristä poistamista yksilön oikeusasemaan puuttuvana viranomaistoimena vaikutuksiltaan jyrkempänä kuin rekisteröinnin epäämistä. Sen vuoksi valiokunta on katsonut sääntelyn oikeasuhtaisuuden kannalta välttämättömäksi sitoa rekisteristä poistaminen vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin sekä siihen, että rekisteriin merkitylle mahdollisesti annettut huomautukset ja varoitukset eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen (PeVL 43/2013 vp, PeVL 17/2012 vp ja PeVL 58/2010 vp).

Hallitus katsoo, että ehdotetut säännökset ovat sopuosinnussa perustuslain 18 §:ssä turvatun elinkeinovapauden kanssa.

9.2 Seuraamusmaksujen määrääminen

Esitys sisältää seuraamussääntelyyn liittyviä uusia säännöksiä, joissa Finanssivalvonnalle ehdotetaan toimivaltaa määrätä hallinnollisena seuraamuksena seuraamusmaksu. Hallinnollisten seuraamusten antamista koskevia säännöksiä on arvioitava perustuslain 81 §:n kannalta.

Esityksessä 2. lakiehdotuksen 40 §:n 2 momentin [x] kohdassa ehdotetaan säädettäväksi Finanssivalvonnan toimivallasta määrätä seuraamusmaksuja, jos eräitä PEPP-asetuksen säännöksiä on rikottu tai laiminlyöty vakavalla tavalla. Seuraamusmaksut perustuvat PEPP-asetuksen 67 artiklan 2 kohdan a–d alakohtaan ja siinä viitattuihin säännöksiin, joissa tarkoitettuja teoista tai laiminlyönneistä on voitava määrätä seuraamusmaksu PEPP-asetuksen 67 artiklan 2 kohdan nojalla. Lakiteknisesti seuraamusmaksut perustuvat siten viittauksiin PEPP-asetuksen tiettyyn yksittäiseen artiklaan tai tiettyihin artikloihin.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan tällaiset maksut eivät ole perustuslain 81 §:n mielessä sen paremmin veroja kuin maksujakaan, vaan lainvastaisesta teosta määrättäviä sanktioluonteisia hallinnollisia seuraamuksia. Valiokunta on asiallisesti rinnastanut rangaistusluonteisen taloudellisen seuraamuksen rikosoikeudelliseen seuraamukseen (PeVL 28/2014 vp, s. 2, PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2, PeVL 55/2005 vp, s. 2 ja PeVL 32/2005 vp, s. 2). Hallinnollisen seuraamuksen yleisistä perusteista on säädettävä perustuslain 2 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla lailla, koska sen määrittämiseen sisältyy julkisen vallan käyttöä. Valiokunta on myös katsonut, että kyse on merkittävästä julkisen vallan käytöstä.

Laissa on täsmällisesti ja selkeästi säädettävä maksuvelvollisuuden ja maksun suuruuden perusteista sekä maksuvelvollisen oikeusturvasta samoin kuin lain täytäntöönpanon perusteista (PeVL 28/2014 vp, s. 2, PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2, PeVL 57/2010 vp, s. 2, PeVL 55/2005 vp, s. 2 ja PeVL 32/2005 vp, s. 2–3). Vaikka perustuslain 8 §:n rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen täsmällisyysvaatimus ei sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, ei tarkkuuden yleistä vaatimusta kuitenkaan voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa (PeVL 14/2013 vp, PeVL 17/2012 vp, PeVL 9/2012 vp, s. 2, PeVL 57/2010 vp, s. 2 ja PeVL 74/2002 vp, s. 5). Lisäksi säännösten on täytettävä sanktioiden oikeasuhtaisuuteen liittyvät vaatimukset (PeVL 28/2014 vp, PeVL 15/2014 vp ja PeVL 17/2012 vp, s. 5–6 sekä siinä mainitut lausunnot). Hallinnollisten sanktioiden osalta on vielä huomattava,

tava, etteivät ne saa menettelynsä puolesta muodostua perustuslain 21 §:ssä tarkoitetun syyttömyysolettaman vastaisiksi eivätkä ne voi myöskään perustua puhtaasti käännettyyn todistustaakkaan taikka ankaraan objektiiviseen vastuuseen (ks. myös PeVL 32/2005 vp, s. 3 ja PeVL 4/2004 vp, s. 7–8).

Vaikka kyse on rahoitus- ja vakuutusalan toimijoille sinänsä uuden lain velvollisuuksista, lakiehdotuksiin sisältyvät säännökset hallinnollisista seuraamuksista vastaavat pääosin luonteeltaan voimassa olevaan lainsäädäntöön jo sisältyviä säännöksiä, jotka on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 17/2012 vp, PeVL 15/2016 vp ja PeVL 43/2013 vp).

Hallinnollisten seuraamusten toimeenpanosta ja oikeusturvasta on säädetty riittävällä tavalla Finanssivalvonnasta annetun lain yleissäännöksissä. Finanssivalvonta ottaa mahdollisessa seuraamusharkinnassaan huomioon hallintolain 6 §:ssä säädetyt hallinnon oikeusperiaatteet, kuten suhteellisuusperiaatteen. Lisäksi Finanssivalvonnasta annetun lain 42 §:ssä on säädetty edellytyksistä, joiden perusteella seuraamusmaksu voidaan jättää määräämättä. Edelleen on otettava huomioon, että seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinna, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei voida määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio. Finanssivalvonta voi jättää seuraamusmaksun määräämättä tai lykätä sen määräämistä oikeushenkilölle, jos se tekee samasta asiasta Finanssivalvonnasta annetun lain 3 c §:ssä tarkoitetun ilmoituksen viranomaiselle tai ryhtyy muuhun laissa säädettyyn valvontatoimenpiteeseen. Muutoksenhausta Finanssivalvonnan seuraamusmaksua koskevaan päätökseen on säädetty Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä oikeusturvan kannalta riittävällä tavalla ja tarkkuudella.

Hallitus katsoo, että esitykseen sisältyvät hallinnollisia seuraamuksia koskevat säännökset ovat riittävän yhdenmukaisia perustuslain 2 §:n 3 momentin ja 8 §:n periaatteiden ja eduskunnan valiokuntakäytännössä vakiintuneen tulkintalinjan kanssa.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

yleiseurooppalaisen yksilöllisen eläketuotteen tarjoamiseen tai jakeluun liittyvistä täydentävistä säännöksistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tällä lailla annetaan täydentäviä säännöksiä yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta (PEPP) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1238 soveltamisesta Suomessa.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *PEPP-tuotteella* PEPP-asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua PEPP-tuotetta;
- 2) *PEPP-tarjoajalla* PEPP-asetuksen 2 artiklan 15 kohdassa tarkoitettua PEPP-tarjoajaa;
- 3) *PEPP-jakelijalla* PEPP-asetuksen 2 artiklan 16 kohdassa tarkoitettua PEPP-jakelijaa;

3 §

PEPP-tuotteen tarjoamista koskevat poikkeukset ja täsmennykset sovellettaviin säännöksiin

Vakuutusyhtiöiden ja vakuutusedustajien harjoittamaan PEPP-tuotteen tarjoamiseen tai jakeluun ei sovelleta:

- 1) vakuutusten tarjoamisesta annetun lain (234/2018) 24 §:n 2 momenttia, 25 §:n 2 momenttia, 27 §:n 2 momenttia, 28 §:n 2 momenttia, 35 §:ää, 36 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 37 §:n 1 ja 2 momenttia, 39 §:n 1, 2 ja 4 momenttia, 42, 43 eikä 53 §:ää;
- 2) vakuutusopimuslain (543/1994) 4 b §:n 1 momenttia, 5 §:n 1 ja 3 momenttia, 5 a §:n 1, 2 ja 3 momenttia, 5 b §:n 1 momenttia eikä 6 §:n 1 momenttia;
- 3) kuluttajansuojalain (38/1978) 6 a luvun 11 §:n 2 momenttia;
- 4) vakuutuksesta annettavien tietojen toimittamistavasta annettua valtioneuvoston asetusta (293/2018); eikä
- 5) vahinkovakuutustietoja sisältävän asiakirjan laatimisesta, sen sisältämistä tiedoista, esitystavasta ja asiakkaalle antamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (294/2018).

Sen lisäksi mitä sijoituspalvelulaissa säädetään sijoituspalvelujen tarjoamisesta, tulee sellaisen sijoituspalveluyrityksen, jolle on myönnetty toimilupa sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 15 §:n 5 kohdassa tarkoitettuun sijoitusneuvontaan, noudattaa PEPP-tuotteen tarjoamisessa

mitä jäljempänä 3 §:n 1 momentissa erityisesti säädetään sijoituspalvelulain säännösten noudattamisesta sekä noudattaa mitä sijoituspalvelulain 10 luvun 4 §:n 1 momentissa säädetään sijoitusneuvontaan liittyvästä selonottovelvollisuudesta.

4 §

Muihin kuin 3 §:ssä tarkoitettuihin PEPP-tuotteen tarjoajiin sovellettavat erityiset säännökset

Sen lisäksi, mitä PEPP-asetuksessa säädetään PEPP-tuotteen tarjoamisesta sekä sijoitusrahastolaissa (213/2019) ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) säädetään, tulee PEPP-tuotetta tarjoavan rahastoyhtiön tai vaihtoehtorahastojen hoitajan noudattaa mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 7 §:n 1 momentin ensimmäisessä lauseessa ja 9 §:ssä säädetään eturistiriitojen hallinnasta ja 10 luvun 1–3, 5–7, 11–12 ja 15 §:ssä säädetään menettelytavoista asiakassuhteessa.

Luottolaitoksen tai muun kuin 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun sijoituspalveluyrityksen tulee PEPP-tuotteen tarjoamisessa noudattaa sen lisäksi mitä luottolaitoslaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) ja sijoituspalvelulaissa säädetään sijoituspalvelujen tarjoamisesta, vastaavasti noudattaa mitä edellä 1 momentissa säädetään sijoituspalvelulain tuotehallintaa ja tarjoamista koskevien säännösten soveltamisesta PEPP-tuotteen tarjoamiseen.

5 §

PEPP-tuotteesta neuvontaa antavien henkilöiden ammattipätevyyttä ja tietoja koskevat vaatimukset

Sen lisäksi mitä muualla laissa säädetään sijoitusneuvontaa antavien henkilöiden ammattipätevyydestä, tulee PEPP-tuotteesta neuvoa antavalla luonnollisella henkilöllä olla tarvittavat vähimmäistiedot eläkejärjestelmän rakenteesta ja sen takaamista etuuksista niissä jäsenvaltioissa, joihin PEPP-tuotetta tarjotaan.

6 §

Kerryttämisvaiheen ja maksatusvaiheen ehdoista sopiminen

Tuloverolaissa (1535/1992) säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä eläketuotteen maksut voidaan vähentää verotuksessa sekä maksatusvaiheen eläkesuoritusten verokohtelusta.

7 §

Vahingonkorvausvastuu

Vahingonkorvauslain 2 ja 6 luvun säännöksiä sovelletaan vahingonkorvauksen sovitteluun ja korvausvastuun jakautumiseen kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken siltä osin kuin kyse on PEPP-asetuksen 31 ja 55 artiklassa tarkoitetuista tilanteista.

8 §

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä laki tulee voimaan xx.xx.2022.

Lakia sovelletaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun PEPP-asetuksen 28 artiklan 5 kohdassa, 30 artiklan 2 kohdassa, 33 artiklan 3 kohdassa, 36 artiklan 2 kohdassa, 37 artiklan 2 kohdassa, 45 artiklan 3 kohdassa ja 46 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut delegoidut säädökset on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

2.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 §:n 19 kohta ja 40 §:n 2 momentin 9 kohta,
sellaisina kuin 6 §:n 19 kohta on laissa 1071/2017 ja 40 §:n 2 momentin 9 kohta laissa
215/2019, sekä
lisätään 6 §:ään uusi 20 kohta, 40 §:n 2 momenttiin uusi 10 kohta ja lakiin uusi 50 u § seu-
raavasti:

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

-
- 19) *rahoitusvälineellä* sijoituspalvelulain 1 luvun 14 §:ssä tarkoitettua rahoitusvälinettä;
20) *PEPP-asetuksella* yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta (PEPP) annettua
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1238.

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään myös sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai
rikkoo:

-
- 9) rahamarkkinarahastoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1131, jäljempänä *rahamarkkinarahastoasetus*, 4 artiklan 1 kohdan säännöksiä rahamarkkinarahaston perustamisen, hoitamisen ja markkinoimisen luvanvaraisuudesta, 4 artiklan 5 kohdan tai 5 artiklan 2 kohdan säännöksiä rahamarkkinarahaston toimilupaa haettaessa ilmoitetuista tiedoista, jos toimilupa on myönnetty hakijan antamien väärrien tai harhaanjohtavien tietojen perusteella, 6 artiklan säännöksiä nimityksen "rahamarkkinarahasto" käytöstä, 9–16 artiklan säännöksiä omaisuuserien koostumusta koskevista vaatimuksista, 17, 18, 24 tai 25 artiklan säännöksiä sijoitussalkkua koskevista vaatimuksista, 19–21 tai 23 artiklan säännöksiä sisäisen luottolaadun arviointia koskevista vaatimuksista, 26 artiklan säännöksiä rahamarkkinarahastojen luottoluokituksista, 27 artiklan säännöksiä rahamarkkinarahaston hoitajan selonottovelvollisuudesta, 28 artiklan säännöksiä stressitesteistä, 29–34 artiklan säännöksiä arvostamista koskevista vaatimuksista taikka 36 artiklan säännöksiä avoimuusvaatimuksista;

10) Yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1238, jäljempänä *PEPP-asetus*, 5–7 artiklan säännöksiä rekisteröintivelvollisuudesta ja säännöksiä virheellisten tai harhaanjohtavien tietojen antamisesta, joiden perusteella PEPP-tuote on rekisteröity Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen pitämään julkiseen keskusrekisteriin; 18 artiklan säännöksiä siirrettävyysspalvelun tarjoamisesta, 19 artiklan säännöksiä PEPP-tuotteen alatilin käyttämisestä, 20 artiklan säännöksiä uuden alatilin avaamista koskevista tiedonantovelvollisuuksista, 21 artiklan säännöksiä siirrettävyyttä koskevien tietojen toimittamisesta toimivaltaisille viranomaisille, 22 artiklan säännöksiä PEPP-tarjoajia ja PEPP-jakelijoita koskevasta yleisperiaatteesta, 23 artiklan säännöksiä eri PEPP-tarjoajiin tai PEPP-jakelijoihin sovellettavasta jakelujärjestelystä, 24 artiklan säännöksiä sähköisestä jakelusta ja muiden pysyvien välineiden käyttämisestä, 25 artiklan säännöksiä tuotehallintavaatimuksista, 26 artiklan säännöksiä PEPP-avaintietoasiakirjasta, 27 artiklan säännöksiä PEPP-avaintietoasiakirjan kielestä, 28 artiklan säännöksiä PEPP-avaintietoasiakirjan sisällöstä, 29 artiklan säännöksiä markkinointiaineistosta, 30 artiklan säännöksiä PEPP-avaintietoasiakirjan tarkistamisesta, 31 artiklan säännöksiä siviilioikeudellisesta vastuusta, 32 artiklan säännöksiä biometrisiä riskejä kattavista PEPP-sopimuksista, 33 artiklan säännöksiä PEPP-avaintietoasiakirjan toimittamisesta, 34 artiklan säännöksiä PEPP-asiakkaan tarpeiden ja vaatimusten täsmentämisestä ja neuvonnan antamisesta, 35 artiklan säännöksiä PEPP-etuusotetta koskevista yleisistä säännöksistä, 36 artiklan säännöksiä PEPP-etuusotteen sisällöstä, 37 artiklan säännöksiä PEPP-etuusotetta täydentävistä lisätiedoista, 38 artiklan säännöksiä PEPP-säästäjille eläkkeelle siirtymistä edeltävässä vaiheessa ja PEPP-edunsaajille maksatusvaiheessa annettavista tiedoista, 39 artiklan säännöksiä PEPP-säästäjille ja PEPP-edunsaajille pyynnöstä annettavista tiedoista, 40 artiklan säännöksiä yleisistä säännöksistä koskien raportointia kansallisille viranomaisille, 41 artiklan säännöksiä kerryttämisen vaiheen sijoittamista koskevista säännöksistä, 42 artiklan säännöksiä yleiset säännöksistä koskien PEPP-säästäjien sijoitusvaihtoehtoja, 43 artiklan säännöksiä PEPP-säästäjän tekemästä sijoitusvaihtoehtojen valinnasta, 44 artiklan säännöksiä valitun sijoitusvaihtoehtojen muuttamisen edellytyksistä, 45 artiklan säännöksiä PEPP-perustuotteesta, 46 artiklan säännöksiä riskien vähentämistekniikoista, 47 artiklan säännöksiä kerryttämisen vaiheeseen liittyvistä ehdoista, 48 artiklan säännöksiä säilytysyhteisön säilytys- ja valvontatehtävistä, 50 artiklan säännöksiä PEPP-asiakkaiden valitusten ratkaisemisesta, 52 artiklan säännöksiä vaihtopalvelun tarjoamisesta, 53 artiklan säännöksiä vaihtopalvelun käynnistämisestä, 54 artiklan säännöksiä vaihtopalveluun liittyvistä maksuista, 55 artiklan säännöksiä PEPP-säästäjien suojaamisesta taloudellisilta tappioilta tai 56 artiklan säännöksiä vaihtopalvelua koskevista tiedoista.

50 u §

Toiminta PEPP-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii PEPP-asetuksen 61 artiklassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä x.x.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Sosiaali- ja terveysministeri Etunimi Sukunimi